

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Süryani Mistisizmi

Yusuf Beğtaş

ܕܠܚܝܬܐ ܕܡܝܫܬܝܐ
ܕܡܝܫܬܝܐ ܕܡܝܫܬܝܐ
(1226-1286) ܕܡܝܫܬܝܐ

Yusuf Beğtaş

Süryani Mistisizmi

YAY

YAY

YAY: 110

Kitap: Süryani Mistisizmi

Yazar: Yusuf Beğtaş

Kapak Tasarım: Zekiye Dayar

Mizanpaj: Aysun Alsancak

ISBN: 978-625-7415-18-7

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Sertifika No: 52351

Yusuf BEĞTAŞ

e-mail: malfono1321@gmail.com

e-mail: karyohliso@gmail.com

website: <https://www.karyohliso.com>

youtube: <https://bit.ly/3sfG1o>

© Yeni Anadolu Yayıncılık

Davutpaşa Cad. Emintaş

Kazım Dinçol San. Sit. No: 81/87

Topkapı, İstanbul - Türkiye

Tel-Fax: (0212) 567 89 92-93

E-mail: yaybilgi@gmail.com

www.yenianadolu.com

Baskı: Anadolu Ofset – Tel: (0212) 567 89 92

Davutpaşa Cad. Kazım Dinçol San. Sit. No: 81/87

Topkapı, İstanbul – Türkiye

1. Baskı: Ocak 2022

Süryani Mistisizmi

Yusuf BEĞTAŞ

YAY

Yusuf Beğtaş

1967 yılında Süryani geleneğinde mistik özelliklere sahip Kardu Dağı (Cudi) eteklerindeki Hassana (Kösrali) köyünde dünyaya geldi. İlk ve orta eğitimini Midyat'ta tamamladı. 1984'te Midyat Lisesi'nden mezun oldu. 1981-1985'de Mor Gabriel Manastırı'nda Süryanice dil ve teoloji eğitimini tamamladı.

1985-2005 yılına kadar Mor Gabriel Manastırı'nın idari kadrosunda aktif görev aldı. Bu süre içinde Turabdin'e sırt çeviren göçün savurganlığına karşı tutum takınarak, halkla özdeşleşme ruhuyla, kilise ve topluma hizmet etti. Hocalık ve danışmanlık yaptı. Süryanice eğitim programlarına önemli katkılar sunarak Süryani dili, teolojisi, felsefe ve edebiyatı alanında başarılı öğrencilerin yetişmesine yardımcı oldu.

1990-2005'de Turabdin Süryani Metropolitliğinin genel sekreterliğini yürüttü. 1995-2000'de 'Turabdin'in Sesi Dergisi'nin editörlüğünü üstelendi ve bu dergide çeşitli konular üzerine yazılar yazdı.

2005-2014 yılında Mardin Süryani Metropolitliğinin Genel Sekreterliğini yürüttü. 2015 yılından sonra dört yıl **"Aşlay Nisaba Süryanice Edebiyat Dergisi"** nin yayın kurulu üyeliği ve editörlüğünü yaptı.

Kilisedeki otuz yıllık hizmetini iyi çobanın sorumluluk anlayışından beslenen **"ܚܘܡܠܘܝܐ / Şumloyo / Tekamül"** mantığı ile ifa etmeye gayret etti. Bu minvalde **"ܚܘܡܠܘܝܐ ܘܚܘܡܠܘܝܐ Şumloyo ve Şu-loyo"** mantığının felsefik altyapısını güçlendirerek kavramsallaştırdı.

2017-2020 yılları arasında Suroyo TV'de Şumloyo adlı kültür, edebiyat ve sıcak felsefik gündem programlarına katıldı. Türkçe ve Süryanicenin Doğu-Batı lehçesinde her biri kırk dakikalık bölümler halinde yayınlanan bu programlara yetmiş defadan fazla katılan Beğtaş aynı zamanda **"ܠܚܝܬܐ ܕܝܠܝܬܐ ܕܝܠܝܬܐ / Süryani Edebiyatçı ve Yazarlar Birliği"** nin bir üyesi olup, Süryanicenin geliştirilmesi için çalışan **"ܠܚܝܬܐ ܕܝܠܝܬܐ ܕܝܠܝܬܐ / Knutho d-Leşono Suryoyo"** isimli uluslararası cemiyetin de kurucu üyesidir.

Süryanice yazınsal faaliyetlerini, **"ܠܚܝܬܐ ܕܝܠܝܬܐ ܕܝܠܝܬܐ / Nufoşo u Tu-omo d-Leşono u Re-yono / Dilsel-Düşünsel Soluklanma ve Aşılama"** olarak vasıflandıran, Süryani kültürünün tarihsel-bölgesel özgül ağırlığının farkındalığıyla yürüttüğü Süryaniyat ça-

İ T H A F

Öteden beri Bethnahrin/Mezopotamya coğrafyası mistik özellikleriyle temayüz etmiştir. Bu coğrafyanın inişli-çıkışlı tarihi; eski taşların arasına sızan yosunlar misali, mistik köklerini dünyanın dört bir tarafına dağılmış Süryanilerin yüreğine salmaktadır.

Bu çalışmayı, kendimi bulma, kendimi keşfetme, kendimi tanıma, kendimi yönetme yolculuğunda ilahi sevginin ilk nüvelerini “**İyi Çoban**”ın telkinleriyle körpe düşünceme eken, rahmetli babam Abuna Tuma Beğtaş’ın şahsında, mistik kültürümüzün ruhunu yaşatmaya çalışan cefakâr ve vefakâr insanlarımıza ithaf ediyorum!

İçindekiler

Sunuş	13
Takdim	15
Giriş	19
هَجَلَا مَسْئَلَا، هَجَلَا مَسْئَلَا	28
Uzun Sözü'n Kısası	35
Mistisizm Nedir?	36
Neden Süryani Mistisizmi?	38
Süryani Mistisizmde Manevi Yaşam	49
Süryani Mistisizmin Temel Yaklaşımları	79
Süryani Mistisizmin Yapısı ve İşlevi	87
Süryani Mistisizmin Boyutları	101
Süryani Mistisizmin Pratik Yararları	108
Süryani Mistisizmin Dinamikleri	111
Süryani Mistisizmde Yaşam Döngüsü	117
Faydalanılan Kaynaklar	141

**“Dileyin, size verilecek; arayın, bulacaksınız;
kapıyı çalın, size açılacaktır. Çünkü her di-
leyen alır, arayan bulur, kapı çalana açılır.”**

(Luka 11:9-10)

**“Size doğrusunu söyleyeyim, buğday tanesi
toprağa düşüp ölmedikçe yalnız kalır. Ama
ölürse çok ürün verir.”**

(Yuhanna 12:24)

**“Tanrı’ya kim benzer? Merhameti Tanrı’nın-
kine benzer olan. Kötüye kim benzer? Tıpkı
onun gibi merhametten yoksun olan.”**

(Nusaybinli Mor Afrem (306-373))

**“Hakikat makamdan, gayret yetkiden üstün-
dür. Adalet de, kurallardan ve ritüelden daha
kıdemlidir”**

Antakyalı Mor İshok (ö: 491)

SUNUŞ

Süryani mistisizmi, kültürel mirasımız içinde çok değerli bir konuma sahiptir. Süryani ruhaniyetinin önemli köşe taşıdır. Tarih boyunca, özellikle de altın çağlarında, Süryani âlimleri ve din bilginleri, Süryani kültürüne ve dünya mirasına paha biçilmez çok değerli eserler bırakmışlardır. Bunlar, ruhani felsefe olarak, inananların bireysel ve toplumsal yaşam tarzlarında çok zengin yer edinmiştir. Bu değerli eserlerin çoğu, Süryanice anadilde yazılmıştır.

Ne var ki, Süryani mirası ve bunun içinde Süryani mistisizmi hakkında ülkemizde Türkçe dilinde yazılmış ve Süryaniceden Türkçeye çevrilmiş çok az eser vardır. Bundan dolayı, elinizdeki eser, bir anlamda çok değerli ve aynı zamanda da bu boşluğu doldurma adına çok kıymetli bir yapıt olarak önümüzde durmaktadır.

Abrahiyemizin bir mensubu olan, Süryani dili ve edebiyatı dalında kalemi zengin, aydın kişiliğiyle toplumda önemli bir yere sahip sevgili Malfono Yusuf Beğtaş, güzel Türkçesiyle ve bu konudaki engin bilgisiyle Süryani mistisizmini merak eden okurlarıyla buluşturuyor.

Kuşkusuz bu eser ülkemizde büyük bir teveccüh bulacaktır. Kısa da olsa okuyucu, Süryani mistisizmin muazzam

güzelliklerinin hazzını yakalayacaktır. Bundan dolayı, Mardin ve Diyarbakır metropoliti olarak bu güzel ve değerli eserinden dolayı Malfono Yusuf'u canı gönülden kutlarken, kendisine hayır dua ve bereketler sunuyor, bu güzel eserin devamında başka eserlere imza atması için, kendisine Tanrı'dan güç, dirayet ve hikmet diliyorum.

Rab Allah inayetiyle ona sağlık ve mutluluk versin, kendisini ve kalemını bereketlesin, âmin.

Filuksinos Saliba Özmen
Mardin-Diyarbakır Metropoliti

TAKDİM

Hiç kuşkusuz Anadolu'muz birçok medeniyetler beşiğidir. İster kabul edilsin, ister bilinsin, ister inkâr edilsin, her bir Anadolu insanında aslında bu medeniyetlerden küçükde olsa bir parça, küçücük de olsa bir bağ, bir aidiyet işareti vardır. Ve sonra baskın kültür ve medeniyetler geldikçe, bu kadim kültür ve medeniyetler bütün zenginlikleri ile Anadolu'nun bağrına gömüldükçe gömülmüşlerdir. Anadolu'nun bu maddi ve manevi zenginlikleri olan bu medeniyetler, bu görkemli ağaçlar adeta gövde, dal ve yapraklarından tamamen kopartılmış ve kökleri toprak altına itilip durulmuştur. Oysa kök adı üstünde köktür. Kök yaşama kaynaktır. Toprağı delip hep yeniden yeşermek için, yepyeni yaşamlara yol olmak için vardır. O kökler, o kültür, inanç ve medeniyetler aslında dirilmeye gömülmüştür. Onlar ilerdeki yüzyılların ışıklarına kök olmaya toprak altındaki sessizliğe bürünmüşlerdir. Kutsal Yazılarda yer alan **“tohum örneği”** misali, aslında bu medeniyetler ezilememiş, yok edilememiş ama gelecekte yeşerip

Oysa kök adı üstünde köktür. Kök yaşama kaynağıdır. Toprağı delip hep yeniden yeşermek için, yepyeni yaşamlara yol olmak için vardır. O kökler, o kültür, inanç ve medeniyetler aslında dirilmeye gömülmüştür.

insanlığı beslemek için toprağa tohum olarak düşmüşlerdir.

İşte Süryani Kadim kültürü, inancı ve medeniyeti, bu bahsettiğimiz kadim medeniyetlerin en zenginlerinden biridir. Hatta Hristiyan inancının o en kadim kökleri üstünde, Anadolu'da yeşermiş ve Efendimiz İsa Mesih'in **"Ardından gelmek isteyen kendini inkâr etsin, çarmıhını yüklenip beni izlesin"** (Matta 16:24) sözlerini

"Süryaniler", kadim kültür, dil ve medeniyetlerine nakşederek zenginliklerine daha da bir zenginlik katmışlardır. **Bu nedenle samimi bir mana yolculuğunun da öncüleri arasında, en ön saflarda yerlerini almışlardır.**

Evet, toprak altına, kendi köklerine itilmişlerdir. Evet, belki ana kucakları, Anadolu'nun bağrından uzaklaşmak zorunda kalmışlardır. Ama o kadim kökler, Mesih İsa'da derinleşen o kadim kökler, Mesihi mistik anlayışla pekiştirilmiştir. İşte bu kökler şimdi, yeniden güçlü bir biçimde baş göstermeye başlamıştır. Hem de sadece Anadolu insanına

değil, belki de çağdaş kültür ve medeniyetlere de, bir anlamda kızgın güneş altında gölge arayan herkes için.

Bütün bu düşüncelerin ışığında, bu kadim halkın zenginliğinde büyük katkısı bulunan, mütevazı ve herkese Mesih sevgisi ile yaklaşan, Süryani Kadim Kilisesi'nin değerli aziz, ruhban ve öğretmenlerinin de dünyaya sundukları ve hâlâ sunabilecekleri birçok değerler olduğu hiç kuşkusuz oldukça aşikârdır. Onlar İncil maneviyatı ile tuğla tuğla inşa edilmiş mana ikliminin, çoğunlukla görünmez kahramanlarıdır. Ve onların, aslında hangi mezhepten olursa olsun, yürekleri açık olan bütün samimi Hristiyanlarla ve hatta aynı samimiyette, hangi dinden olursa olsun, diğer yürekleri açık olan samimi insan kardeşleri ile hâlâ paylaşacakları çok mana değerleri vardır.

İşte bu **“Süryani Mistisizmi”** kitabı ile ve aynı zamanda birçok yazı ve konuşmaları ile bütün bu üzerinde durduğumuz değerleri bize ulaştırma gayreti içinde olan, değerli Yusuf Beğtaş hocamız, 21. yüzyılda bu köklerin artık yeniden toprak üstüne filiz verdiğinin en güzel kanıtı, en güzel göstergesidir. Bu kitap ve değerli Yusuf Beğtaş hocamızın diğer çalışmaları, hep geceli gündüzlü çalışmaların sonucu olan ve bizi kızgın güneşten koruyacak olan, kadim köklerin yeşillenmeye başlamış filizleridir.

İnsana yaratılma gayesini hatırlatmak için atılan her bir adım, Efendimiz Mesih'te ve Kutsal Ruh'ta, Baba'ya büyük övgüler getirmektedir. Bu çalışma aracılığı ile ve bu yolda bütün gayretlerle hem Süryani kadim kilisesi atalarının ruhları şad olsun, hem de bizlere böylesi mana derinlikle-

18 | Yusuf Beğtaş

rini açanlara, özellikle Yusuf Beğtaş hocamıza selam olsun. Bu ve benzeri bütün çalışmalarda Efendimiz Mesih İsa hep yar ve yardımcınız ve Kutsal Ruh rehberiniz olsun..

Rev. Dr. Turgay Üçal
All Saints Moda Kilisesi / İstanbul

GİRİŞ

İnsan aklının erişemediği, açıklamakta zorlandığı veya açıklayamadığı bilgilere sır denilir. Uzun zamandan beri, mistisizm gibi sırlarla dolu zor bir alanı yazmayı düşünüyordum. Fakat bu düşünce beni çok ürkütmektedir. Onun ruhaniyeti beni ikileme ve çekingenliğe sürüklemektedir. Düşünsel açıdan çok gelgitler yaşadım. Ancak farklı kesimlerden gelen talepler, iç dünyamda filizlenmiş düşüncelerle birleşince, yüzme bilmeyenler gibi, endişe ve tereddüt içinde, mistisizmin çok katmanlı derinliğine dalmadan, konunun kıyılarından geçtim, o kıyılarda yürüdüm. Belirtmeliyim ki, salt bu konuyu etraflıca inceleyen -elde- yazılı eser olmayınca, avucuyla denizin kumunu ölçmeye yeltenen kişiye benzediğimi gördüm. İşin içinden yüz akıyla çıkamayacağımı anlayınca, yazmaktan vazgeçmek istedim. Ancak vazgeçemedim. Düşünsel yoğunlaşma esnasında odaklanmanın zorluklarını yaşamış olsam da, cesaretimi topladım ve kendimi zorladım. Konuyu güncelleştirmenin faydalarına inanarak, düşüncelerimi derlemeye karar verdim. İlâhi inayete sığınarak yazmaya koyuldum.

Zorlansam da, sofistike anlatımlardan kaçınarak, imkânlar ölçüsünde konuyu basitleştirmeye gayret ettim. Mamafih konunun derinliklerine dalmak isteyenler için ön basamak niteliği taşıyan bu yüzeysel çalışmadaki eksikliklerin ilgili araştırmacı/yazarlar tarafından tamamlanmasının gerekliliğine inanıyorum. Zira bu konu kendine özgü bir farkındalıkla araştırılması gereken bir alandır. Çok dikkat edilmez-

se, hüsrana uğratabilir. Çünkü mistik kültürümüz hiçbir dilde yeteri kadar okunmadı. Hiçbir dilde yeteri kadar anlaşılmadı. Belki de alfabelere tersti. Bunu anlatacak, dile getirecek, başka dillere tercüme edecek olan bizdik. Maalesef biz de bunu yapamadık. Mistik kültürümüzün koru (gmurto) küllenmiş olsa da, ortak üflemelerle aleve dönüşmemesi için bir neden yoktur. Kudret helvası (mano) toplama esnasında toplayıcı (*koşe mano*), ağacın dalları-

Çünkü mistik kültürümüz hiçbir dilde yeteri kadar okunmadı. Hiçbir dilde yeteri kadar anlaşılmadı. Belki de alfabelere tersti. Bunu anlatacak, dile getirecek, başka dillere tercüme edecek olan bizdik. Maalesef biz de bunu yapamadık.

na ve yapraklarına zarar vermemeye çok özen gösterirdi. Manna toplayıcısının titizliğiyle, titrek yaklaşımlarla, sevgi ve saygıyla bu ruh söndürülmezse, ihtiyaç olan kudret helvasının ortaya çıkacağına inanıyorum.

Birbirimize sevgi-saygıyla hizmet etmeye, var etmeye, tamamlanmaya-tamamlamaya geldiğimiz dünyada canlı-cansız bütün varlığa, içten pazarlıklı duygularla değil, değer verme farkındalığıyla, etkin diğerkâmlıkla davrandığımızda, yaratıcılık ve üretkenlik çoğalacak ve gereken boluğa kavuşmuş oluruz. Bunun olabilmesi için niyetlerimizi, düşüncelerimizi ve tutumlarımızı, hâkimiyet ve tahakküm kurma ve rekabet hırsından çıkarıp, bilinçli işbirliği ve ruhsal ortaklık anlayışına geçirmeye çalışmamız gerekir. Süryani mistisizminde geçen **“Şbuk kul medem, d’teşkah kul medem/ Her şeyi bulmak için her şeyi bırakmalısın”**¹ sözü belki de bu bağlamda söylenmiş ve günümüze kadar gelmiştir.

1 Mistik kültürde yaşamı zehirleyen kesinlikle hiçbir maske yoktur. Ancak şu erdemler vardır: Ruhsal farkındalık, ruhsal uyanış, şefkat, merhamet, tevazu, vefa, halden anlamak, ölçülülük, denge, ahenk, sevgi, iman, ümit, saygı, coşku, sabır, insaniyet, vicdan, iyilik, doğruluk, adalet, nezaket, zarafet, adap, edep, samimiyet, cömertlik, affetmek, söz tutmak, tolerans, güven, eşitlik, çalışkanlık, tutumluluk, kanaat, metanet, dirayet, tahammül; fedakârlık, feragat, hizmet, özgüven, özsaygı, özsevgi, özdeğer, kendini bilmek, özdenetim ruhu, isticrar, ihtiyat, iyimserlik, yardımseverlik, dayanışma, yardımlaşma, vefakârlık, güler yüzlülük, haddini bilmek, aczini bilmek, disiplin, sebat, sadakat, saflık, sadelik, neşe, idrak, anlayış, azim, gayret, basiret, paylaşmak, sükûnet, sakinlik, irade, özgünlük, özgürlük, iletişim, yönetişim, bilgelik, takdir, teşvik, esneklik, yaşam severlik, çalışkanlık, barışçılık, temizlik, değer bilmek, iyi huyluluk, ağırbaşlılık, evrenle, doğayla, hayat ile uyum.

Yapmak, kavrayışı
bilgelige taşır; ey-
lem bilgiyi bilgelige
dönüştürür. Dolayısı-
yla bilmekten yapmaya
geçmedikçe, bilmenin
hiçbir faydası yoktur.

Yapmak, kavrayışı
bilgelige taşır; eylem
bilgiyi bilgelige dö-
nüştürür. Dolayısıyla
bilmekten yapmaya
geçmedikçe, bilme-
nin hiçbir faydası
yoktur. Fazileti ve
marifeti sözün ötesi-
ne taşıyacak ve bunu
hayatın odağı haline
getirecek bir anlayışla
hayata hizmet etmek,

pozitif katkı sunmak, görevden öte bir yükümlülüktür. Sağduyuyu örten benlik tutulmalarından sıyrılıp her türlü kavrayışı aşan, her türlü büyüklenmeyi, üstünlüğü, dışla-
mayı, reddeden bir kuşatıcılık ve yaklaşımla bunu yapmak, düşünsel aldanmaları bertaraf edecektir. Onun için söylem adamı olmaktan çok eylem insanı olan şahsiyetler -oldum olası- beni etkilemişlerdir.

Bütün sorunların temelinde, bu ruhani bakışın eksikliği ve ahlaki donanımların yoksunluğu yatmaktadır. Çünkü egosal çatlaklardan ve minnet etmenin kirli gözlüklerinden bakınca, karmaşıklaşan hayat, maalesef yanlış anlamalar yumağına dönüşmektedir. Bu nedenle Antik Bethnahrin (Mezopotamya) kültürüne ait özlü bir söz, **“Öğretmeye-
ceksen, neden öğreniyorsun?”** diye sormaktadır. O halde, sesi duyan olsa da, olmasa da, yazılanları okuyan olsa da,

Çünkü hayata düşün-
sel katkı sunmak,
pozitif değer kat-
mak, insanın varoluş
sebebidir. Ayrıca
insanın mutluluğu ve
değeri, tükettikleriyle
değil, ürettikleriyle
doğru orantılıdır.

olmasa da, düşün-
mekten ve yazmaktan
vazgeçmemek gerekir.
Çünkü hayata dü-
şünsel katkı sunmak,
pozitif değer katmak,
insanın varoluş sebe-
bidir. Ayrıca insanın
mutluluğu ve değeri,
tükettikleriyle değil,
ürettikleriyle doğru
orantılıdır.

Hakikate dair ka-
zanılmış bilgi ve de-
neyimin sorumluluk
olduğunu önceden

öngören, eli kalemli dili kelamlı Suruçlu Mor Yakup (MS 451-521) şöyle yazmaktadır: **“Doğru olanları konuş, ey konuşan. Seni duyarlarsa da, duymasalar da sen durma konuş.”** Anlatıl(a)mayanı hissetmek ve aktarmak, burada belki esas vurgulanmak istenendir!

“Cehalet eken, sefalet biçer” deyişiyle ussal zenginliğe işaret eden aynı aziz üstat **“Eğitimle alışveriş çoğaldıkça, akıl zenginleşir”** diye yazmaktadır. Onun için okumak, hem bilineni, hem kavrayışı pekiştirir. Bilgelğin söylediği gibi; **“Bilinmeyeni bilmek için önce bilineni bilmek gerekir.”**

Kısacası; şahsi sezgilerimin dışavurumuyla, ayrıntılara inmeden, konuyu nasıl algıladığımı ve nasıl gördüğümü yazdım.

Herkes kendi zihinsel kabına göre algılar. Herkes kendi ölçeğine göre anlamlandırır. Herkes anlamlandırıdığı gibi değerlendirir. Ben de kendi kabıma, kendi ölçeğime, naçizane kendi sınırlı algılarıma göre anlamlandırarak, var olan

öğretileri ve disiplinleri hissederek, kavramsal karmaşaya girmeden, Süryani mistisizminin ne olduğunu, yapısını, işlevini, yaklaşımlarını, temel dinamiklerini rasyonel bir süzgeçle irdelemeye çalıştım. **Kısacası; şahsi sezgilerimin dışavurumuyla, ayrıntılara inmeden, konuyu nasıl algıladığımı ve nasıl gördüğümü yazdım.** Zira konu çok derin ve geniştir. Kutsal İncil'den ve mistisizmin gizemleriyle dolu kilise literatüründen nasiplenmiş olsam da, bunu, en çok ebedi anlamları ruhlarında yaşatan; tarihte iz bırakmış ölümsüz Süryani üstatlardan (malfoneler) ve patristik felsefeden edindiğim esinleri şahsi tecrübelerime katarak yapmaya gayret ettim. **Hakikatin ve hayatın anlamını kelimelerin büyüğü çağrışımlarıyla anlatmaya çalışmış; bilgileriyle, emekleriyle ve ürettikleriyle manevi yaralara merhem olmuş, eylem insanı o teselli üstatlarının, o kelim ve kalem erbaplarının, o gönül doktorlarının**

hissiyatını anlamaya çalışarak yazdım. Faydalandığım eserleri, alıntı yaptığım kaynakları çalışmanın sonuna ekledim, Çoğu alıntılar, yıllar önce yaptığım okumalardan ve notlardan ibarettir. İçsel bir çağrıyı yerine getirmenin heyecanıyla, düşünceyi çok gerilere, yüzyıllar öncesine götürerek, özgün Süryanice kaynaklardan Türkçeye çevirdiğim alıntılarla -imkânlar ölçüsünde- konuyu zenginleştirmeye çalıştım. Farklı adlar, farklı yazarlar, farklı dönemler; fakat hep aynı temel vurgular. Bana göre bu alıntılar, hayatımızın esas gayesi olan 2. doğum yani hakikate doğma yolunda kullanabileceğimiz temel öğretilerin ana dinamiğini oluşturmaktadır. Kendi dönemleri kadar, günümüze de ışık tutan bu öğretilerin, kendimizi yoklama süreçlerinde, kendi kendimizle mücadele ederken, egomuzu, nefsimizi, vicdanımızı hesaba çekerken işe yarayacağını düşünüyorum. Bu öğretilerde temel ortak noktaların yakalanması, savrulmalara karşı dalga kıran işlevi görmesi, en büyük arzumdur.

Kuşkusuz ki, onca yılların acı deneyimine dayanan kilise ve kültür alanındaki çok boyutlu hizmetim olmasaydı, böyle bir çalışmayı üretebilmek ve yazmak mümkün olmazdı. Zaman zaman yaptığım okumaların notlarıyla ve Süryaniceyle hemhal olmanın avantajıyla yazdığım bu çalışmada yegâne amacım; içimizde kapana kısıлып kalmış parıldamaya hazır IŞIĞI ortaya çıkarmaktır. O ışık, maddi dünyadaki hiçbir şeyle kirlenmemiş olan ruhsal gerçekliğimizdir. Ruhani benliğimizdir. İlahi boyutumuzdur. O IŞIK, içimizdeki ilahi sevgidir. **“Mesih’i kabul etmek”** demek, kendimizin ve herkesin içinde o ışığın ve o sevginin olduğunu

Esas mesele, hayatın
zorlukları içinde
o ışığı ve o sevgiyi
açığa çıkarmaktır.
Çıkmasını sağlamaktır.
Çıkmasına vesile
olmaktır.

kabul etmektir. Esas mesele, hayatın zorlukları içinde o ışığı ve o sevgiyi açığa çıkarmaktır. Çıkmasını sağlamaktır. Çıkmasına vesile olmaktır.

O ışık, o sevgi, kişiliğimizde parıldamış olsun ya da olmasın, ruhsal potansiyelimizi ortaya çıkarmak, rahatsız edici arızalı

taraflarımızı dönüştürmeye çalışmaktan çok daha kolaydır. Egoist zihnimizin labirentlerinde sıkışıp kalmış o ışığın kuşatıcılığını, o sevginin sevecenliğini serbest ve özgür bıraktığımızda, ruhsal anlamda yeniden doğmuş gibi, daha önce hiç yaşamadığımız dönüşümleri ve bereketleri yaşamış oluruz. Temel görevimiz, kendimizin ve tüm insanlığın yararı için bunu yapmaktır. Bunu başarmaktır. Aslında eksikliği en çok hissedilen ihtiyaç da budur. Farkındalık, bunun ilk adımıdır. Çünkü farkındalık; özgünlük ile özgürlük arasında bir ışıktır. Farkındalık olmadan özün gürleşmesi, söz konusu anlamların ve güzelliklerin ortaya çıkması mümkün değildir. Yazıldığı üzere, **“Tanrı ışıktır, O’nda hiç karanlık yoktur”** (I. Yuhanna 1: 5).

Kitaplaşma sürecinde çalışmanın son okumasını yaparak, anlamlı dokunuşlarıyla dilsel katkılarını sunan Mardin

Temel görevimiz,
kendimizin ve tüm
insanlığın yararı için
bunu yapmaktır. Bunu
başarmaktır. Aslın-
da eksikliği en çok
hissedilen ihtiyaç da
budur. Farkındalık,
bunun ilk adımıdır.

Artuklu Üniversitesi
Edebiyat Fakültesi
Arap Dili ve Edebi-
yatı Bölüm Başkanı
Doç. Dr. Ahmet Ab-
dülhadioğlu hocamı-
zın değerli şahsında
beni bu çalışmayı
yazmaya teşvik eden
ve katkı sunan her-
kese canı gönülden
teşekkür ediyorum.

Arzum ve dileğim;
amaç ve araçların bir-
birine karıştırıldığı,
geçici zevklerin baş

tacı edildiği günümüzün koşullarında bu çalışmanın “**bil-
diğini bilen insandan kendini bilen insana**” geçiş süreci-
ne katkı sunması ve değerli okuyucuların yaşamına anlamlı
bir fark katmasıdır.

Hakikati görmek için temiz kalplere ve saf bakışlara ih-
tiyaç olduğunu belirtir, iyi dileklerimi arz ediyorum.

Saygılarımla

Yusuf Beğtaş

Süryani Dili-Kültürü ve Edebiyatı Derneği / Mardin

حُبُّلَا مُسْنُلَا وَهَوَّحُنُلَا كَعْمُلَا

هَنْزُلَا وَنَحْبُسُلَا حُبُّلَا ٥٥ وَسَوَّحُلَا هَوَّحُنُلَا مَحْمَدُحُنُلَا وَهَوَّحُنُلَا
كَعْمُلَا. حَزْمٌ لَا مَدَامَقُ إِلَّا كَتَهْبَعُلَا وَبُسْنُلَا هَسَهْمُلَا وَهَمُلَا
«أَبْعُلَا وَحُلَا» وَدَنُلَا.

اَكْبَنُ ٥٥٥ حُبُّلَا وَدَنُلَا كَلْبَعُلَا حَقْتُلَا هَبَمَتَا هَقَقْمُرَا
اَتَمَّتَا قُرْنَا حَقْمُلَا كَعْمُلَا هَوَّحُنُلَا دَنُلَا ٥٥٥ وَهَدَامَصْبَبُ
٥٥٥٥ بَعِ حَكْ هَمُلَا هَسَوَّحُلَا هَابْعُلَا هَوَّحُنُلَا هَسَلَا كَعْمُلَا.
مَحْمَدُحُنُلَا هَسَلَا مَحْمَدُحُنُلَا حُبُّلَا ٥٥٥ حَافِلَا هَسَهْمُلَا مَحْمَدُحُنُلَا.
هَسَهْمَدُحُنُلَا ٥٥٥٥٥ حَقْمُلَا وَبُسْنُلَا مَدَسْعُنُلَا. هَسَمَدُحُنُلَا هَسَمَدُحُنُلَا
دَنُلَا سَبَالَا حَقْمُلَا مَدَسْبَلُسُلَا هَسَمَدَسْبَلُسُلَا هَسَمَدَسْبَلُسُلَا
هَسَمَدَسْبَلُسُلَا هَسَمَدَسْبَلُسُلَا هَسَمَدَسْبَلُسُلَا هَسَمَدَسْبَلُسُلَا هَسَمَدَسْبَلُسُلَا
هَسَمَدَسْبَلُسُلَا هَسَمَدَسْبَلُسُلَا هَسَمَدَسْبَلُسُلَا هَسَمَدَسْبَلُسُلَا هَسَمَدَسْبَلُسُلَا
هَسَمَدَسْبَلُسُلَا هَسَمَدَسْبَلُسُلَا هَسَمَدَسْبَلُسُلَا هَسَمَدَسْبَلُسُلَا هَسَمَدَسْبَلُسُلَا
هَسَمَدَسْبَلُسُلَا هَسَمَدَسْبَلُسُلَا هَسَمَدَسْبَلُسُلَا هَسَمَدَسْبَلُسُلَا هَسَمَدَسْبَلُسُلَا

2 لَهْجَعُنُلَا وَنَزْلَا: Karakter Eğitimi / Character Education

3 هَوَّحُنُلَا وَنَزْلَا: Zihinsel Dönüşüm / Mental Transformation

[illegible]

وَلَا تَقْرَأُ فِيهِ بِحَدِّهِ وَهَقْلُهُ وَلَكِنْ هُنَا حَبْلًا مُكَلَّبًا
 لَهُ زُجْجًا مَسْلُومًا أَوْ بِلَا مُكَلَّبٍ لَهُ كُتَيْبًا. وَحَدِّهِ
 بِحَدِّهِ وَكَلِّهِ مَقْعَمُ مَنْحُولٍ كَقَوْلِهِ وَمَا تَقُولُ
 وَمَا تَقُولُ أَوْ قَوْلُهُ وَأُفْعَلُهَا «سَاهِمًا» حَيْثُ. مَحَلُّهُ
 حَبْلٌ أَوْ سِلَاحٌ بِحَدِّهِ وَكَلِّهِ مَقْعَمُ مَنْحُولٍ هَبْلًا
 كَقَوْلِهِ وَحَدِّهِ حَيْثُ سِلَاحٌ وَحَدِّهِ مَقْعَمُ
 وَحَدِّهِ وَكَلِّهِ حَيْثُ سِلَاحٌ وَحَدِّهِ وَكَلِّهِ

[illegible][illegible]

هَعْمَا أَقْسَ لَأَمَز. هَمَمَا سَرَحْ حَلْخَلَا هَأَقْسَ لَأَحَا
 هَعْمَا حَلْخَلَا حَمَمَا زَهْ لَأَحَا مَبَمَمَا. هَا سَنَا حَمَّ
 وَنَسَمَا. هَكَلَا هَوَسَمَا جِ مَبَمَر وَأَهَكَمَا.

أَلَا هِ حَرَنَا. أَسْ نَحْ وَبَا إِيَا حَلْخَلَا هَوَسَمَا. جِ
 سَلَحْ وَنَعَم مُدَا إِيَا. هَا أَلَا إِيَا حَلْخَلَا قَنْبُ لَاهَد
 حَمَمَا. هَا أَلَا هَمَمَا مَبْ هَكَمَا لَاهَد أَلَا هَمَلَا. هَا لَاهَلَا
 مَحْ حَمَمَلَا. هَا لَاهَد مَحْ وَهَلَا. حَبَمَا وَأَوَزَر حَمَمَا مَبَمَر
 وَهَلْخَلَا أَوَزَحْ مَحَمَلَا.

هَوَكْ هَمَمَمَا. كَمَمَلْ جِ حَمَمَا أَلَا مَحْ حَلْخَلَا. حَبَمَا
 وَنَعَم حَمَمَا. حَمَمَر حَمَمَا. هَوَقَا هَمَمَلَا. هَمَمَلَا مَحَمَمَلَا.
 وَهَمَلَا هَوَقَا مَحْ أَلَا هَمَلَا. هَاهَمَلَا حَمَمَا مَحْ حَلْخَلَا
 وَنَحْ. حَمَمَا مَحْ حَلْخَلَا. حَمَمَلَا. حَمَمَلَا. هَاهَمَلَا.
 حَمَمَلَا. حَمَمَلَا. حَمَمَلَا. حَمَمَلَا. حَمَمَلَا. حَمَمَلَا.
 حَمَمَلَا. حَمَمَلَا. حَمَمَلَا. حَمَمَلَا. حَمَمَلَا. حَمَمَلَا.
 حَمَمَلَا. حَمَمَلَا. حَمَمَلَا. حَمَمَلَا. حَمَمَلَا. حَمَمَلَا.
 حَمَمَلَا. حَمَمَلَا. حَمَمَلَا. حَمَمَلَا. حَمَمَلَا. حَمَمَلَا.

أَلَا حِ حَمَمَلَا جِ حَمَمَلَا. هَمَمَلَا. حَمَمَلَا. حَمَمَلَا.
 هَمَمَلَا. حَمَمَلَا. حَمَمَلَا. حَمَمَلَا. حَمَمَلَا. حَمَمَلَا.
 هَمَمَلَا. حَمَمَلَا. حَمَمَلَا. حَمَمَلَا. حَمَمَلَا. حَمَمَلَا.
 هَمَمَلَا. حَمَمَلَا. حَمَمَلَا. حَمَمَلَا. حَمَمَلَا. حَمَمَلَا.
 هَمَمَلَا. حَمَمَلَا. حَمَمَلَا. حَمَمَلَا. حَمَمَلَا. حَمَمَلَا.

وَمَحْسَا. هَلَا هَكَذَا هِيَ هِيَ. حَمَ حَمَ. مَبْتَعَا.
هَلَا هَكَذَا هِيَ هِيَ. هَلَا هَكَذَا هِيَ هِيَ. حَمَ
مَبْتَعَا. هَلَا هَكَذَا هِيَ هِيَ. هَلَا هَكَذَا هِيَ هِيَ.
هَلَا هَكَذَا هِيَ هِيَ. هَلَا هَكَذَا هِيَ هِيَ. حَمَ
مَبْتَعَا. هَلَا هَكَذَا هِيَ هِيَ. هَلَا هَكَذَا هِيَ هِيَ.

[illegible]

UZUN SÖZÜN KISASI

Rab sevgidir. O'nda hiç karanlık yoktur.

Sevgi ruhun ışığıdır. Sevgi aklın hikmetidir. Sevgi gerçek erdemdir.

Kendini bulan sevgiyi; sevgiyi bulan kendini bulur.

Sevgi, içsel katılım ve yapıcı eylemle, kendi sınırlarından çıkarak, kişinin bir başka insanla bütünleşmesidir.

Sevgi, sahip olmakla ilgili değil, değer vermekle ve kıymet bilmekle ilgilidir.

Sevgi, kendimize ve ötekine karşı sorumluluk duyma meselesidir.

Sevgi var etmektir. Sevgi var olanı yaşatmaktır.

Sevgi incinmemektir. Sevgi incitmemektir. Sevgi değer vermektir.

Sevgi başkasını kendimiz gibi görmektir.

Sevgi tamamlamaktır, tamamlanmaktır.

Sevgi başkasının anlam dünyasına saygı duymaktır.

Sevgi insanın onurunu korumaktır. Sevgi yaşamın azizliğini bozmamaktır.

Sevgi heder etmez. Sevgi heba olmaz.

Sevgi varoluşun özüdür. Varoluşun saf halidir.
Sevgi kurallara sığmayan yaratılışın SIRRIDIR!

MİSTİSİZM NE DEMEKTİR?

Görünenlerde görünmeyenleri görmek olarak tanımlanabilen mistisizm, Yunanca **“sır”** anlamına gelen **“mysterion”** kelimesinden türetilmiş bir kavramdır. Yaşamın ruhunda var olan kendine özgü asil bilgilere ulaşmayı sağlayan mistisizm, gizli olan hakikatleri görme ve algılama yoludur. Felsefedeki bir başka ismi gizemciliktir. Kısacası, **“görünenin ötesine veya görünmez varlık âlemine bıçak sırtında geçme arayışıdır.”** Anlam arayışı içinde ilahi sırları anlamak; o sırların üst normlarından süzülen kalıcı değerleri yaşam pratiğinde uygulamak anlamına gelir. Süryanicede **“Sırların ve İşaretlerin Açıklaması”** anlamına gelen **“Fuşoko d-Roze u Remze”** tabiri aslında bunun bir vurgusudur.

Aziz Süryani üstatlarının (malfone) farklı kaynaklarda açıkladığına göre, **“Sır, kutsal ve saklı olan şeylere işaret eder. Sır, ilahi lütufa gönderme yapan somut işaretlerdir, imgelerdir. Sır, biz insanların beraatını, sonsuz yaşamını sağlayan görünmeyen lütfun görünen kutsal işaretidir, imgesidir, gizemidir. Çünkü Allah, kurtuluşu somut işaretlerin ve imgelerin örtüsüyle sağlamaktadır.”**

Genel kabule göre, doğal gerçekliği aşan aşkın varlıkla bir olma tecrübesine dayalı disiplinler bütünü olan mistisizm, akıl ve mantık ile ulaşılamayan bilinmezliğe/anlamalara sevgi ve sezgi yoluyla ulaşmanın ruhani formülüdür. Bu formüldeki farklı yol ve metotlardan ötürü, tanımlanması zor, karmaşık kavramlardan birisidir. Çünkü konuyla alakalı farklı bakış açıları ve disiplinler mevcuttur. Düz ve kolay bir anlama sahip değil. Bundan dolayı sıklıkla kafa karışıklığı yaratmaktadır.

Anlam karmaşasına rağmen, günümüzde mistisizm bütün ruhani geleneklerde varlığını aktif bir şekilde sürdürmektedir. Allah'a ya da her şeyin ötesindeki gerçekliğe ulaşmaya odaklanan bu disiplin, insanın yeryüzündeki başlıca amacının gerçek varlığını keşfetmek, gerçek benliğini tanımak ve onunla bütünleşmek olduğunu öğretir. Bunu yaparken, ruhsal/iç dünyadaki ilahi özün/cevherin bilgisine daha rahat ulaşılacağını; hakikatin sınırlı beşeri idrak araçlarıyla değil, bütün özgünlüğüyle, olduğu gibi tanınabileceğini bildirmektedir. İçsel aydınlanma, ruhsal farkındalık, içsel istikrar, barış, huzur, uyum, ebedi hayat gibi çeşitli adlandırmalarla anılan varoluşun farklı durumlarına erişmenin dar yolunu -yaşama zevki için değil, yaşatma aşkı için- gösterir. Bu tarzıyla mistisizm sadece bir zamanla veya herhangi bir çağla ilişkilendirilemez. Her tarafta, dünyanın her yerinde, birbirinin aynı veya benzeri formlarda kendini göstermektedir. Bu nedenle çağdaş filozoflar, '**mistisizmi**' bazen '**ezeli felsefe**' olarak vasıflandırmaktadır.

Kısacası, mistisizm, kalbin yoludur. Kalbin yolu her şey için geçerlidir. Çünkü maddi görünümün anlam kazandığı ve maneviyata açıldığı yegâne kapı insanın kalbidir. Yaşamakta olduğumuz bilgi çağı, mistik bir çağa doğru evrilmektedir. Mistisizmin hikmetini alan akıllı ve basiretli

olur. Bu ikisini birden kazanan ise, doğru yolu bulan ve yol gösteren kişi olur.

NEDEN SÜRYANİ MİSTİSİZMİ?

Süryani mistisizmi, var olan her şeyin ilahi hakikatin bir yansıması olduğunu idrak etmek anlamına gelir. Yaşamın sırrı olan ilahi sevgiyi ve onun türevi olan pozitif değerleri içsel dünyada keşfetmek ve bu değerleri yaşamak ve yaşatmak demektir.

Süryani mistisizmi, var olan her şeyin ilahi hakikatin bir yansıması/parçası olduğunu idrak etmek anlamına gelir. Yaşamın sırrı olan ilahi sevgiyi ve onun türevi olan pozitif değerleri içsel dünyada keşfetmek ve bu değerleri yaşamak ve

yaşatmak demektir. Bu da karakter eğitimini ve özdenetim ruhunu geliştirmeyi esas alan içsel bir disiplin gerektirir.

İnsanın kendine ayna tutmasına, kendini bulmasına, kendini tanımasına, öz sevgisini, öz saygısını, öz değerini, öz doğasını, öz gücünü keşfetmeye yardımcı olur. Süryanicede şubolo/hudoyo denilen inisiyatik süreçle başlar, edep ve adap konusunda dereceler ve mertebeler halinde ilerleyerek devam eder. Ve insanın özünde bulunan ilahi programın donanımlarını ortaya çıkarır. İçsel dünyada, ilahi sevginin oranı yükseldikçe, insani donanımların ve merhametli far-

Süryanicede şubolo/
hudoyo denilen inisi-
yatik süreçle başlar,
edep ve adap konusun-
da dereceler ve merte-
beler halinde ilerley-
erek devam eder.

kındalığın gücü artmaktadır. Bu da, heder ve heba olmamak için her anlamda insanın kendi hayatının efendisi olması demektir. Hem kendisiyle, hem başkalarıyla sağlıklı ilişki demektir.

Bu bağlamda **“harf öldürür, fakat ruh diriltir”** (II. Korintiler 3:5-6) farkındalığını geliştiren Süryani mis-

tisizmi, insanı, insani doğanın sahip olduğu nefsaniyetten/sahte benlikten, insanın özü anlamına gelen insaniyete, hakiki yaşama taşıyan bir yoldur. Bu yol, duyusal olmayan temalarla örülü yöntemlerle açıklanmaktadır. Bu yol, her türlü büyüklenmenin, ötekileştirmenin, dışlamanın, küçümsemenin, hor görmenin üstünde olan ‘ruh’un şifre-

lerini öğrenmeyi esas alan ruhani disipline dayalı tazelenme ve yenilenme yoludur. Bu yol, uyanışla yapılan iyilikler ve zenginlikler yoludur. Bu yolda, bedenın arzuları uyuturken, ruhun manaları insanı uyandırmaktadır. Bu yola giren insan, keşfettiğı pozitif değerlerin güdülenmesiyle, sosyal gerçeklik içinde hayatın devamlılığına, hayatın kolaylaşmasına, hayatın zenginleşmesine hizmet etmekten haz alır. Bu yolda değer vermek ve kıymet bilmek, insan onurunu yücelten temel anlayışların başında gelir.

İnsan kendi özündeki ilahi tasarımlarla/donanımlarla dünyaya gelir. Sevgi ve bilgiyi öğrenme sürecinde -tıpkı çubuk gibi- asmaya bağlı kalması gerekir. Çünkü parça/çubuk/birey, bütünün/asmanın özelliklerini taşıdığı oranda sağlıklı meyveler verebilir. Dolayısıyla kalıcı düşünce/tatmin/doyum/huzur insanın ilahi/vicdani değerlere bağlı kalmasıyla doğru orantılıdır. Bunları pozitif manada kullanabildiğı ve iyi değerlendirebildiğı ölçüde gelişir, kendindeki yeni nitelikleri açığa çıkarır. Kuşkusuz ki, bu da, insanın kendini keşfetmesine/tanınmasına, bilgiyle aydınlanmasına bağlıdır. Aziz Mor Afrem (M.S. 303-373) bu gerçeğı şöyle açıklamaktadır:

“Bilgi Rab olduğundan peşinden koşmalısın ki, sana Rabbi bildirsin. Seni yüceltecek ve meclislerin başına oturtacak olan bilgidir.”

Hristiyanlıkta olduğu gibi, Süryani mistisizmi de, insan sevgisiyle Allah'a ulaşmanın bir yolculuğudur. Bu yolculukta, ruhsal gelişim ve kâmil insan olma arayışı ön plandadır. Bu içsel yolculuk, **'Tanrı, sır olan isteğini, Mesih'te edindiği iyi amaç uyarınca bize açıkladı'** (Efesliler 1:9) söyleminden yola çıkmaktadır. Dolayısıyla yaşama zevkinden çok, yaşatma aşkına dönük olan Süryani mistisizmi, Mesih'in bedenlenmesiyle aşikâr olan ilahi iradeye ve ilahi sevgiye ait sır(lar)ın ne olduğunu anlama ve anlamlandırma gayreti içindedir. Bu sırların anlamlarıyla açıklanan koşulsuz sevginin niteliğini kavramanın; içsel dünyanın bu sevginin ışıyla aydınlanmasının, insandaki hakiki benliğin şekillenmesinde ne denli önemli olduğunu belli başlı bazı yollarla vurgulamaktadır. Mor Narsay (ö. MS. 507) bu duruma gönderme yaparken şunları söylemektedir:

“Ruhun sözleri kelimelerin giysisiyle örtülüydü. Niçin örtülü olduklarının nedenini öğrenmek istedim. Açık olmamaları bende bu arzuyu doğurdu. Öyle ki, hem öğreneyim, hem ruhaniyetin derslerini sevenlere bildireyim.”

Fiziksel forma sahip olmayan şeyler, ancak bilinç ve idrak yoluyla deneyimlenebilir. İçsel dünyaya dönüş yapmadan, bu bilinci ve idraki yakalamak kolay değil. Onun için doğası gereği, somut göstergeler olmadan insanın kalbi/

gönlü konuşulanlara, vaat edilenlere kolaylıkla açılmamaktadır. İnsan, hakikati, ilahi bilgileri, sırları ancak somut verilerle, işaretlerle, imgelerle kabul etmekte ve algılamaktadır. Tanrı'nın aşkın sevgisiyle, bu somut veriler/işaretler/imgeler vasıtasıyla ilahi kudretin görünmeyen gücü ve metafizik dünyanın/düzenin anlaşılması kolaylaşmaktadır. Altın Ağızlı Yuhanna (M.S. 344-407) bu gerçeği şöyle açıklamaktadır:

İnsan, hakikati, ilahi bilgileri, sırları ancak somut verilerle, işaretlerle, imgelerle kabul etmekte ve algılamaktadır.

“Şayet insan bedeninin katılığından/sertliğinden özgür olsaydı, örtülerle kaplı imgelerle değil de, bu iyilikler kendisine olduğu gibi bütün çıplaklığıyla verilerden sunulacaktı. Ruh, bedenle birleşik olduğundan, bu iyiliklerin anlaşılmasında ruhun somut işaretlerden destek alması zorunlu olmuştur.”

Aziz Agustinus (354-430) bu gizemli durumu şöyle tanımlamaktadır:

“İnsani bilinç ve akılla bu durum idrak edilmezdir. Doğasına özgü gücüyle somut olan hiçbir şeyin benliğe inemeyeceği ve oraya ulaşamayacağı aşikârdır. Fakat imanın ışıyla biliyoruz ki, bu sırlarda her şeye gücü yeten ilahi bir güç vardır. Bu güç öyle bir güç ki, doğal varlıkların sıradan güçleriyle yapamadığını yapmakta ve tamamlamaktadır.”

Ruhani dünyadaki örtük sırların ve işaretlerin esas gayesi, bizi sahte benliğimizden uzaklaştırıp, hakiki benliğimize yakınlaştırmaktır. Hatta özümseven anlamlarıyla uyanık hakiki/ruhani benliğimize doğmak; o doğuşla yeni sosyal doğuşlara vesile olmaktır. Ancak bu konuda var olan göreceli yaklaşımlardan ötürü yaşamın devamlılığına

hizmet eden **“amacın ve araçların”** anlam karmaşası ve anlam kaybı yaşadığı zor günlerden geçiyoruz. Bugünlerde eski alışkanlıklarımızın durağında mola vererek kendimize, yani içsel dünyamıza doğru bir yolculuğa çıkabilirsek, araç da, amaç da daha çok an-

Ruhani dünyadaki
örtük sırların ve işaret-
lerin esas gayesi, bizi
sahte benliğimizden
uzaklaştırıp, hakiki
benliğimize yakın-
laştırmaktır.

laşılacaktır. Ve hayatın anlamı ve maksadı konusunda düşünük farkındalık, yüksek farkındalığa dönüşebilecektir.

Korona virüsün neden olduğu telaş ve kaygının tüm ağırlığıyla insanlığı kuşattığı bir süreçte, çağrışımları bakımından mistisizmin önem arz ettiğini düşünüyorum. Hayata dair taşıdığı anlam, çalışmayı bütün zamanlar için geçerli kılıyorsa da, başka bir süreçte, bu denli anlamlı ve önemli olmazdı. Çünkü bu salgın, güç arayışlarının, sadece kendi iyiliğini gözeterek yaşamamanın, büyüklenmenin, bencilce var olma biçimlerinin ne kadar anlamsız olduğunu çok iyi ifade etmiştir. Onun için korku ve endişe dolu süreçler, hayatın kanunlarını, ölçülerini hatırlamak ve ha-

tırlatmak, alt üst olan insani değerleri açığa çıkarmak, canlandırmak bakımından değerlidir.

Bütün çalkantılı ve sarsıntılı süreçlerde insanı kendisiyle buluşturan özün gürleşmesi ve gelişmesi, mananın canlanmasına ve hayat bulmasına bağlıdır. Bu da, ancak yitik anlamları bulmakla ve sönük anlamlara ruh üflemeyle mümkündür.

Bütün çalkantılı ve sarsıntılı süreçlerde insanı kendisiyle buluşturan özün gürleşmesi ve gelişmesi, mananın canlanmasına ve hayat bulmasına bağlıdır. Bu da, ancak yitik anlamları bulmakla ve sönük anlamlara ruh üflemeyle mümkündür.

Günümüzün hız ve haz koşullarında, hayatın bütün alanlarındaki tıkanıklıkları aşma yolunda yalpalamalara, toslamalara ve savrulmalara maruz kalmamak için benliğin gelişimini yöneten ilahi hakikatlerin samimi bir şekilde öğrenilmesi, özümseilmesi, uygulanması daha çok önem taşımaktadır. Özellikle hayata dair derin manaların maddeye esir düştüğü, anlam alanlarının buharlaşıp bir anafora dönüştüğü, geleneksel rollerin parçalara ayrıldığı bu çağda kendimizle ve insanla/hayatla olan ilişkimizi yeniden anlamlandırmak ön plana çıkmaktadır. Çünkü olumsuzluk ön yargısına neden olan, stereotipler (kalıp yargılar), ilişkilendirme yanılgısı, yanlış anlaşılma, anlaşılmama, nefret, kin, güç gösterisi, gösteriş, böbürlenme, kendini beğenmişlik, dayatma, ötekileştirme, dışlama, kaygı, endişe, umutsuzluk, karamsarlık, aşırılık, çıkarıcılık, savurganlık, savrulma, toslama, ölçüsüz haz düşkünlüğü, her geçen gün bizi kendimizden uzaklaştırmakta, ilahi gerçeğimizin ve varlığımızın anlamını bize unutturmaktadır. **Oysa yaşamın hakikatlerini kimse başkası için öğrenemez, özümseyemez ve uygulayamaz. Asıl mesele, onlara direnmek yerine onlarla birlikte akmaktır. Onun için zamanın ruhu, bedenimizden kalbimize giden bir yol bulmaya, bulduğumuz bu yolda, ruhumuzla buluşmanın ve ruhumuzla hizalanmanın önemini hissettirmektedir.** Bu hizalamada kendimizi fark ettikçe, kendimize giden yolu buldukça, ruhsal gelişime bağlı olarak acılarımız azalacaktır. Kalbimize yaklaştıkça başka her şeye de yaklaşmış olacağız. Gelinek noktada ruhani bakış olmadan bunu başarmak zor gözükmektedir. Öyle görünüyor ki, gelecek, hayatın bütün alan-

Oysa yaşamın hakikatlerini kimse başkası için öğrenemez, özümseyemez ve uygulayamaz. Asıl mesele, onlara direnmek yerine onlarla birlikte akmaktır. Onun için zamanın ruhu, bedenimizden kalbimize giden bir yol bulmaya, bulduğumuz bu yolda, ruhumuzla buluşmanın ve ruhumuzla hizalanmanın önemini hissettirmektedir.

larına akıtılacak bu bakışın değerleriyle doğru orantılı olarak daha rahat şekillenecektir. Çünkü evrensel insani kardeşliğin tohumlarını yürek-
lere serpen bu bakış, yaşamı zenginleştirme bağlamında bir şey olmaktan çok, bir şey yapmanın gerekliliğini vurgulamaktadır. İşlenmiş toprak gibi, içsel dünyanın zihinsel gücünü ve ruhani yeteneklerini geliştirmektedir. İçselleştirme sağlayacak **“kaldıraç noktalarını”** işaret ederek, insanı hem kendisine, hem başkalarına zarar vermelerden alıkoymakta, kötü alışkanlıklardan sakındırma konusunda güçlü fren tertibatı

işlevi görmektedir. Günümüzün koşullarında bencil tutkularla süslenmiş büyülenme ve böbürlenme düşüncesini terk etmek kolay olmasa da, bu fren tertibatı faydalıdır.

Süryani mistisizmi, Rabbani Dua'da **"tithe malkuthoğ: Melekütün gelsin"** niyazında söylendiği gibi, yaşamı var eden en yüce ahlakı, en üst norm ve değerleri -sevgi, iman, umut, saygı, adalet, erdem, ahlak, sağlık, huzur, çalışkanlık vs.- insan yaşamında egemen kılmak için insandan yola çıkar ve tekrar insana döner. Ruhsal ve düşünsel yönden insanı derin dönüşüm ve yenilenme sürecine sokar. **Bütün mesele, göreceli tutumları bir kenara bırakarak insanın**

Bütün mesele, göreceli tutumları bir kenara bırakarak insanın kendisine ve başkasına değer vermesidir. Hizmetkâr güdülerle, tamamlanmak için başkasını imkânlara göre tamamlayabilmesidir.

kendisine ve başkasına değer vermesidir. Hizmetkâr güdülerle, tamamlanmak için başkasını imkânlara göre tamamlayabilmesidir. Mistisizmin esas gayesi budur. Esas çabası, bu terbiyeyi egemen kılmaktır. Doğru niyet etmenin bir yansıması olan bu terbiyenin dönüştürücü etkisi var. Güzel görme niyeti taşıyanın güzel gördüğünü,

Çünkü insan, hayatın
dokusunu, kokusunu,
görünür ve görün-
mez boyutlarını,
insana/kâinata/bütüne
sevgiden türeyen
güzel görme niyetinin
samimiyetiyle, sorum-
luluğuyla kavrar. Bu
ruhla tadar. Bu ruhu
koruyabildiği ölçüde
hayata anlam katar.
Hayatın anlamını
bulur. Kör alanlarını
aydınlatır.

güzel görenin güzel
düşündüğünü, güzel
düşünenin güzellik-
leri çekeceğine, güzel-
liklere hizmet edeceği
bilinmelidir. Çünkü
insan, hayatın doku-
sunu, kokusunu, gö-
rünür ve görünmez
boyutlarını, insana/
kâinata/bütüne sev-
giden türeyen güzel
görme niyetinin sa-
mimiyetiyle, sorum-
luluğuyla kavrar. Bu
ruhla tadar. Bu ruhu
koruyabildiği ölçüde
hayata anlam katar.
Hayatın anlamını
bulur. Kör alanları-
nı aydınlatır. Bu sırrı
keşfedebilmek, tahrip
olanı yeniden tamir
etme ve yitik anlam-
ları/değerleri bulma
anlamında insanda

bir gönül derinliği yaratır. O derinliğe göre, insan onuru
kutsaldır. O onura hiçbir şekilde zarar verilmemesi esastır.

Asmanın çubuklarıysak, asma olmadığımızı bilerek, asma-ya bağlı kalarak, gücün sevgisiyle değil, sevginin gücüyle insan onurunun kutsallığını gözeterek hayatın değerliliğine ve kişisel alanımıza hizmet etmeliyiz. Sorumluluklarımızı yerine getirmeliyiz. Kısırlığı üretkenliğe dönüştürmeliyiz. Sonuç beklemeksizin doğru olana ve iyiye hizmeti yüceltmeliyiz bıkmadan, usanmadan, kibirlenmeden, böbürlenmeden, üstünlük ruhuna kapılmadan. Öyle gözüküyor ki, zorluklara ve meydan okumalara rağmen, ruhani düşüncenin kutsadığı **“insan onurunu ve yaşamın kutsallığını”** yücelten insanlar galip gelecektir, büyüme sağlayacaktır.

SÜRYANİ MİSTİSİZMİNDE MANEVİ YAŞAM

Süryani mistisizmi, Mesih'in bedenlenmesiyle dünyaya açıklanan ilahi sevginin sırlarını içsel dünyada keşfetmenin farkındalığını sağlayan kaldıraç noktalarını aşikâr etmektedir. Darlıktan genişliğe doğru götüren yaşama/yaşatma farkındalığıyla, bütün varlığa; insana, bitkiye, hayvana, doğaya adil davranma ve sadakat yolunda günbegün ilerlemeyi amaç edinmektedir. Bu anlayışa göre, gerçek ibadet, insanın kendine ayna tutmasıdır, kendine dönüşüdür. Özünü keşfetmesiyle; Tanrı'yla, yani sevgiyle bütünleşmesidir. Bilgelige kapı aralayan bu özel tecrübe, kelimelerle anlatılamayacak kadar kutsaldır. Ve kutsal olan da her zaman gizlidir.

Süryani mistisizmi,
Mesih'in bedenlenme-
siyle dünyaya açıkla-
nan ilahi sevginin
sırlarını içsel dünyada
keşfetmenin farkın-
dalığını sağlayan
kaldıraç noktalarını
aşikâr etmektedir.

Süryani mistisiz-
minde manevi yaşam,
akan suya benzetilir.
Hareket halinde ol-
duğu için akan su,
hayattır. Tazelik ve
sağlıktır. Bunun tersi
de bataklıktır. Batak-
lık durgundur ve has-
talık üretir. Kendisine
akan suyu da dur-
gunlaştırır ve kirletir.
Onun için durgun,
hareket etmeyen biri
olmak yerine, çalışan,
üreten, paylaşan anla-

mında proaktif olmayı gerektirir. Çünkü insanın içindeki
iyilik potansiyelinin dışarıya akmasına izin vermemek, üze-
rini örtmek, anlamsız ve boş bir yaşam anlamına gelir.

Süryani ruhaniyetinde dikkate değer husus gelişmenin
içeriden dışarıya doğru olmasıdır. En belirgin tarafı, mane-
vi beslenme ile bedensel beslenmeyi aynı görmesidir. İlahi
hakikatlerin idrak edilmesinin; kalplerin tanımlanamayan
bir neşeyle dolmasının ruhsal gerçekleri örten perdenin
açılmasına bağlı olduğunu bildirmesidir.

Algılamayı mümkün kılan, arınmanın, aydınlanmanın,
sadelığın yüceltilmesidir. İyilik ve erdem yolunda gösterişe
açılan bütün kapıları kapatarak, ibadetlerin (namazın/dua-

nın/orucun) tutkulardan arınmış bir kalple, içsel dikkatle, ruhsal huşu içinde yapılmasının gerekliliğine işaret edilmesi ve bunun dillendirilmesidir. **Temel amacı, tekâmül süreci içinde içsel-dışsal farkındalıkla sahte benliği dizginlemektir. Mümkünse dönüştürmektir. İnsanın kendi benliğinde yani ruhunda yaşama sevincini bulmak; insanın beden taşıyan bir ruh olduğunu, bu ruhun ilahi özellikler taşıdığını öğretmektir.** Çünkü “yaşama sevinci” hayatın en değerli şeyidir. Ve insanın iç dünyasındadır. O iç dünya; iki benlikten oluşur: Birincisi, hakiki benlik, yani ruhani benliktir. İkincisi, sahte benlik, yani nefsanî benliktir. Sahte benlik dizginlenmeden, yaşam sevincini ortaya çıkaran hakiki benlik tezahür etmemektedir. Kötülüğü emreden sahte benliğin tüm tezahürleri kendini bulma/bilme/tanıma yolculuğunda -(kim olduğunu, nereden geldiğini, nereye gideceğini, buradaki görevinin ne olduğunu)- insanın önünü kapatır. Ruhu körelterek hakikatin örtülmesine katkıda bulunur. ⁵

Ancak bilinmelidir ki, çamurdan temizlenen egonun her katmanı/yüzeyi yerine yeni bir ruh gücü/katmanı-mana ortaya çıkar.

5 Literatürde Abulfarac ismiyle ünlenen Mor Grigoriüs Yuhanun Barebroyo (M.S. 1226-1286) ‘*Hevath Hekemtho / Bilgelik Kreması*’ isimli Süryanice eserde benliği/naşoyu üçe ayırırken şöyle yazmaktadır: “**Bunlardan biri güçlenince, diğerleri zayıflar. Rasyonel güç: Ruhani benlik çağırılır. İnsan, var olanları bu benlikle öğrenir. Öfkeli güç: Hayvani benliktir. İnsan, sıkıntılara bu benlikle katlanır. Bu benlik, zaferi, saygıyı, boş övgüyü arzular. Şehvani güç: Yabani benlik çağırılır. İnsanın eğlenceyi, zevki, lüksü, yeme-içmeyi, cinselliği arzulamasının nedeni bu benliktir. Dolayısıyla insanı erdemlerin sayısı da bu güçlere göre olmalıdır.**”

Ancak bilinmelidir ki,
çamurdan temizlenen
egonun her katmanı/
yüzeyi yerine yeni bir
ruh gücü/katmanı-ma-
na ortaya çıkar.

Süryani mistisizminde düşünce (akıl) yasama; kalp yürütme rolündedir. Merhamet ve şefkatin organı olan kalp, büyüttüğü vicdanla, insanı 'Rab ve İnsan Sevgisinin' rotasında tutarak ona yükselme merdivenlerini sunar. Ruhani yaşam-sa, sembolik anlatımlar-

larla, metaforlarla, imgelerle, kapalı tabirlerle, sırlarla, çağrışımlarla kendini ifade eder. Ruhsal gerçekler, maddi işaret ve sembolik simgelerle açıklanmaktadır. Kilisenin yapılış tarzı, yedi sırrı ve ritüelleri bizatihi mistisizmin gizemleriyle doludur. Süryanicede **“Denho”**, gün ışığının ışıması, günün doğuşu anlamına gelir. **“Vaftiz Bayramı”** nın **“Denho”** ismiyle adlandırılması, vaftizin dönüştürücü gücüyle kazanılan ruhsal aydınlanmaya bir göndermedir. Onun için Süryanicede **“o-modo, ma-muditho”** ismiyle açıklanan **“vaftiz”**, aydınlanma sırrı olarak açıklanır. Çünkü yeni yaratılışa kavuşmak ve yeni insan olmak için egosal arzulara/nefsani tutkulara ölmek, onlardan yıkanmak/temizlenmek, ruhun gücüne/anlamlarına dalmak anlamını taşır. Ayrıca ayin esnasında kilisede yakılan ve **“buhur/besme”** denilen maddeye Mesihi öğretinin hoş kokusunu çağrıştıran anlamlar yüklenmesi, somut örneklerden sadece bir

tanesisidir. Onun için ruhani bir bakış açısıyla görünenlerin ötesinde, görünmeyenleri görmek, görünmez olan sırları -iman gözüyle- anlamaya çalışmak, idrak etmek; o sırlara vakıf olmak anlamına gelen maneviyat, idrak edilen sırların sosyal yaşama aktarılmasıyla uğraşır. Yani ruhani değerleri

Bu çalışma, beden ile ruh arasında bir mücadele değil, ruh ile buyurgan nefis/ego arasındaki mücadeleye işaret eder. Bu mücadelede deneyim kazanmak ve daha derin bir öz bilgiye ulaşmak, insanda öz denetim ruhunu güçlendirmekte, kendine/egoya hâkim olma becerisini geliştirmektedir.

yaşamak ve yaşatmakla ilgilidir. En önemli amacı, -kendi kendine veya ruhani rehberler sayesinde- insanın kişisel bütünlüğü ve olgunluğu; kişisel mutluluğu ve ebedi yaşamı için çalışmasıdır. Bu çalışma, beden ile ruh arasında bir mücadele değil, ruh ile buyurgan nefis/ego arasındaki mücadeleye işaret eder. Bu mücadelede deneyim kazanmak ve daha derin bir öz bilgiye ulaşmak, insanda öz denetim ruhunu güçlendirmekte, kendine/egoya hâkim olma becerisini geliştirmektedir.

Süryani ruhaniyetinde farklılıklar, birbirimize muhtaç olmamızı isteyen Rabb'in tasarısı gereğidir. Başkasını kendimiz gibi gördüğümüzde, onun özünde bulunan onurdan kaynaklanan temel haklara saygıyı gözettiğimizde, farklılıklar, sosyal adaleti ve insan onurunu özendirme hususunda zengin değerlere sahiptir. Burada esas olan anlayış, ahlaki değerleri ve adaleti önceleyen bir yaşam tarzını benimsemektir. Hiçbir sömürüye/istismara/tahakküme mahal vermeden, ilahi özden gelen insan onurunun kutsallığını gözetmektir. Altın Ağızlı Yuhanna (M.S. 344-407) bunu şöyle formüle etmektedir:

“Bir kardeş ne denli küçükse, Mesih o denli mevcuttur.”

Büyük bir kişiyi kabul etmek, çoğu kez -şahsi beklentiler taşıyan- farklı amaçlarla olur. Oysa küçük biri kabul edildiğinde, bu daha çok temiz niyetle, Mesih için yapılır.

Bu anlayışa göre, insana yapılan her iyilik, insana verilen her değer (kıymet) Mesih'e yapılmaktadır. İkinci el özelliği taşıyan bu iyilik, bir kelam ve bir selam olabildiği gibi, bazen bir tebessüm de olabilir. Büyük bir kişiyi kabul etmek, çoğu kez -şahsi beklentiler taşıyan- farklı amaç-

larla olur. Oysa küçük biri kabul edildiğinde, bu daha çok temiz niyetle, Mesih için yapılır. Yapılan son bilimsel araştırmalar neticesinde, küçük bir iyilik yapmanın dahi, kişinin kalbine belirli bir neşe ve huzur getirdiği ve hem iyiliği yapanın hem de iyiliği görenin üzerinde olumlu etkileri olduğu görülmüştür. Yazılmış olduğu üzere,

‘Çünkü acıkmıştım, bana yiyecek verdiniz; susamıştım, bana içecek verdiniz; yabancıydım, beni içeri aldınız. Çıplaktım, beni giydirdiniz, hastaydım, benimle ilgilendiniz, zindandaydım, yanıma geldiniz. O vakit doğru kişiler O’na şu karşılığı verecek: ‘Ya Rab seni ne zaman aç görüp doyurduk, susuz görüp su verdik? Ne zaman seni yabancı görüp içeri aldık, ya da çıplak görüp giydirdik? Seni ne zaman hasta ya da zindanda görüp yanına geldik?’ Size doğrusunu söyleyeyim bu en basit kardeşlerimden biri için yaptığımızı, benim için yapmış oldunuz” (Matta 25: 34-40).

Ekolojik dengede ve insani ilişkilerde karşılıklı bağımlılık, karşılıklı ihtiyaç ilkesi esastır. Bunun için yardımlaşma ve dayanışma insani özün bir gereğidir. İlgi ve çalışma alanı ne olursa olsun, -(siyasal, kamusal, toplumsal-kültürel, eğitimsel-dinsel vs.)- bütün kurumlar, tek organizmanın farklı organları gibi, hayatın devamlılığı, hizmeti, zenginliği ve

canlılığı için vardır. Hayatı olabildiğince basitleştirmek ve kolaylaştırmak için vardır. Sorunlar, genelin yararı içinde, ancak kazan-kazan anlayışı gözetildiğinde ve ruhsal dayanışma esas alındığında çözülür.

“Eğer bir organ acı çekerse, bütün organlar birlikte acı çeker, bir organ yüceltilirse, bütün organlar birlikte sevinir” (I. Korintliler 12:12-26).

Burada esas olan sosyal adaletin öz değeri olan paylaşımın niyetlerde/eylemlerde ön planda olmasıdır. İnsanlık büyük bir aile gibidir. Bu ailenin farklı üyeleri birbirlerini karşılıklı anlayışla devamlı onurlandırmalıdır. Adaletin gereklerini yerine getirerek, birbirini tamamlamalıdır. Farklı bakışlar, farklı algılamalar, farklı yaşam biçimleri olsa da, sosyal adaleti tetikleyen etkenler Rabb’in doğrularıyla uyumlu olursa, ortak yaşam medeni bir düzeye yükselir. Çünkü adalet, doğru şeyleri düşünmekten, söylemekten ve yapmaktan ibaret değildir. İnsani eylemlerin tamamıyla ruhsal gerçeklere uygun olmasıdır.

Aziz Mor Afrem (M.S. 303-373) bunu şöyle vurgulamaktadır:

“Bedene ait organların her birinin diğer bir organın ihtiyacını karşılaması gibi, bu evrenin insanları da genel maslahat için genel ih-

*tiyaçları karşılamaktadırlar. O halde bizler, birbirimize muhtaç olduğumuz için sevine-
lim. Zira hepimizin arasındaki bu ahenk ve
uyum bu durumun bir sonucudur. İnsanlar
birbirlerine muhtaç oldukları içindir ki bü-
yük olan, ileri gelen kimseler sıradan insana-
lara karşı herhangi bir mahcubiyet duymak-
sızın tevazu durumuna geçerler. Böylelikle
küçükler korkuya kapılmaksızın büyüklere
yönelirler. Öyle ki benzer durumu bizler hay-
vanlarla olan münasebetlerde de görürüz ki,
onlara muhtaç oluşumuz, onlara ilgi ve ih-
timam içinde yaklaşmamızı gerekli kılmak-
tadır.”*

Aziz Mor Baselius (M.S. + 378) da konuya ilişkin şöyle fikir beyan etmektedir:

*“Çünkü hiç birimiz kendi başına bedensel ih-
tiyaçlarını karşılayamaz. Bilakis her birimiz
söz konusu ihtiyaçları karşılayabilmek adı-
na bir başkasına ihtiyaç duyar ve bu yüzden
birbirimizin maslahatlarına önem vermek
durumundayız ki, bu durumu uzlete çekil-
mek ve tek başına yaşamakla gerçekleştirmek
mümkün değildir.”*

Kendi ilahi hakika-
timizi -sevgi olan
özümüzü- hatırlamak
bütün iyileşmelerin
anahtarıdır.

Görüldüğü gibi, ortak yaşamı yücelten manevi yaşamda esas mesele, madde- nin alma arzusundan, mananın verme ar- zusuna yönelmektir. Akışın içinde, hizmet ederek hareket halin- de olmaktır. Çünkü

vermek ve tamamlamak ruhun özüdür. Yaşamak için ok- sijene ne kadar ihtiyaç varsa, biz insanların sevgiyle işleyişe pozitif katkı sunması, hayatı/dünyayı olduğundan ve bul- duğundan daha iyi yapması, zenginleştirmesi, akışa hizmet etmesi, devamlılık açısından hayati önemdedir. Geline- noktada, ferah ve felah bir yaşam için buna çok ihtiyaç var. Bu bağlamda, içimizdeki iyiliği terk etmeden, kötülüğü zorlayan şartlara ve olaylara rağmen, hiçbir kötülüğe baş- vurmadan, vicdanların ve yüreklerin sesini güçlü tutmanın yolu, sağlam bir maneviyattan geçer. Kendi ilahi hakikati- mizi -sevgi olan özümüzü- hatırlamak bütün iyileşmelerin anahtarıdır. Bu hakikate yakınlaştıkça, kardeşlerimizi/in- sanları koruyan doğal yeteneğimize de o denli yakınlaşırız. Gerçek arkadaşlığı/dostluğu/yoldaşlığı da daha iyi başarmış oluruz. Bu hakikati bilmeden, tanımadan, bilinenlerin ve öğrenilenlerin başarıyla uygulanması mümkün değil. Zira hakikat insanın pusulasıdır. Onun için **“Hakikati bilecek- siniz ve hakikat sizi özgürleştirecektir”** (Yuhanna 8:31)

O farkındalık, sevgidir. O sevgide bozuk niyet, bozuk güdü ve kötülük adına hiçbir şey yoktur.

O hakikatte, büyüklük-küçüklük yok, insan onurunun kutsallığı var. O hakikatte, üstünlük yok, eşitlik var. O hakikatte, sömürü-istismar yok, yardımlaşma-tamamlama var.

sözü söylenmiştir. İnsanın gönül aynası ne kadar saf, temiz, pürüzsüz ise, hakikati o kadar daha rahat anlayabilir, kavrayabilir. O kadar da kendine daha rahat hâkim olur.

Manevi yaşam, o hakikati görmekle, tanımakla, anlamakla başlar. Tekâmül etmekle içselleştirilir. Çünkü Mesih'in işaret ettiği hakikat, yaşam yolunun temel farkındalığıdır. O farkındalık, sevgidir. O sevgide bozuk niyet, bozuk güdü ve kötülük adına hiçbir şey yoktur. O hakikatte, yetenekler ve donanımlar bağlamında eşitlik yok, eşsizlik/

özgünlük var. O hakikatte, büyüklük-küçüklük yok, insan onurunun kutsallığı var. O hakikatte, üstünlük yok, eşit-

Tevazu, egonun kendi sınırlarına çekilmesidir. Haddini bilmesidir. Hem kendine, hem başkalarına, hem bütün varlığa saygı duymasısıdır. Değer vermesidir.

“Tevazu, adaletin meskenidir. Bütün iyiliklerin kaynağıdır”

lik var. O hakikatte, sömürü-istismar yok, yardımlaşma-tamamlama var. O hakikatte, aynılık-benzerlik yok, farklılık-çoğulculuk var. O hakikatte, yeteneklerin kıyaslaması yok, karşılıklı tamamlanması var. O hakikatte, tevazu var. O hakikat, mutlak hakikattir.

Tevazu, eksikliğin/zafiyetin/acziyetin farkındalığıyla başlayan/gelişen bir idrak biçimidir. Kişiliği ruhla hizalayan güçtür. Tevazu, egonun kendi sınırlarına çekilmesidir. Haddini

bilmesidir. Hem kendine, hem başkalarına, hem bütün varlığa saygı duymasısıdır. Değer vermesidir. Şayet ruhun üşümelerine karşı bir sıcaklık arzulanıyorsa, yüreklerin/ruhların derinliklerinde tevazua muhakkak uygun ve rahat bir yer hazırlanmalıdır. Çünkü bilgelik ve erdem, her daim tevazunun yoldaşdır.

Süryani mistisizmine göre, **“Tevazu, ilahî değerlere organik bir bağla bağlı olan saf-temiz düşüncedir. Mütevazı kişi de, kötülüğü bildiği ve yapmaya özgürce güç yetirebildiği halde yapmayandır.”** Süryani mistisizmin öncü kalemlerinden Persli Bilge Mor Afrahat (M.S. 260-345), **“Tevazu, adaletin meskenidir. Bütün iyiliklerin kaynağıdır”** açıklamasını yapmaktadır.

İnsan olarak kusursuz olamayacağımızı anlamak alçakgönüllülüğün kapısını açar ve kendimizi geliştirme konusunda içimizdeki potansiyelin farkına varmamızı sağlar. Ninovalı Mor İshok'un (M.S. 613-700) şu söylemi kayda değerdir:

“Zayıflığının farkına varan, alçakgönüllülüğünün zirvesine ulaşır. Zayıflığının bilgisinden yoksun olan, alçakgönüllülükten de yoksun olur. Alçakgönüllülükten yoksun olan kemalden de yoksundur. Kemalden yoksun olan da, tehlikededir... Alçakgönüllülük olmadan insanın işi nihayete ermez. Çünkü özgürlüğünün senedine henüz ruhun damgası vurulmamıştır. Hala köledir ve işi tehlikeden kurtulmuş değildir. Anlayışlı olup da alçakgönüllü olmayan yoktur. Alçakgönüllü olmayan anlayışsızdır. Alçakgönüllü olup da huzurlu olmayan yoktur. Huzurlu olmayan alçakgönüllü de değildir. Huzurlu olup da mutlu olmayan yoktur.”

Çünkü mütevazı ruh nezaket ve merhametle karılmıştır. Tevazu kendi değerimizi azaltmak değil, başka insanlara değer vermektir. Tevazu, benliği aradan çıkararak, bütün varlığa gönül kapılarını açmaktır. Üstünlük taslamadan, insanın kendisini diğer insanlara denk bilmesidir. İnsanın kendi benliğini yerli yerine koymasıdır. Benlik davası gütmemesidir. Kâinatı saran o eşsiz ilahî fısıltıyı duyması ve benliğini geri çekmesidir. Denildiği üzere, **“Nasıl karanlık ışığı açığa çıkarırsa, tevazu da kişide cennet ışıklarını aşikâr eder.”** Yine Ninovalı Mor İshak’a göre, **“Tevazu, Tanrısal bir giysidir.”** Tevazunun öğelerinde ne büyüklük, ne de küçüklük var. Çünkü o yükseklik değil, derinliktir. Onun için Suruçlu Mor Yakup (M.S. 451-521) **“Tevazuunun aşağısında kendisinin düşebileceği başka yer yoktur”** sözünü söylemiştir.

Tevazu kendi değerimizi azaltmak değil, başka insanlara değer vermektir. Tevazu, benliği aradan çıkararak, bütün varlığa gönül kapılarını açmaktır.

Aziz Mor Afrem (M.S. 306-373) bu yaklaşımı desteklercesine, **“İyi işlerin meyvelerini yitirmek için daima tevazulu tutum takınmalısınız!”** söylemiyle tevazunun yaşamsal önemini vurgularken, sağmal inek zihniyetine karşı, **“enhu**

detmakağt haşbuğ dlo havro: Şayet mütevazı davranırsan, seni görgüsüz sanırlar” diyerek tarihî bir uyarıda bulunmaktadır. Bu anlamda istismara-sömürüye kapalı bir tevazu anlayışıyla davranmak; dikkatli olmak, zarar verici şeylerden kaçınmak, aslında bir sevgi eylemidir. Kendimize duyduğumuz sevgidir.

İnsan bu gerçekleri idrak ettikçe ve onlarda derinleştikçe, kök saldıkça, egosal baskılardan kurtulur, özgürleşir. Sorumluluğunun farkına varır. Asmada çubuk olmanın hazzını; o hazzın enerjisini yakalar. Çünkü ağaç ne kadar yükselirse yükselsin, toprakta derinleşen kökleri yoksa can-

lılığını koruyamaz. Aynı şekilde, insan da ruhsal değerlerle uyum sağlamadıkça, hatta derinleşmedikçe, yaşamdaki canlılığını ve üretkenliğini koruyamaz.

Buradaki mantığa göre, manevi anlamda, herkesin -yaşam bilgeliğiyle- geliştirmesi gereken bir tarafı var. Bu bağlamda, insanlığı besleyen ve ruhu temizleyen unsurlar, gelişimin

“İyi işlerin meyvelerini
yitirmemek için daima
tevazulu tutum takın-
malısın!”

Şayet mütevazı
davranırsan, seni
görgüsüz sanırlar”

önemli etkenleridir. Çünkü ruhun temizliği ihmal edildiğinde, kalp kararır ve katılaşır. Katılaşmış bir yürek üzerine gelişim inşa etmek, kayaya tohum ekmeye çalışmak gibidir. Tohumun yetişebilmesi için verimli toprağa ihtiyaç olduğu gibi, insani gelişim için de kararmamış, katılaşmamış bir yüreğe ihtiyaç var. Buna da ruhsal düşünce gereklidir. Süryani mistisizminde bu çaba, Mesih'i ruhen ve fikren hissetmek anlamına gelir. Mesih'i anarak enerji elde etmek demektir. Bu çaba, insanın kendisiyle yaptığı tutarlı ilişkiye bağlıdır. Buradan yola çıkarak **“yaşa ve yaşat”** ilkesiyle başkalarıyla olan ilişkileri düzenler. **“Tanrının Rabb'i bütün yüreğinle, bütün canınla ve bütün aklınla seveceksin. Komşunu**

kendin gibi seveceksin” (Matta 22:39) şiarıyla bunu daha çok somutlaştırmaktadır. Ayrıca, **“İnsanların size nasıl davranmasını istiyorsanız, siz de onlara öyle davranın”** (Matta 7:12) yaklaşımıyla ahlaki davranışlara da vurgu yapmaktadır. Bu vurgu aslında hayatın bütün alanlarında geçerli olan ve hayatın özünde bulunan gizli

Tohumun yetişebilmesi için verimli toprağa ihtiyaç olduğu gibi, insani gelişim için de kararmamış, katılaşmamış bir yüreğe ihtiyaç var. Buna da ruhsal düşünce gereklidir.

bir yasaı ortaya çıkarmaktadır. O yasa, günümüzün psikolojik yaklaşımlarında dile getirilen **“karşılıklılık ve faydalılık”** ilkesinden başka bir şey değildir.

Dolayısıyla, bu manevi yaşamda yargılamak yok, anlamaya çalışmak var. Bozmak yok, tamir etmek var. Yıkarak yok, inşa etmek var. Bütün ayrılıkları ve görünen-görünmeyen farklılıkları eritip yok eden tamamlama ve yapılandırma var. Çünkü Süryani ruhaniyetine göre, kendini keşfetmiş, kendini bulan, kendini bilen insan, özdenetim ruhuna (içsel fren tertibatına) sahiptir. O, ruhu karartan bencilliğin çamurlarını, duygusal çöplüklerini temizleyebilmiş, nefsanî arzuların eğilimlerinden sıyrılabilmiş, kurtulabilmiş hakiki insandır. Öz sevgisini, öz değerini, öz doğasını yaşayan bu hakiki insan, **“yeni yaratılış”** olarak nitelendirilen Mesih’in yaşamına kavuşmuş insandır. İlahi mecranın farkındalığı içinde kendi öz mecrasında akan insandır.

Bunun yolu da, zihinsel kalıplarımızın ve nefsimizin Mesihî öğretinin ısıyla erimesinden ve karakterimizin bu öğretinin değerleriyle dönüşmesinden geçmektedir.

Süryani ruhaniyetinde, kilise sadece bir bina veya kurum değil, Mesih’in bedenidir. Yaşayan bir organizmadır. Onun için çok önemli ve saygın bir konuma sahiptir. Sağlıklı bünye için var olan bütün organların nasıl tek tek görevlerini sağlıklı bir şekilde yerine getirmesi gerekiyorsa, Mesih’in bedenindeki farklı organlar olarak, aynı şey kilise üyeleri için de geçerlidir. Kilise üyelerinin ve yöneticilerinin kendini beğenmesi, üstün-

lük ve büyüklük taslaması, bilgiçlik taslaması, sahiplik taslaması, hizipçi, önyargılı, inatçı ve kibirli olması, ilişkilerde hem gedik açar, hem örülen duvarları kalınlaştırır. Köprü kuran tevazu ise, ilişkileri yumuşatan ve yatıştıran yağ gibidir.

Kilisenin esas misyonu, sağlık sisteminde bulunan koruyucu hekimlik mantığı gibi, insanların -ruhsal anlamda- hasta düşmemesini sağlamaktır. Bireysel huzurun ve toplumsal uyumun istikrarı için ruhsal hastalıkların virüsleriyle (haset, yalan, kin, öfke, kırgınlık, alınganlık, güceniklik, hırsızlık, her türlü sömürü, istismar, hakaret, dışlama, ötekileştirme, itibarsızlaştırma, hor görme, karalama, küçümseme vs. kaprisler ve komplekslerle...) mücadele etmesi, gerektiğinde iyileştirici tedavi edici süreçleri geliştirmesidir.

Hiyerarşik bir yapılanmayla kiliseyi ‘**iyi çoban**’ anlayışıyla yöneten kehnutluk (patrik, metropolit, episkopos, papaz, rahip) aynı bedenin, aynı organizmanın farklı organları olan, Mesih’in kardeş olarak bellediği insanların (kadın-erkek) ruhsal yararı ve esenliği için düzenlenmiş kilisenin yedi sırrından birisidir. Mesih’in kutsal gücünü ileten bu “**yüce sır**” müminlerin ruhsal anlamdaki aydınlanmasını ve kurtuluşunu amaç edinirken, kiliseyi aralıksız yönetmek ve yapılandırmak gibi hayati işlevlere sahiptir. Mesih’in kilisesi için verdiği bu ayrıcalıklı sır, Kutsal Ruh’un bir armağanıdır. Tanrı inayetiyle bu sırra sahip olan insan, havariler aracılığıyla kiliseye tevdi edilen ilahi bir misyonu devam ettirmektedir.

Ruhani çobanlık olarak nitelendiren bu misyonu Aziz Agustinus (M.S. 354-430) şöyle açıklamaktadır:

“Ruhani çobanlık, otoriter olma ve kibirlik ruhuyla değil de, şefkat ve sevecenlik ruhuyla kabul edilmelidir... Kehnutluk sırrının belirgin niteliği gerçekte ışığa benzer olmasıdır. Aydınlanmak isteyenler onu arılığıyla alır ve o ise kirli varlıklardan geçerse, kirlenmez.”

Onun için kilisedeki herhangi bir ruhani rütbeyi arzulamak, anlamlı ve güzeldir. Ancak kişisel yarardan ve saygınlıktan çok, bu rütbenin özündeki emek ve hizmet arzulanmalıdır. **Kilise Babalarına göre, Rabb’in kilisesine geçici değerler için hizmet verenler, gerçek çoban değil. Çünkü iyi çoban, yemek için otlatmaz. Otlatmak için yer.**

Nazianzlı Mor Grigorius (M.S. 329-390) ise ruhani çobanlık rütbesinde olanlara şu hatırlatmayı yapmaktadır:

Başkalarını arındırmadan önce, kendisini arındırmalı. Aydınlatmak için ışık olmalı. Kimin çobanı olduğunu, hangi seviyede olduğunu, yöneldiği kişinin kim olduğunu ve Gerçek’in savunucusu olduğunu unutmamalıdır.

Çünkü ruhani çobanlığın yetkisi ve otoritesi, havarilerin ayaklarını kurulamak için Mesih’in kuşandığı **“peşkir”**in

(Yuhanna 13:8) derin gizeminde ve anlamında yatmaktadır.

Kilise Babalarının vizyonuna göre, ruhsal sefaletten kurtulma yolunda, konu statü ve onur olduğunda, hizmetkârlık anlayışı; görev ve sorumluluk söz konusu olduğunda, iyi kâhyalık (rab-bayto) ölçütleri devreye girmelidir. Bu ölçütlere göre, Rabb'in merhameti sayesinde kiliseye hiz-

Rabb'in kilisesine
geçici değerler için
hizmet verenler, gerçek
çoban değil. Çünkü
iyi çoban, yemek için
otlatmaz. Otlatmak
için yer.

met etme imkânına sahip olan herkes, zayıf bir toprak kap (2. Korintliler 4: 1-7) olduğunu unutmadan görevini ifa etmesi gerektiğinin altı çizilmektedir.

Buradaki mantığın derin anlamına göre dünya evinde köle/işçi/amele değil, birer 'rab-bayto' yani

iyi kâhyayız. Ancak bu ilahi sevginin temsilciliğinde yani **'Kâhyada aranan başlıca nitelik güvenilir olmasıdır'** (1. Korintliler 4: 2). Çünkü burada esas olan emanete sahip çıkmaktır. **İlahi sevginin dünyadaki temsilcisi olmak kadar büyük bir iş ve büyük bir sorumluluk olabilir mi?** Bize teslim edilen işlerin koordinasyonundan ve düzenlemesinden sorumluyuz. İlk görevimiz ilahi iradenin iyi kâhyası (rab-bayto) olduğumuzu hatırlamaktır. Erdem ge-

liştirme niyetini ortaya koyarak O'nun sevgisine kanal olmamızı isteyen Göksel Babamız'ın işini yapmak için buradayız. Babamız'ın işinde olmak için; olmamızı istediği kişi olabilmek için varız. O'nun yoluyla, yaşamın sürekliliğini sağlamak ve sevgiyi yaymak için varız. Bu verilip alınan bir iş değildir. Her an, sahip olduğumuz bir fırsattır. Hizmet edebileceğimiz yollar olduğu sürece, yapacak bir işimiz olacaktır. Güncelin içinde akarken, sevgi ve bağışlamayı unutmazsak, işlerimiz daha rahat yürüyecektir.

Kişisel maneviyat ve yönetsel ruhaniyet olmadan, güncelin iniş-çıkışlarında, gel-gitlerinde yaşamın anlamı ve maksadı maalesef dağılmaktadır. Hatta bazen kaybolmaktadır. Çünkü yaşam -ruhsal boyut olmadan- aşikâr biçimde kendi başına bir realiteye, bir gerçekliğe sahip değil. **Yaşam, görünen (madde/beden/fizik) ve görünmeyen**

İlahi sevginin dünyadaki temsilcisi olmak kadar büyük bir iş ve büyük bir sorumluluk olabilir mi?

(mana/ruh/metafizik) dünya üzerine kuruludur. Kâinatın işleyiş sisteminde madde ve mana eşdeğer hareket eder. Görünmeyen ruhani dünyanın gerçeklerine (manaya) vakıf oldukça ve bu dünyanın pozitif gücü

arttıkça maddi âlem zenginleşmektedir. Dolayısıyla sanılanın aksine, küçük-büyük herkesi ilgilendiren ma-

neviyat/ruhaniyet, hayatın özü demektir. Nefsaniyeti dizginleyerek insaniyeti ve hakiki insanı ayakta tutmak demektir. Yaşamın akıntılarında ve dalgalarında -esnek iradenin tutumlarıyla- daha rahat yüzebilmek için ruhun işbaşında olması demektir. Bedenin dizginlerini, rotanın direksiyonunu ruha teslim etmek demektir. Kilisedeki usul ve prensipler, yapılan toplu/bireysel ibadetler, ayinler, törenler ve diğer disiplinler özden/ruhtan uzaklaşmamayı hatırlatan tekrarlamalardır. Ruh besleyen bu ruhsal döngü, içsel karanlıkları dağıtmayı; dertlere katlanmayı değil, onları katlamayı ve hatta onlardan kurtulmayı öğretir. Dolayısıyla var olan bütün disiplinlerin ve ibadetlerin amacı, insanı yaşamın pozitif döngüsünde ve akışında tutmaktır. İnsanın ruhsal gelişimine (tekâmülüne) hizmet etmektir. Gerçek bilgelik kaynağını bulmasına yardımcı olmaktır. Özüne/ruhuna yakın kılmaktır. O öze/ruha ait ilahi yazılımı ve programı kavramaya çalışmaktır. Bu bağlamda yüksek bilinç ve sorumluluk yaratmaktır. Çünkü güncelin içinde insaniyeti korumak ve hakiki insan kalabilmek çok zordur. Hakiki insan, öze ait terbiyesini koruyan, başkalarının başarısından keyif alan ve üzüntülerini paylaşan kişidir. Hayatın bütün boyutlarında ortaya çıkan görünen ve görünmeyen kirlenmeleri önlemeye dönük bir çaba içinde olan insandır. Hakiki insanın diğer bir işareti de vicdana ve insan haysiyetine aykırı tüm çarpıklıklara yüz çevirmesidir. İnsan onurunu gözetmeyen bayağılıklara karşı tiksinti duymasıdır.

Hayatın bütün alanlarında ve özellikle birliktelik gerektiren ikili ilişkilerde, yoldaşıklarda niyet çok önemlidir. **“Niyetsiz eylem değersizdir, samimiyetsiz niyet ruhsuzdur”** sözü gayretlerin değil, niyetlerin önemini vurgulamaktadır. Çünkü sağlıklı yaşamda farkı yaratan **“kazan kazan, karşılıklılık ve faydalılık ilkesini”** gözeten niyettir. Saf niyete göre, karşı tarafı dikkate almayan, bunu gözetmeyen çarpık ve bencil her tutum ve davranış zarar vericidir. Bencilliğin herhangi bir tezahürünü taşıyan saf/arı/halis olmayan kötü/art niyet kirli suya benzer. Yürek alışverişine dayanan ikili ilişkileri kirleterek bulandırınca, yoldaşlığın ve mana dünyasının görünmez saikleri rahatsız olmaktadır. Bu da

Hakiki insanın diğer bir işareti de vicdana ve insan haysiyetine aykırı tüm çarpıklıklara yüz çevirmesidir. İnsan onurunu gözetmeyen bayağılıklara karşı tiksinti duymasıdır.

ister istemez ayrılıkları doğuran refleksler ve tepkiler meydana getirmektedir. Bu bağlamda yürek alışverişine, temiz niyete, berekete, eksikliğin ve değer vermenin farkındalığına vurgu yapan, **“Nerede iki ya da üç kişi benim adımla toplanırsa, ben de orada, aralarındayım”** (Matta 18:20) sözünün ne anlama geldiğini daha çok düşünmek gerekir.

Öte yandan bir kardeş/insana/onura/özgünlüğe karşı yapılan her yanlış (nefret, kıskanma, hakaret, küçümseme, dayatma, zulüm, saldırganlık, zorbalık, tahakküm, dışlama, ötekileştirme, üstünlük taslama, hor görme, istismar, sömürme, rekabet, çekememezlik vb. zarar veren düşük frekanslı bütün negatif duygular...) hüsrandır, günahtır. Çünkü **“İnsan, hak ve hakikate doğrulukla, yaratılanlara da ahlakla davrandığında insan olur”** gerçeğinden yola çıkan Süryani üstatların ana referans kaynağı, Rabb’in kelimidir, ahlaki donanımları önceleyen dikey ve yatay sevgidir. **Bu yaklaşım, aynı zamanda Süryani ruhaniyetinin özünü oluşturmaktadır.**

Fiziksel ve metafiziksel boyutlar arasında istikrarlı dengeyi kurmanın yollarını öğreten maneviyat;⁶ ruhsal dona-

6 Maneviyatın ana kaynağı ruhtur. Ruh, insanda ilahi yazılımın programıdır. Yenilenmeyi ve gelişmeyi sağlayan bu yazılım öğrenilirse ve iyi kullanılırsa, her şey daha rahat ve daha güzel olur. Çünkü ruh, insanın özünü oluşturur ve mutlak özgürlüğün kaynağına ulaştırır. Bu özü tanımadan ve öğrenmeden insanın kendini tanıması kolay değil. Bu özü keşfettiği ve anladığı kadar insan kendini tanıyabilir. Bu özü anladığı/kavradığı kadar insan özgürlük ve özgünlüğün farkındalığını geliştirebilir. Bilgiğe kavuşabilir. Aksi halde kendi özüne yabancılaşır. Kendi özüne yabancı yazılımların/programların etkisi altına girer. Bu durum çok rağbet görüyor olsa da, huzursuzluğa sevk etmektedir. Çünkü ruhun devrede ve işbaşında olmadığı bütün girişimlerin/çalışmaların bir bacağı devamlı eksiktir. Aklın ışığı olan bilginin ve ruhun ışığı olan sevginin ortaya çıkması için bilimsel/toplumsal bütün girişimlerde/çalışmalarda buna dikkat edilmesi hayati önem taşır. Çünkü fiziksel dünyanın (bedensel) sınırlarını aşarak, metafizik dünyaya (ruhaniyete) açılmayarak, önünde ya da sonunda bir boşluğa düşmekten kurtulamazlar.

Geçmişte (ve hatta günümüze kadar) ruhani düşünce bir tarafa, bilimsel/entelektüel sosyal düşünce başka bir tarafa giderdi. Birbirlerine zıt yönde ilerle-

nımlarla, kendini tanıma, öz sevgi ve öz değeri bulma, insanın kendine, başkalarına karşı sorumlu olma, her şeyin hakkına saygı duyma, muhtaç olanlarla yardımlaşma ve dayanışma alanına bir yolculuktur. Bu yolculuk, Mesih'in öğretisiyle erime ve O'na benzeme yolculuğudur. Gerekli donanımları çoğaltarak, yolun/yolların koşullarına, hayatın devamlılığına katkı sunmanın sevincini yaşama yolculuğudur. **"Gül veren elde gülün kokusunun kalması"** anlamına gelir. İçsel pazarlıklı duyguları aşarak -bedava verilen- ilahi armağanları, yetenek ve imkânları başkalarının yararına sunabilmek, iyiliğin özünü oluşturur. Çünkü iyiliği, insan bir başkasına değil, öncelikle kendisine yapar. Verilmiş olanı, asıl kaynağına iade etmek anlamına gelen o iyiliği yapabiliyor olmak, zaten bereketin kendisidir. İkinci el misali, önce iyiliği yapan kişi o hazzı yaşar.

Maddi bakış açısına göre, başkasına verdiğimiz kaybetmiş oluyoruz. Fakat ruhani bakış açısından baktığımızda, sadece verdiklerimiz bizimdir. Sadece verdiklerimizi elimizde tutabiliriz. Onun için Süryani maneviyatında başkalarına fayda sağlayan konularda yardımlaşma ve dayanışma, içsel huzur için çok gereklidir. Özellikle şefkat duygularıyla gizli yapılan iyilik, ruha coşku katar. Düşünceye rahatla-

me kaydederdilerdi. Ancak gelinen noktada artık kuantum fiziği ve onun gerçekleştirdiği bilimsel deneyler sayesinde/sonucunda ruhsal yasaların ve dünyasal yasaların uyduğu, tıpatıp aynı olduğu görülmüştür. Böylece eskiden birbirine karşıt olan, birbirinden ayrı olan sosyal düşünce ile ruhani düşünce, birbirleriyle uzlaşarak, barışmış oldular. Artık birbirlerine saygı duymaktadır. Beden ve ruh bileşiminde olduğu gibi, anlaşıldı ki, biri ötekini göstermekte, biri ötekini kanıtlamaktadır. Madalyonun farklı yüzeyleri gibi birbirini tanımlamaktadır.

ma ve dinginlik bağışlar. İlahi standartlara göre, samimi bir şekilde -beklenti içine girmeksizin- gönülden yapılan her iyilik, başkalarına yardım yolunda gösterilen her gayret,

Maddi bakış açısına göre, başkasına verdiğimizizi kaybetmiş oluyoruz. Fakat ruhani bakış açısından baktığımızda, sadece verdiklerimiz bizimdir.

her çaba, toprağa saçılan tohumların başağa dönüşmesi gibi, mevsimi gelince, otuza, altmışa, yüze katlanarak çok farklı bereketler şeklinde geri dönmektedir. Ayrıca sevapla da ödüllendirilecektir. Başkalarına verdiğimiz destekte cömert davranığımızda, hayatın/hakikatin kendisi de

bize daha çok destek verecektir.

Öte yandan, bencillğe sürükleyen, kötülüğü emreden nefsanî dürtüler, manevî ve ahlaki açıdan insandaki gelişimi/ilerlemeyi baltalayan tüm direncin kaynağıdır. Çok sinsi ve kurnaz olan bu nefsanî dürtüler, zayıf noktalardan ve ruhsal boşluklardan hareket ederek faaliyet yürütür. Yattıkları kötü psikolojik enerjiyle kendilerini hissettirir ve hak ihlali eğilimleriyle kendilerini belli ederler. Onun için manevî yaşamın disiplinleri bakımından nefsin farklı tezahürlerini ve işleyiş biçimlerini saptamak; onlara karşı mücadele etmek, hayati bir sorumluluktur. **Bilinmelidir ki, makam ve konum farkı olmaksızın, herkes kendi öz ma-**

neviyatından ve ruhsal/kişisel gelişiminden aynı oranda sorumludur. Eksikliğin/acziyetin/zafiyetin farkındalığıyla yerine getirilmesi gereken bu prensip, büyükten küçüğe herkesi bağlar. Çünkü maneviyat, sosyal yaşamın bütün alanlarına sirayet eder ve etki yapar. Ahlaklı/sağlıklı ve ebedi yaşam bakımından da ihmal edilmeyecek kadar önemlidir. Dolayısıyla, içsel yollar temizlendikçe, genişletildikçe, içsel boşluklar dolduruldukça, içsel soğukluk ısıtıldıkça, dışsal yolculuk daha kolay olmaktadır. Bu kolaylıkla, hayatımız anlamlı hale gelir, yaşadığımız güçlükler bizi tüketen sorunlar olmaktan çıkar, amacımıza giden yolda atmamız gereken adımlara dönüşür.

Bu anlamda, tam kavrayışla, hür vicdanla, özgür iradeyle, sevgiyle yapılan manevi yolculuğun hazzı bambaşkadır. Yazılmış olduğu üzere,

Dolayısıyla, içsel yollar temizlendikçe, genişletildikçe, içsel boşluklar dolduruldukça, içsel soğukluk ısıtıldıkça, dışsal yolculuk daha kolay olmaktadır.

“Dileyin, size verilecek; arayın, bulacaksınız; kapıyı çalın, size açılacaktır. Çünkü her dileyen alır, arayan bulur, kapı çalana açılır.” (Matta 7:7-8).

O hazza kavuşmak için sürekli dilemeliyiz, sürekli aramalıyız, sürekli kapıyı çalmalıyız. Dilemeliyiz ki, bize verilsin. Aramalıyız ki, bulalım. Kapıyı çalmalıyız ki, kapı bize açılsın. Bu bir kerelik mesele değildir. Niyetin sürekliliğiyle alakalıdır. Bu uğurda ciddi çabalar ve öz disiplin gereklidir. Söylendiği üzere, **“Aramakla bulunmaz; ancak bulanlar arayanlardır.”**

Süryani ruhaniyetinde insan zihni, Rabb’in mihrabıdır. **“Mihrabın kutsallığını bozmak”** demek onu sevgisiz düşüncelerle doldurmak demektir. Eğer zihin sevgiyle, iyi şeylerle dolu ise, bu insanın söylediklerine ve yaptıklarına da yansır. Çünkü sevginin yokluğunda bilgelik baltalandığından, insanın eylemleri hırçın ve huzursuz olur. Bu da hayatı zehirlediği gibi, işleyişe ve akışa negatif etki yapar. Aziz Mor Afrem’in (M.S. 303-373) **“Büyük biri evinde konakladığında, kapın saygınlık kazanıyorsa, her şeyin sahibi (Rab) sende konaklarsa, kapın ne kadar büyüyecektir! Mabnet olmuş fıkrinde pislik bırakma. Allah’ın evinde Allah’ı rahatsız eden hiç bir şey bırakma. Öyle ki, Allah’ın evi, Allah’a yaraşan şeylerle bezensin”** şeklindeki uyarısı kayda değerdir. Çünkü **“Ağız yürekten taşanı söyler. İyi insan içindeki iyilik hazinesinden iyilik, kötü insani içindeki kötülük hazinesinden kötülük çıkarır”** (Matta 12:35).

İlahi sisteme/işleyişe kendisini uydurması gereken insanın, işleyişi kendine benzetmesi; benzetmeye çaba göstermesi her tarafta ve her alanda sıkıntı yaratmaktadır. Onun için kaynak temiz olsa da, bazen en berrak su bile, aktığı

kanalın ve yerin olumsuz koşullarından etkilenmektedir. Manevi/ruhani yaşamın önemi/işlevi işte burada ortaya çıkmaktadır: **Hayatı zorlaştıran bütün bozuk güdülerin/niyetlerin etkisine ve meydan okumalarına karşın, ruhani yaşamın esas gayesi ve amacı hayatı kolaylaştırmak, geliştirmek ve zenginleştirmektir. İşleyişe pozitif katkı sunmaktır. Varsa, kirliliği temizlemektir.** Çünkü kâinatın/hayatın kendine özgü bir işleyişi vardır. O işleyiş, tamamlamayı ve tekâmülü ön planda tutan ilahi yasalar ve düzenlemeler tarafından yönetilmektedir.

Manevi/ruhani yaşam hayatın bütün alanlarına sirayet ettiği ve etki yaptığı için burada esas olan yapıların özgür iradeyle, temiz yürek ve saf sevgiyle yapılıyor olmasıdır. Çünkü ruhsal ve enerjisel bir sistem içinde kâinatta her şey birbirine bağlı, şaşırtan bir denge ve düzen içinde akışa hizmet etmektedir. Birbirini tamamlamaktadır.

Süryani ruhaniyetine göre, ebedi hayata taşıyacak en büyük hazine masumiyettir. Bilinçli-bilinçsiz sürçmelerden, kaymalardan, yanlışlardan sonra, **“tyobutho / tevbe”** esnasında kilisede yapılan **“mavdyonutho / itiraf / özelleştiri”** bu bağlamda çok değerlidir. İnsanın samimi bir şekilde kendisine ayna tutması anlamına gelir. Kendisine ayna tutan, kendisini tanıyan insan, eksikliğinin/acziyetinin farkındalığını hisseder, kendine hâkim olur. Kendisine ayna tutmayan kişi, kendine hâkim olamadığı gibi, zayıf ve güçlü yanlarını, yanlışlarını ve arızalarını de dürüstçe görmez. Elde ayna ile yürünmezse, arzulanan ilerleme gerçekleşmez. Bu durumda eğer insan kendisi için acı yaratmazsa,

başkaları içinde, acı ve kötülük yaratmayacaktır. Bundan dolayıdır ki, iyiliği çoğaltmak için kötülüğü yenme sürecinde manevi yaşam oksijen kadar gereklidir.

Ruhu kararmış ve düşünceleri temiz olmayan insanın idraki ve anlayışı da kıt olur. Dolayısıyla kirli duygular aracılığıyla bu anlatılanları hissetmek ve bilmek imkânsızdır. Çünkü kirli duygu, tıpkı kirli ayna gibi gerçeği çarpıtarak görüntü verir. Evet, asıl kaynağa, saf olana yönelmek için ya biz kendi kendimizi zorlayacağız, ya da, manevi yaşamın dürtüleri ve disiplinleri tarafından zorlanmayı kabul edeceğiz. Kabul edeceğiz ki, gönlümüzün ay-

Çünkü ruhsal ve enerjisel bir sistem içinde kâinatta her şey birbirine bağlı, şaşır-tan bir denge ve düzen içinde akışa hizmet etmektedir. Birbirini tamamlamaktadır.

Kendisine ayna tutmayan kişi, kendine hâkim olamadığı gibi, zayıf ve güçlü yanlarını, yanlışlarını ve arızalarını de dürüstçe göremez. Elde ayna ile yürünmezse, arzulanan ilerleme gerçekleşmez.

nasını da cilalayarak, arayıştan uyanışa geçelim. Bilinmelidir ki, maneviyatta esas olan, öze/hakikate odaklanmaktır.

SÜRYANİ MİSTİSİZMİNİN TEMEL YAKLAŞIMLARI

Manevi dünyanın tutarlılığını sağlayan yegâne şey terbiyedir, ahlaktır. Nefsin/egonun sahip olduğu kalın duvarlar ve savunma mekanizmaları, bu gerçeğin anlaşılmasında ve ruhsal uyanışın önünde en büyük engeldir. Yalın anlatımla, yaşamın derinliğini, ruhani/manevi yönünü ifade eden Süryani mistisizminin temel derdi, ahlaki değerlerin rehberliğinde ruhsal uyanışa kapı aralamaktır. Bu **“dar kapıdan”** giren insanda Mesih gibi olmanın, Mesih’le birleşmenin anlamları konusunda hassasiyet oluşturmaktır. Çünkü Süryani mistisizmi Mesih’in öğretilerine ve bu öğretilerin ruhundan esinlenen elçilerin (başta Aziz Pavlus’un) düşüncelerine dayanır. **“Sözlerimi duyup uygulayan herkes, evini kaya üzerine kuran akıllı adama benzer. Yağmur yağar, seller basar, yeller eser, eve saldırır; ama ev yıkılmaz. Çünkü kaya üzerine kurulmuştur”** (Matta 7: 24-25) sözünde olduğu gibi mutlak olana doğru yol alma yolculuğunda, arınma, aydınlanma, derinleşme aşamalarından geçerek kişiliği yapılandırmak ve ebedi yaşama hazırlamak temel yaklaşımların başında gelmektedir.

Aziz Mor Afrem’in (M.S. 303-373) deyişiyle söylemek gerekirse,

“Kelimeler tek şehrelil/boyutlu olsaydı, ilk yorumcu onları keşfederdi. Böylelikle dinleyiciler arama işinde ne zahmete katlanırdı; ne de keşfetme zevkine sahip olurdu. Oysa Mesih’e ait her kelimenin kendine özgü formları; her formun da kendine özgü öğeleri var. Her bir ögenin de kendine özgü bir biçimi ve karakteri var. Herkes kapasitesi ölçüsünde anlar. Kimine de yorumlanmış olarak verilir.”

Süryani mistisizminde, Rabb’in iradesine göre şekillenen bir irade eşnekliği esas alınır. Bu yaşam tarzında, nefsin (egonun) esaretinden özgürleşmeyi gözetten prensipler, eğitimler, disiplinler ve farklı yöntemler mevcuttur. **“Neh-ve sebyonokh: İraden olsun”** demek ile **“olabileceğimizin en iyisi olma”** sözü aynı anlama gelir. Bunu demekle Rabb’in de hayatımızda bir planı ve katkısı olduğunu beyan etmiş oluyoruz. Rabb’e ait planların nasıl gerçekleştiğini anlamak ve kavramak zordur. Bu planlara bir şey katmak mümkün olmadığına göre, insana düşen iş, kalbini ve zihnini O’nun insanın içindeki ruhuyla uyumlandırmaktır. Bu ne kadar derinleşirse, insanın iradesi o denli kendiliğinden Rabb’e uyar. O’nun aleti haline gelir. Durumlar vites değiştirir. İnsanın zihni şefkat bulur. İnsan zihni, şefkat ve şifa buldukça, ruhsal rahatlamayla lazım olan yaklaşımlar kendiliğinden devreye girecektir. Çünkü zihin ruhun etkisi altına girince, işleyen artık insanın gücü değil, onun içindeki güçtür devreye giren. Yazıldığı üzere,

*“Ey bütün yorgunlar ve yükü ağır olanlar!
Bana gelin, ben size rahat veririm. Boyun-
duruğumu yüklenin, benden öğrenin. Çün-
kü ben yumuşak huylu ve alçakgönüllüyüm.
Böylece canlarınız rahata kavuşur. Boyun-
duruğumu taşımak kolay, yüküm hafiftir”*
(Matta 11:28-29).

Süryani mistisizmi, **“Yol, hakikat ve yaşam Ben'im”** (Yuhanna 14:6) sözünden yola çıkarak yaşamın amacını ve anlamını keşfetmeyi gözetir. Bunu yaparken, Aziz Pavlus'un **“Öyle ki, anlayışın verdiği tam güvenliğin bütün zenginliğine kavuşsunlar ve Tanrı'nın sırrını, yani bilginin ve bilgeliğin bütün hazinelerinin saklı olduğu Mesih'i tanısınlar”** (Koloseliler 2:3) sözünü anlamlandır- maya çaba gösterir. Buradaki temel yaklaşım, içsel dünyamızda ilahi sevgiyle buluşmak, o sevgide köklenmek için, **“çekil aradan çıksın ortaya Yaradan”** mantığının pratikte özümsemesini zorunlu kılar. Bu özümsemeyle Mesih'in sevgisine göre yaşam sürmektir. Bu amaca varma çabalarında, Şumloyo'nun (tamamlayıcı ruhun)⁷ Süryanicedeki temel kavramları⁸ navigasyon ve yol işaretleri anlamına ge-

7 Şumloyo, Süryanicede Kutsal Ruh'un başka bir adlandırmasıdır.

8 Ötekisi olmayan ve kurumlanmanın öğelerini içermeyen Şumloyo'nun temel kavramlarından bazıları şunlardır:

Tamamlayıcı=mşamlyono, ilahi irade=sebyono alohoyo, yeni insan=barnoşo hatho, makrokozmoz=olmo rabo, mikrokozmoz=olmo z'uro, irade=sebyono, sevgi=hubo, sabro=umut, iman=haymonutho, saygı=ikoro, değer/vakar=-

lir. Gündelik faaliyetler esnasında, vicdanımızın pusulasını kaybettiğimizde, insafımızın terazisini yitirdiğimizde bu kavramların inceliklerini hissetmek, onları anlam dünyamıza katmak, derde deva gibi bir işlev göreceğini hatırlatmakta fayda görüyorum.

Süryani mistisizmi, ötekisi olmayan Şumloyo'nun (tamamlayıcı anlayışın) anlamlarını, özgürleştirici hakikatin ışığıyla sentezleyerek -genel yarar için- yaşamda egemen kılmanın yaklaşımlarını devamlı ön planda tutmaktadır. Bu yaklaşımlarda egonun (bencilliğin) zehirli tutumu kesinlikle yoktur. Sadece ruhsal bilgiler esas alınır. Bu yüksek ruhani hal ve durum, **"Emanuel yani Rab bizimle"** man-tığıyla formülleştirilmektedir.

yakro, barış/huzur=şayno, esenlik=şlomo, af=husoyo, bağışlama=şubko-no, kalp/yürek=lebo, temiz=dağyo, saf/şafyo, temiz yürek=lebodağyo, fikir/düşünce=huşobo, temiz düşünce=huşobo dağyo, ruh/gönül=ruho, tevazu/alçakgönüllük=mukoğ/makiğutho, haysiyet=şayo, insan onuru/haysiyeti=şayo d'barnoşo, bereket=burktho, hakikat=kuştö, güven=tuğlono, şükür=tavditho, adalet=kinutho, koşulsuz sevgi=hubo lo ksiso/hubo lo tanvoyö, şefkat=havsono, merhamet=rahme, farkındalık=foruşıutho, şefkatlı farkındalık=foruşıuthod'havsono, eksiklik farkındalığı=foruşıutho d'absirutho, değer verme farkındalığı=forushutho d'amyakronutho, sebat/tahammül=humsono, sevecenlik=hnono, empatik sevecenlik/ruhofo, sabır=msaybronutho, cömertlik=şfi'utho, cömert=şfi'o, duyguların arınması=sulolo d'reğşe, erdem/fazizlet=myatrutho, ilim/eğitim=yulfono, terbiye=tarbitho, kültür=mardutho, etik=ithiki, ahlak=şafiruth znayo, edep/terbiye=tarbitho, çalışkanlık=kaşirut-ho, çalışkan=kaşıro, proaktif=zrizo, büyüten=mrabyono, rehber=mşablono, içsel rehber=mşablono gavoyo, sorumluluk=mşalutho, doğruluk/tutarlılık=t-risutho, efendi=knığo/rmiso, efendilik=knığutho/rmisutho, rasyonel güç=-haylomlilo, dinginlik=bhilutho, dingin=bhilo, gülümseyen/mübtessim=hviho/fkiho, gülümsemek=bursomo/hvihutho...!

Hayatta her şey olduğu gibidir. Hayatı zihnimizdeki kalıplara, algılara, kabımıza, ölçeğimize, düşüncemize göre anlamlandırırız. Herkesin kendisi kadar kendisi olabildiği, herkesin kendisi kadar karşısındakini anladığı ve algıladığı bir dünyada yaşıyoruz. Süryani mistisizmi burada devreye girerek, pozitif katkılarla mana dünyasının büyümesine ve zenginleşmesine katkı sunar. Aynı zamanda, **“Yılan gibi zeki, güvercin gibi saf olun”** (Matta 10:16) mantığıyla iç-güdüsel hikmete gönderme yapar. Bu da insanı özdenetim ruhuna (fren tertibatına), içsel denetlemeye, parayla satın alınamayacak bilgeliğin kaynağına götürür. Manevi bağla-ra bağlı kalınca, insan, o kaynakta sadeleşmeye, dinginliğe, büyümeye, zenginleşmeye götüren süreçlerin disiplinlerini bulmaktadır.

Bunu yaparken, Allah'ı insanda görmenin bir anlayışı olarak, **“Tanrı'yı seviyorum” deyip kardeşinden nefret eden yalancıdır. Çünkü gördüğü kardeşini sevmeyen, görmediği Tanrı'yı sevmez”** (I. Yuhanna 4:20) sözünün ruhsal terbiyesi ihmal edilmemelidir. Altın Ağızlı Yuhannun'un (M.S. 340-404) **“Kardeşinin yararını gözetene ise yalnızca onu konuş. Tek bir kelime de olsa, buna bir şey ekleme. Çünkü Allah bu amaç için sana ağız ve dil verdi. Verdi ki, O'na şükür sunasın ve kardeşini yapılandırasın”** söylemini yaşatmak temel yaklaşım olmalıdır.

Dolayısıyla insanın görüşü ve söylemi, değer verme farkındalığıyla doğru orantılıdır. Kendini yönetmenin temel dinamiği de bununla bağlantılıdır. Yaşamda en büyük onur, insanın kendi olması, kendi kalabilmesidir. Ancak

aracı önceleyen ve kutsallaştıran tutumlar, amacı gölgeleyen ve kirleten yaklaşımlar, bunu zorlaştırmaktadır. Esas olan bozuk güdülerden kaçınarak içimizdeki ilahi öze ve ışığa odaklanmaktır. Onun için başkalarından çok insanın kendisine odaklanması daha ulvi bir davranıştır. İçimize odaklanmak demek, içimizde yatan iyiliğin ve gücün farkına varmak demektir. İçimizdeki Mesih'e odaklanmak demektir. İçimize odaklanmak, hayata katkı sunmak üzere o iyiliği ve o gücü uyandırmak demektir. Aziz Agustinus'un (M.S. 354-430) **"Neden başkalarının çarpık/eğri işlerine odaklanıyorsun da, Allah'ın sana emrettiklerini ihmal ediyorsun?"** şeklindeki hatırlatması da, araçlardan yola çıkarak özeleştiriyi öğretirken, kişisel odaklanmayı zorunlu

kılmaktadır. Çünkü içimizdeki ışığa odaklanmak bizi ışığa ulaştırır. Işığa doğru yürüdüğümüzde karanlık dağılır.

Süryani mistisizminin temel gayesi, ahlaki meziyetleri gelişkin ruhsal bir olgunluğa kavuşturmadır. Bu ruhsal olgunluk bağlarıyla, göreceli gerçekleri göz ardı ederek ebedi yaşama hazırlamaktır. Onun için sonsuz ya-

Süryani mistisizminin
temel gayesi, ahlaki
meziyetleri gelişkin
ruhsal bir olgunluğa
kavuşturmadır. Bu ruhsal
olgunluk bağlarıyla,
göreceli gerçekleri
göz ardı ederek ebedi
yaşama hazırlamaktır.

şamı arzulayan ve onu kazanmak isteyen insan, doğal kalmanın yollarını zorlamalıdır. Öfke, nefret, kırgınlık, kötü niyet, kin, intikam, hile, haset, dedikodu, yalan, iftira, karalama, dışlama, küçümseme, ötekileştirme, itibarsızlaştırma ve edepsizliği çağrıştıran her türlü kötü huyu ve günaha sürükleyen nefsin gizli eğilimlerini baltalamak zorundadır. Aziz Pavlus'un yazdığı üzere,

“Ama şimdi öfke, kırgınlık, kötü niyet dâhil, hepsini üzerinizden sıyırp atın. Ağzınızdan hiçbir iftira ya da edepsiz söz çıkmasın. Birbirinize yalan söylemeyin. Çünkü eski yaradılışı kötü alışkanlıklarıyla birlikte üzerinizden çıkarıp attınız; eksiksiz bilgiye erişmek için Yaraticısı'na benzer olmak üzere yenilenen yaradılışı giyindiniz. Bu yenilikte hiçbir ayırım yoktur. Mesih her şeydir ve her şeydedir” (Koloseliler 3:8-11).

Süryani mistikler çok benzer yaklaşımlarla bu konuya temas etmektedir. Aziz Mor Afrem bu konuda (M.S. 303-373) şöyle fikir beyan etmektedir:

“Yüreğinde kin tutan kişi zinakâr insanla kıyaslanır. Arıları kovan duman gibi, kin de bilgiyi yürekten kovar.”

Anbarlı Mor Eliyo'nun (M.S. + 922) mantığında, **"Kin, engerek gibidir. İkisi de ölüm kucar. Her ikisinin yavrusu, önce doğurana yani anneyi öldürür."**

Ninovalı Mor İshak (M.S. 613-700) konuya ilişkin şöyle yazmaktadır:

"Sürekliлик arz eden küçük davranışın gücü büyüktür. Yumuşak bir damla, sürekliliğinden ötürü sert kayaları deler/nüfuz eder. Sendeki o ruhani insanlığın dirilişi/uyanışı yaklaştığında, seni uyaran her şeyin ölümü başlar. Ve ruhun, mahlûkatta emsali görülmemiş bir sevinçle coşar. Düşüncelerin ise, kalbinin lezzetiyle dolup taşar. Dünya senin içinde dirilmeye başlayacak olursa, sağlam olmayan küçük düşünce büyür ve düşünsel güç dağılır. Dikkat dağınıklığının döllendirdiği tutkular dünyadır. Doğurulup serpilince, günaha dönüşür ve insanı öldürürler. İnsan, Tanrı'nın lezzetli ve sarhoş edici sevgisiyle hemhâl olmadıkça, insanların saf sevgisine yanaşamaz."

Mesih, eski yaratılışın ıstırap yaratan zihinsel kalıplarını ve kötü alışkanlıklarını dönüştürmek için **"koşulsuz sevgi"** olarak dünyaya geldi. Yeni yaratılışın/yeni benliğin hakiki anahtarını bağışladı. Ninovalı Mor İshak (M.S. 613-700) şöyle demektedir:

“Mesih’in ölümü, tümüyle bizi günahlarımızdan kurtarması veya başka bir şey için olmamıştır. Bu eylem sadece insanların, Tanrının dünyaya yönelik sevgisini hissetmeleri için olmuştur. Eğer bu mucizevi eylem, sadece günahların bağışlanması için olsaydı; başka bir şeyle de kurtarması yeterli olurdu.”

Yeni yaratılışın/yeni insanın vasıflarını anlamak, o vasıfların ayrıcalıklarına yakın olmak (veya onlarla özdeşleşmek) sosyal yaşamda insanı daha çok zinde ve enerjik kılmaktadır. Dolayısıyla yeni yaratılışı önemseyen Süryani mistisizminde gönül gözünün açılması, yaşamda zinde ve enerjik kalmanın, aydınlanmanın başka bir ifadesidir. Bu da bütüncül bakışla yargısız bakabilmenin, literal/harfsel okumadan çok arka planı anlayabilmenin, arınmışlığın, saflığın, olmuşluğun, terbiyenin, nezaketin, estetiğin, tevazuun, sevginin, saygının, samimiyetin, sahiplenmenin, şefkatin, merhametin anahtarı demektir.

SÜRYANİ MİSTİSİZMİN YAPISI VE İŞLEVİ

Tarihi süreç içinde insanın olduğu her yerde inançsal sistemler her daim var olmuştur. Bu nedenden dolayı, anlam arayışında insanın ruhani yönünü temsil eden mistisizm her gelenekte, her inanç sisteminde muhakkak vardır. Yahudi mistisizmini etkilemiş olan antik Mezopotamya

kültürünün verilerine bu açıdan bakıldığında, Süryani Hristiyanlığının kilise tarihindeki öncü sıfatı ve açılımcı karakteri göz önünde bulundurulduğunda, Süryani mistisizminin, evrensel manada Hristiyanlığın da ana rahmini oluşturduğunu savlamak mümkündür. Ayrıca Süryani mistisizminin, İslamiyet'in ortaya çıkmasından çok önce Mezopotamya (Bethnahrin) bölgesinde ve Doğu'da gelişim gösterdiğini ve bir etkileşim sürecine girdiğini söylemek, tarihi doğrularla çelişmeyecektir. Çünkü Süryani üstatların/düşünürlerin tarihte bölgenin sosyo-kültürel yaşamına, Arapça diline, İslam felsefesine, Doğu-Batı kültürüne özgün düşünsel katkılar sunduğu bilinmektedir.⁹ Düşünce tarihinde Süryani düşüncesinin önemi, antikitenin İslam dünyasına aktarılmasında oynadığı roldür.¹⁰ Ayrıca Fransız tarihçi ve düşünür Renan Ernest (MS 1823-1892) **“Süryaniler, evrenin amacının düşünceyi geliştirmek olduğunu önceden fark ettiler”** diye yazmaktadır.¹¹

İlahi sırlara erişme ve ilahi sırları anlama noktasında farklı düşünsel akımlardan etkilenmiş olsa da, Süryani mistisizmin yapısını dış dinamiklerden çok, Mesahi verilere (bizzat Hristiyanlığın özüne) dayandırmanın daha isabet-

9 Cemal Yıldırım, *Bilim Tarihi*, Remzi Kitabevi Yayınları, İstanbul 1983. s. 71; *Medeniyetler Arası Diyalog Uluslararası Sempozyumu*, 18-20 Eylül 1998, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Yayınları No: 12, s.167-169.

10 Doru, M. Nesim, **“Süryani Düşüncesinde Metafizik”**, Divan Kitap, I. Baskı, İstanbul, 2016.

11 Efrem İsa Yusuf, *“Mezopotamya'nın Bilim Öncüleri, Süryani Tercüman ve Filozoflar”*, Doz Yayıncılık, I. Baskı, İstanbul, 2007. Bknz. Önsöz s. 7-9.

li olacağını düşünüyorum. Çünkü Süryani mistisizminin Yeni Ahit'ten (İncil'den) esinlenerek, bizzat Mesih'in doğuşuyla dünyaya açıklanan ve hayata zerk edilen koşulsuz sevginin inceliklerini yaşayarak, kanıtlar getirerek, Mesih'in yaşamsal öğretileriyle, yaklaşımlarıyla, durumlarıyla, halleriyle özdeşleşerek o ilahi sırların bilgeliğine kavuşmanın gayreti içinde olduğu gözlerden kaçmamaktadır.

Süryani mistisizmi, insanın içsel paklığıyla şekillenir. Nüveleri orada atılır. Ruhun egemenliğini büyütme için içsel dünyadan başlayarak toplumsal alana yayılır. Çünkü maddi görünümün anlam kazandığı ve maneviyata açıldığı yegâne kapı insanın yüreğidir. Maneviyatın canlanması da ancak pak yürek ile mümkündür. Yürek paklığı; fiziksel sağlık kadar, ruhsal sağlığı da zinde tutar. Süryani Hristiyanlığını¹² ilgilendiren diğer konularda olduğu gibi, bu konuda da maalesef zorluklar yaşanmaktadır. Süryani mistisizminin yapısını oluşturan verileri ve çağrışımları, kuytu köşelerde, dağınık Süryanice eserlerde, kilise ritüellerinde bulmak mümkündür. Bu da ruhsal feraset ve farkındalık

12 Bu çalışmanın temel gerekçesi olan alıntıların sahibi aziz üstatlar (malfo-neler), Antakya orijinli Süryani Hristiyanlığı tarafından önemsenen kilise babalarıdır. Aynı zamanda Doğu'nun mistik şahsiyetleridir. Doğu Hristiyanlığının ana damarını oluşturan ve Süryaniceyi günümüze kadar litürjik dil olarak kullanan kiliseler şunlardır: Süryani Ortodoks Kilisesi, Süryani Katolik Kilisesi, Maruni Kilisesi -yerel dille- Süryanicenin batı lehçesini; Doğu Havarisel Asur Kilisesi, Kadim Doğu Kilisesi, Keldani Kilisesi, -yerel dille- Süryanicenin doğu lehçesini kullanmaktadır. Melkit Kilisesi (Rum Ortodoks ve Katolik), 7. yüzyıldan sonra Süryaniceyle var olan organik bağına tamamıyla koparmış ve Arapçaya yönelmiştir. Ayrıca Süryani Protestan Kilisesi de mevcuttur.

gerektiren bir konudur. Süryanice kaynaklarda bu konu gerektiği gibi araştırıldığında, esas gizemli hazinenin insanın içinde olduğu görülecektir. O hazine, insanın manevi/ruhani benliğidir. O ruhani benlik keşfedilmedikçe, yüksek yaşam enerjisi olan sevgi olduğu gibi hayata akmamaktadır. Manevi/ruhani benliğini keşfedebilenler, ruhu kaplayan bencil çamurları rahat temizleyebildiğinden ruhları/özleri daha çok gürleşir. Bu da onları tekâmülün basamaklarına yükseltir. Manevi/ruhani benliğini keşfedemeyenler ise, egosal çamurları temizleyemediklerinden, ilahi boyuttan aldıkları enerjiyi negatifleştirerek hayata akıtır. Bu da, akışta sıkıntı ve zorluklara neden olmaktadır.

Işık ve farkındalık olmadan söz konusu hazineyi keşfetmek mümkün değil. Çünkü karanlıkta bakış açısı sade değil, bozuktur, karışıktır. İlahi ışık olmadan bu bozuk bakış açısı düzelmez, farkındalık gelişmez, doğru olanları görmez. Öyle olunca, söz konusu hazine yani ruhani benlik maalesef fark edilmiyor. Fark edilmeyince, üzerini kaplayan bencilliğin çamurları da aslına uygun temizlenemiyor. Denildiği üzere,

“Bedenin ışığı gözdür. Gözünüz sağlamsa, bütün bedeniniz aydınlık olur. Gözünüz bozuksa, bütün bedeniniz karanlık olur”

(Matta 6: 22). Bunu anlama doğrultusunda çaba gösterenler, ufak bir gayretle kendilerini bu hazinenin tam yü-

Manevi/ruhani benliğini keşfedebilenler, ruhu kaplayan bencil çamurları rahat temizleyebildiğinden ruhları/özleri daha çok gürleşir. Bu da onları tekâmülün basamaklarına yükseltir. Manevi/ruhani benliğini keşfedemeyenler ise, egosal çamurları temizleyemediklerinden, ilahi boyuttan aldıkları enerjiyi negatifleştirerek hayata akıtır. Bu da, akışta sıkıntı ve zorluklara neden olmaktadır.

reğinde ve sorumluluk merkezinde görecektir. Böylelikle, **“Allah, bulunabilmek için, daha tatlılıkla aranmalı; daha ateşli aranmak için, bulunmalıdır”** diyen Aziz Agustinus’un (M.S. 354-430) sözü ruhlarında daha çok yankı yapacaktır. Ve onlar Allah’ın yeryüzündeki en değerli hazinesi olan insana değer vermekten, hizmet etmekten büyük haz duyacaklardır. Çünkü Süryani mistisizminde, yukarıdan/tepeden bakmak, kibirlenmek, böbürlenmek, insanı/bireyi negatif amaçlar için sahiplenmek, baskı altında tutmak, dayatma yapmak, sömürmek-istismar etmek, zapt etmek yoktur. Sadece

yaşamı zenginleştiren etik değerler ve ahlaki donanımlar vardır. Tamamlayıcı anlayış ile insanı/bireyi; buna koşut olarak özgünlüğü, sevgiyi, saygıyı, samimiyeti, sorumluluğu, sadakati, tutarlılığı sağlıklı kılmak, güçlendirmek var.

Süryani mistisizmi, içsel dünyadan yola çıkarak, insanın dış/maddi dünyasını ve iç/mana dünyasını besleyen ve güçlendiren bilgiler/disiplinler taşımaktadır. Bunların başında gelen, insanın kendini tanıma bilgisi ve disiplini gelir. Hayat yolculuğunda insanın ulaşabileceği en büyük bilgi; özünü tanıması ve kendini bilme farkındalığıdır. İnsana bu farkındalığın anahtarını veren mistisizm, gönül gözünü da açarak, içsel dünyada yaydığı ilahi ışık sayesinde sevgi şuurunu da güçlendirir. Bu da kişisel yaşamı zenginleştirerek toplumsal yaşamda insana çok farklı bir ahlak ve imrenilen bir kalite kazandırır.

Ruhtan ve bedenden oluşan insan, ruhsal büyümeye ve olgunluğa ancak eylem yoluyla -toplumda diğerleriyle etkileşim halindeyken- ilahi ve etik ilkeleri aktifleştirerek, uygulayarak sonuçlara ulaşabilir. Yaşamın, sosyal, idari, siyasi, ailevi ve mesleki bağlamlarında yaşanan zorluklar, ruhsal büyümeyi sağlayacak deneyimlere imkân verir. Bu deneyimler, karakteristik özelliklere, tamamıyla özgür iradeye ve tercihlere bağlıdır.

Hayat yolculuğunda
insanın ulaşabileceği
en büyük bilgi; özünü
tanıması ve kendini
bilme farkındalığıdır.

“Ne mutlu yüreği temiz olanlara. Çünkü onlar Tanrı’yı görecekler” (Matta 5: 8) sözünden yola çıkan Süryani üstatlarının ilahi hakikatlere nasıl yaklaşılmaması gerektiğini; buna karşılık olacakların özetini farklı eserlerde çok güzel bir şekilde etraflıca dile getirmektedir. **“Aloho şafyo, rohem laşfayo: Allah saftır, safları sever”** söylemi onların temel ilham kaynağıdır. Onlara göre, kalbin saflığı, insanı ilahi vizyona yaklaştırır. Onun için yürek paklığına ve gönül temizliğine çok vurgu yapılır.¹³ Çünkü yaşamda sadece sahip olunanlar *-(makam, güç, yetki, kariyer, statü, para, paye, yetenek, imkân, beceri vs.)-* önemli olmayıp; nasıl bir kişiliğe sahip olunduğu da çok büyük önem arz etmektedir.

Aziz Pavlus’un **“Seni başkasından üstün kılan kim? Tanrı’dan almadığın neyin var ki? Madem aldın, niçin almamışlar gibi övünüyorsun?”** (I. Korintliler 4:7) sözü, Süryani üstatların düşünce dünyasını aydınlatınca, tam sahiplenmenin olmadığı bu yaşamda her türlü yeterlilikleri de dâhil, sahip oldukları her şeyin Allah’ın bir vergisi olduğunun hissiyatı içinde, **“harfin değil, ruhun hizmetçileri kıldıklarının”** bilincini geliştirdiler. Hayatı ıskalama-
dan, **“Tanrı’nın iradesini yapan ebediyen durur”** (I. Yuhanna 2: 17) sözünden güç alarak vefalı davrandılar. Bir bütün olarak hayatı geliştirmenin ve zenginleştirmenin çabası

13 **“Yürek Paklığı”** hakkında ayrıca bilgi sahibi olmak isteyenler aşağıda verilen linklere müracaat edebilir. Bilimsel verilerle sentezleyerek bu konuyu ayrı bir makale şeklinde yazmış ve yayınlamıştım.

<https://www.karyohliso.com/articles/article/2511> ve

<https://www.karyohliso.com/articles/article/2452>

içinde oldular. Çünkü **“harf öldürür, fakat ruh diriltir”** (II. Korintoslular 3:5-6) yaklaşımını şiar edinerek, onlar Mesih ile birlikte, yeni yaşama dirilerek (Romalılar 6:3-11) dünyaya göre değil, ilahi hakikatlere göre yaşam sürdürdüler. Çünkü ilahi hakikat, kendine hâkim olmaya, kolay bir hayata ulaştırır; onu çarpıtmak ise gereksiz çatışmalara ve acı çekmelere yol açar.

Hayata sundukları özgün katkılar açısından bakıldığında, insaniyetin sırlarına eren, coğrafyanın ruh derinliğini yakalayan, manayı kanatlandıran, sosyo-kültürel hayata ışıltılar katan bu mistik aziz şahsiyetler, tarihin keskin virajlarında, bilgeliğin samimiyetiyle, farklı kültürler ve inançlar arasında **“duvarlar yerine köprüler kuran”** barış elçileri ve mimarları konumundadır. Tarih onlardan övgüyle bahsetmektedir. Tarihin ara sokaklarında sevenlerinin düşüncelerine ve yollarına hala ışık tutmaktadırlar. İçsel dünyanın temizliğini dışsal dünyanın temizliğine yeğleyen ruhsal zekâları ve eserleriyle, sosyal düşüncenin gelişimine ön ayak olmuş, asma ve çubuk mantığını kavrayarak ortak yaşama katkı sundular. Onların mistik yaklaşımına göre, insanlık, soğuk ve karanlık boşluklarda değil, insanın içinden geçen yolun aydınlığındadır. O yolun genişliğindedir. O yolun temizliğindedir.

Egonun (nefsin) esaretinden kurtularak, gücü dışarıda değil, kendi içlerinde bulan, yazdıkları edebi eserlerle ilahi maksatları kendi yaşamlarında ve etki alanlarında egemen kılmayı başaran o Süryani üstatları, o gönül doktorları yücelen şahsiyetleriyle, saflaşan ruhlarıyla, bıkmadan, usan-

Çünkü ilahi hakikat,
kendine hâkim olma-
ya, kolay bir hayata ul-
aştırır; onu çarpıtmak
ise gereksiz çatışmalara
ve acı çekmelere yol
açar.

madan, devam ettirmiş-
lerdir sosyal alandaki
çalışmalarını, üretken-
liklerini!

**“Benliğe uyanlar
benlikle ilgili, Ruh’a
uyanlarsa Ruh’la ilgili
işleri düşünürler. Ben-
liğe dayanan düşünce
ölüm, Ruh’a dayanan
düşünce ise yaşam ve
esenliktir.”** (Romalı-
lar 8:9) şiarıyla tıpkı

arı gibi çalıştılar. Arı, peteğinin hangi maddelerden oluş-
tuğunu, diğer peteklerle konumunun nasıl olduğunu sor-
gulamaksızın balını yapar. Görevi odur ve görevini yaptığı
için mutludur. Ruhsal uyanışa nail olan insan da tıpkı arı
gibidir. Devamlı bal yapar. Ayrım gözetmeksizin, emdiği
polenlerle hayati değerlere can verir. Arı gibi farklı ilham ve
düşüncelerle -böbürlenmeden, kıskanmadan- gelecek için
didinir ve çaba gösterir. Çünkü o **“Ruh sayesinde yaşıyor-
sak, ruhun izinde yürümek gerekir.”** (Galatyalılar 5:25)
sözünü unutmamaktadır.

**Onlar, araç ve amacı birbirine karıştırmadan sami-
mi kabullenmeden gelen değer verme, edep ve adapla
başardılar. Onlar, ruhsal bir atılımla her türlü zorluğa
göğüs gererek başardılar. Onlar, gücün sevgisiyle değil,
sevginin gücüyle başardılar.**

Onlar, ilahi sırlara ve ilahi bilgeliğe erişmenin hayatta temel iki sevgiden geçtiğini önceden fark ederek yola çıkmış ve bunu geliştirmenin pratiğini aktarmışlardır. Birinci sevgi, dikey sevgi yani Rab sevgisidir. İkinci, yatay sevgi yani komşu/insan sevgisidir. İnsan ancak birbirini besleyen ve birbirini tamamlayan bu iki sevgi sayesinde kendini tanıyabilir ve kendinden yola çıkarak hayat merdivenlerinde yükselebilir.

Onların mistik yaklaşımına göre, insanlık, soğuk ve karanlık boşluklarda değil, insanın içinden geçen yolun aydınlığındadır. O yolun genişliğindedir. O yolun temizliğindedir.

Süryani mistisizminde, bu iki sevginin gereklerini yerine getirmek bir yükümlülüktür. Bu yükümlülük yerine getirilirken, **“İnsan yalnız ekmekle yaşamaz, Tanrı’nın ağzından çıkan her sözle yaşar”** (Matta 4:4) vurgusunda olduğu gibi, **“söz/kelam”** ile **“ekmek/yemek”** arasındaki denge muhakkak gözetilmelidir. Bu denge, ruh ve beden arasındaki dengedir. Bu denge, madde ve mana arasındaki dengedir. Bu denge hayatın anlamıdır. Hayatın anlamını kaybetmek, Rabb’in kelamını yitirmek demektir. Bu yitirme, insana hayatı kaybetmekten daha büyük acı verir.

Hayatın anlam bulması için insanın içindeki hakikatin pozitif bir amaçla birleşmesi zorunludur.

Hayatın anlam bulması için insanın içindeki hakikatin pozitif bir amaçla birleşmesi zorunludur. Bu olmayınca insanın yaşamı meçhulün içinde pusulasız sürüklenir esas kaynağının bilgisine ve içsel rehberine kavuşana kadar.

Rabb'in sevgisi olmadan yaşamın amacı yoktur. Yaşamın amacı olmadan anlamı da yoktur. Yaşamın anlamı olmadığında hayata tutunmanın nedenleri/gerekçeleri ortadan kalkmış olur. Çünkü amaç devamlı tutku yaratır. Bu bağlamda Aziz Agustinus (M.S. 354-450) şunları söylemektedir:

'Ruhlarımız Rabbi yüceltmek ve Onunla neşelenmek için yaratılmıştır. Yaratılmış olan her insanın yüreğinde boşluk var. Şayet Rab ile neşelenmeye yönelmez ise, insanın içindeki bu boşluk, başka bir şeyle dolmaz. Başka hiçbir şeyle de kalıcı hoş lezzeti bulamaz. Ya Rab, bizi yüceliğin için yarattın. Oysa yüreğimiz endişe ve ıstırap içindedir. Ancak seninle rahatını bulabilir... Damak zevki bozulmamış birine lezzetli gelen ekmek, damak zevki bozulmuş birine lezzetli gelmeyebilir; gözleri

sağlıklı birine ıstık hoş gelirken, hastalıklı gözlere acı verebilir. Aynı şekilde Sen'in doğruluğun ya Rab, dürüst olmayan kişilere hoş gelmez."

Bu anlayışa göre, ilahi sırları taşıyan Mesih, bütün pozitif enerjilerin, bilginin, bilgeliğin, doluluğun ta kendisidir. Bütün mesele bu sırra ait ruhsal bilgilerin anlaşılması ve içselleştirilmesidir. Gündelik ve sosyal yaşama aktarılmasıdır. Noksan (eksik) ve zayıf olan insanın amacı fani yaşamda bu sırra ait ruhsal bilgileri özümsemesi, kendi içindeki noksanlığın deneyimini anlaması, bu farkındalığı geliştirmesidir. Çünkü o ruhsal bilgiler anlaşılmadan, o enerjiden, o bilgelikten, o doluluktan nasiplenmeden, insanın içindeki boşluğun dolması, insanın rahat etmesi, kendini keşfetmesi, kendini tanıması, öz doğasını, öz sevgisini, özsaygısını, öz değerini bulması, haddini bilmesi, görünenin ötesine veya görünmez olana geçme tecrübesini yaşaması mümkün değildir.

Onun için Süryani mistisizmin ana konusu yaşamın akışı içinde hakikatin temel doğruları arasına karışmış (bir şekilde sirayet etmiş) yanlışlara dikkat çekmektir. Başak ve delice örneğinde olduğu gibi, imkân varsa, başaklara (doğrulara) zarar vermeden bu yanlışları (yabani otları) ayıklamaktır (Matta 13:24-30).

Görüldüğü gibi, Süryani mistisizmin gerekçeleri sevgi; ana hedefi yaşamın gerçekliğidir. Bu gerekçelerin referans kaynağı, yaşamı ayakta tutan Rabb'in Kelamı'na ve ahla-

Bütün yetenekler
(kakro, mavhabtho)
Allah'tandır. İlahi ant-
laşmadır. Emanettir.
Hayatı zenginleştirme
güdüsüyle hizmet
etmezlerse, antlaşma
iptal edilir. Yetenekler
geri alınır.

ki donanımlarına yö-
neliktir. Bu gerekçeler
arasında yapılmaması
 gerekenleri yapmamak,
 yapılması gerekenleri
 yapmaktan daha ulvi
 ve önceliklidir. Yaşam
 paylaşılacak üzere tasar-
 landığına göre, **“Yık-
 mayan ve öldürmeyen
 darbe güçlendirir”**
 mantığından hareketle
 zor zamanlarda ima-
 nın ve umudun sarsıl-
 mamasını gözetir. İyi
 ahlakla çevrenmeyi

ve hizmeti devamlı ön planda tutar. Tökez (keşlo) olma-
 ması için, zekâ ve bilginin ahlakla korunmasını kutsallaş-
 tırır. Yetki, makam, güç, para ve bütün yeteneklerin birer
 emanet olduğunu kabul eder. Bu emanete hizmet ederken,
 kendi hâkimiyetini tesis etmeye, diğerlerini yok etmeye
 değil, aksine sosyal adalete, barışa, hakkaniyete, karşılıklı
 dönüşüme, var etmeye hizmet etmenin kutsiyetini dile ge-
 tirir. Çünkü kâinattaki her şey hayatın anlamını anlamaya
 ve geliştirmeye destekçi olduğu müddetçe faydalıdır. Bu
 gerekçelere göre, sosyal uyum ve barış, insani yeteneklerin
 ve özgünlüğün ortaya çıkmasına, hayatın hizmetine sunul-
 masına bağlıdır. Bütün yetenekler (kakro, mavhabtho) Al-

Lezzetli bir tat için nasıl tuz bütün yemek çeşitleri için gerekliyse, aynı şekilde sağlıklı birey ve sağlıklı toplum için de, tevazu ve insan haysiyetine değer verme olmazsa olmazlardandır. Hakikatin özü olarak kabul edilen bu yaklaşım, bütün erdemler/idareler/tutumlar/davranışlar için zorunludur.

lah'tandır. İlahi antlaşmadır. Emanettir. Hayatı zenginleştirme güdüsüyle hizmet etmezlerse, antlaşma iptal edilir. Yetenekler geri alınır.

Süryani mistisizmine göre, gerçek huzura ve ebedi yaşama kavuşmanın yolu, öz denetim ruhunun, içsel hâkimiyetle bütünleşmesinden geçer. Bu da, doğru davranış ve doğru tutum demektir. Çünkü Süryani mistisizminde büyüklük, bilgiçlik, sahiplik taslamak yoktur. Sadece insan haysiyetine ve özgünlüğüne değer veren tevazu vardır. Lezzetli bir tat için nasıl tuz

bütün yemek çeşitleri için gerekliyse, aynı şekilde sağlıklı birey ve sağlıklı toplum için de, tevazu ve insan haysiyetine değer verme olmazsa olmazlardandır. Hakikatin özü olarak kabul edilen bu yaklaşım, bütün erdemler/idareler/

Bilgi aklın, sevgi ise ruhun ışığıdır. Bu iki ışığın birleşmesi, gayret ve yapıcı üretkenliğe; bu iki ışığın ayrılması, bağnazlığa ve yıkıcı üretkenliğe neden olur.

tutumlar/davranışlar için zorunludur. **“Yeryüzünün tuzu sizsiniz. Ama tuz tadını yitirirse, bir daha ona nasıl tuz tadı verilebilir?”** (Matta 5: 13) mesajıyla bozulmaya karşı koruyucu özelliklere sahip tuz gibi, hayata anlam katan değerleri korumakla yükümlü olduğumuzu hatırlatmaktadır.

SÜRYANİ MİSTİSİZMİN BOYUTLARI

Bilgi aklın, sevgi ise ruhun ışığıdır. Bu iki ışığın birleşmesi, gayret ve yapıcı üretkenliğe; bu iki ışığın ayrılması, bağnazlığa ve yıkıcı üretkenliğe neden olur. Ruhu ve aklı aydınlatan bu iki ışık birleşince, sevgi egemen olur. Düşünce gelişir, zihinler açılır. Tamamlayıcı ruh devreye girer. Empatik ve sempatik yaklaşımlar, esnek tutumlar gelişir. Öyle olunca, gerçekleri örten önyargı ve olumsuz koşulların perdesi kendiliğinden ortadan kalkmış olur.

Ancak insan, kendi düşüncesinden türeyenlere niyet/söylem/eylem bağlamında dikkat etmez ise, nefsin en kötü aldatmasının, fikişsel aldatma olduğunun ayırımına vara-

maz. Nefsin oyuncağı olan akıl ile sevgiyi baş tacı eden akıl, birbirine hiç benzemez. Nefsin oyuncağı olan akıl kurnazlığa ve bencillığe dönüşür. Sevgiyi baş tacı eden akıl ise, sağduyu, samimiyet, doğrulukla buluşur. **Çünkü nefsin en kötü aldatması, fikren aldatmasıdır.**

Barebroyo'nun (M.S. 1226-1286) konuya ilişkin şu söylemi kayda değerdir:

“Ey, bedeninin ellerini her gün suyla yıkayan sen; kusurlarla dolu nefsin küflerini neden temizlemiyorsun? Herkes şahittir ki, bedeninin kiri sadece bedeni kirletir. Ancak nefsin kiri, hem bedene, hem ruha işkence eder; uyanmalısın!”

Süryani mistisizminde fiziksel ve çevresel temizlik kadar, ahlaki temizlik de çok önemlidir. Esas olan içsel kirlenmişlikten kaçınmaktır. Bu da ancak zihinden ve yürekten kirli eğilimleri söküp atan gerçek kişiliği ve yeni yaratılışı giymekle mümkündür. Mesih, yerleşik algıları ve kuralları dönüştürme, zihinsel kalıpları genişletme bağlamında ahlaki temizliğin önemini şu güçlü vurgularla dile getirmektedir:

“Ağızdan giren şey insanı kirletmez. İnsanı kirleten ağızdan çıkandır... Ağza giren her şey mideye indiğini, oradan da helaya atıldığını bilmiyor musunuz? Ağızdan çı-

kan, yürekten kaynaklanır. İnsanı kirleten de budur. Çünkü kötü düşünceler, cinayet, zina, fuhuş, hırsızlık, yalan yere tanıklık ve iftira hep yürekten kaynaklanır. İnsanı kirleten bunlardır” (Matta 15:11 ve 17-20).

Bu mantığa göre, temiz yürek, temiz ruh, en büyük nimettir. Çünkü zihin/beden, temiz-kirli dü-

şüncelerin alanıdır. Değişken arzuların, yorumların, tercihlerin, tepkilerin alanıdır. Bizler, kendi insani arzularımızı/tercihlerimizi/yorumlarımızı/tepkilerimizi ilahi iradeye göre uyarladığımızda, zihnimiz/bedenimiz ilahi hakikatlerin fiziksel realitesini ifade etmiş olur. Onun için yanlış

Nefsin oyuncağı olan akıl ile sevgiyi baş tacı eden akıl, birbirine hiç benzemez. Nefsin oyuncağı olan akıl kurnazlığa ve bencilliğe dönüşür. Sevgiyi baş tacı eden akıl ise, sağduyu, samimiyet, doğrulukla buluşur.

Çünkü nefsin en kötü aldatması, fikren aldatmasıdır.

davranışlarda ısrar eden, inatlaşan tutumlar, eski kişiliğe/ eski yaratılışa ait kabul edilir. Aziz Pavlus'un deyişiyle,

“Önceki yaşayışınıza ait olup aldatıcı tutku- larla yozlaşan eski yaratılışı üzerinizden sıyı- rıp atmayı, düşüncede ve ruhta yenilenmeyi, gerçek doğruluk ve kutsallıkta Tanrı'ya benzer yaratılan yeni yaratılışı giyinmeyi öğrendi- niz” (Efesliler 4:22-24).

Süryani mistisizmi, maddi ve manevi dünya ile ilişkili olduğu için yaşamın bütün boyutlarını dikkate almaktadır. İnsana bağışladığı farkındalık anahtarıyla çoğalan/büyüyen içsel donanımlar sayesinde her iki dünyayı beslemekte ve güçlendirmektedir. Bununla yetinmeyip, yaşamın uygulama alanında, insanın anlam arayışına ruhani yönden katkı sunmaktadır. Bu katkı, benlik algısını ve hayat algısını, ilahi değerlerden yola çıkarak pozitif amaçlara yönlendirme konusunda hayati öneme haizdir. Bu da, yaşamın akışı içinde birikmiş kolektif egoyu kolektif sevgiye dönüştürme bağlamında çok gereklidir.

Çünkü insan; beden, nefis ve ruhtan oluşan bir varlıktır. İnsanın ruhu, Allah'ın bir nefesi/üflemesi/yansımasıdır. Bu nefes/üfleme/yansıma insanın öz varlığıdır. İnsanı insan yapan özgünlüğüdür. Sosyal düşüncede o yansımaya/o özgünlüğe insan onuru denir. Ve o insan onuru kutsaldır. Egonun kör ve sağır eden bilinçsizliğinden ve aldanışından

öz bilincine uyanmış farkındalık sahibi insan, kendisinin de taşıdığı o yansıma/özgünlük/onurdan ötürü başkasını olduğu gibi koşulsuz kabul eder, ona değer verir. Değil zarar vermek, aksine, tamamlayıcı ve kolaylaştırıcı yaklaşımlarla -o başkasını- var etme çabası içinde olur!

Yaşamı var eden ve şekillendiren içsel durumlar olduğuna göre, değerli olan, dış görünüş değil, içsel durumdur. Onun için içsel/ruhsal güzellik, insanın sosyal yaşamında hayati önem arz etmektedir. Yazıldığı üzere,

"Gizli olan iç varlığını, sakın ve yumuşak bir ruhun solmayan güzelliğiyle sizin süsünüz olsun" (I. Petrus 3:3).

Unutmamak gerekir ki; insan sadece bedenden oluşan bir varlık değil. Bedeni taşıyan, ona anlam kazandıran

İnsanı insan yapan özgünlüğüdür. Sosyal düşüncede o yansıma/o özgünlüğe insan onuru denir. Ve o insan onuru kutsaldır.

ruhtur. Beden tek başına iskeletten öte bir şey değil. Bütün güç ve enerji ruhtadır. Ruh, var olduğu sürece beden anlam kazanır, ruh gidince anlamını ve işlevini kaybeder. Onun için insanı bedenden ibaret görenlerin kalbi, göğüs kafeslerinde de-

vamlı hapistir. Çünkü bedeni ayakta tutan, onu canlı hale getiren etken, ruh enerjisidir. Ruh, kendi tekâmül sürecinin bir aracı olduğu için bulunduğu bedeni canlı hale getirir. Kendi gelişimini sağlayacağı bütün ortamlarla ilişki kurduğu andan itibaren, o ortamda kendi enerjisine uygun haller meydana getirir. Bu hallerden birincisi canlılık, ikincisi şuurluluk, üçüncüsü de harekettir.

Ruh, saf altın gibidir. Dünyevi paslardan, kirlerden ve çürüme yapan diğer maddelerden özgürdür. Yumuşak, narin ve esnektir. Ancak altın, diğer elementlerle karıştırıldığı zaman nasıl ayardan düşüyorsa, sertleşiyorsa, esnekliğini kaybediyorsa, çürümeye maruz kalıyorsa; egonun nefsanî hırsları, bencil ihtirasları da aynı şekilde insanın yaşamdaki ayarını düşürür, içsel birleşimin kirletir, katılaştırır, sertleştirir. İçsel dünyadaki bu kirlenme, katılaşma, yozlaşma, egoya ait tutkuların/eylemlerin küçüklüğüne ve büyüklüğüne göre etkisini gösterir. Onun için içsel dünyada ruhun incelikleri/donanımları/değerleri çoğaldıkça, maddi dünyada insan ne kadar yükselirse yükselsin o denli tevazu sahibi olur. O denli yumuşak ve esnek olur. Ancak bilinmelidir ki, ruhun yolu dar ve engebeli bir yoldur. O yol, denge yoludur. O yol, huzur ve istikrar yoludur. O yolda yürüyenler her zaman azdır. Hayattaki esas maksat o yolu bulmak ve o yolda yürümektir. Bu yolun güzellikleri, herkese aşikâr olsa da, benliğin zaafırları/hırsları/ihtirasları pratikte yolun bulunmasını zorlaştırmaktadır.

Ruh kadar, düşünceler de önemlidir. Ruhumuzun karmasını istemiyorsak, kirli renklere boyanmasını istemi-

yorsak, iç karartan olumsuz düşüncelerden sakınmamız ve kaçınmamız gerekir. Konuya ilişkin Abulfarac/Barebroyo (M.S. 1226-1286) şunu söylemektedir:

“Ateşte olduğu müddetçe, sinekler yemeğe yaklaşmaz. Aynı şekilde ruhla kaynadıkça, kirli düşünceler de insani yüreğe yaklaşmaz.”

Ruh, egonun/nefsin bencil çamurlarıyla kaplanınca, bütün cemalini ve güzelliklerini kaybeder. Ruhü kaplayan bu bencil çamurlar temizlenmedikçe, gerçek yaşam ortaya çıkmaz. Yüksek yaşam enerjisi olan sevgi gelişmez. Onun için ruhun anlamları, insana sunulmuş nihai ve en büyük güvencedir. Bu anlamlar, mayadır. Esas mesele bu mayanın hamuru kabartmasıdır. Benliğe işlemesidir. Karakteri dönüştürmesi ve yapılandırmasıdır. İhtiras ve hırsları terbiye etmesidir. Ruha ait anlamların insanda çalışma alanı bulmasıdır. Beslenen taraf kazanır misali, ruhun insan yaşamında etkin olabilmesi ve meyve verebilmesi, her türlü kompleksin, ikiliğin, küçüklüğün-büyüküğün yenilmesine ve ruhu kaplayan bencil çamurların temizlenmesine bağlıdır.

Menbecli Mor Filüksinos (M.S. + 523) konuyla alakalı, **“Ruh, bedeni yönetince, beden istikrarlıdır. Bütün davranışları da sağlamdır. Rasyonel tutumlara uygun ve insana yakışan bir istikamete göre davranır. Fakat bedenin arzuları nefis/ego tarafından yönetilince, insan,**

hayvanlar gibi davranmaya başlar. Arzularının hırslarını hissetmeden onlara hizmet eder. Böylece farkındalığa bağlı pişmanlıktan da yoksun kalır” demektedir.

Dolayısıyla ruhun yüreklendirici ve dönüştürücü manaları kavranmadan maalesef insan büyüymiyor ve gelişmiyor. Ruh büyümeden, ruhu kaplayan düzensiz hırslar ve gizli eğilimler de yok olmuyor. Ruhun büyüme oranına bağlı olarak insanın edebi de, terbiyesi de gelişir. Ahlakı da o ölçüde narinleşir, nazikleşir ve zarifleşir. Ruhun mana ve değerleriyle kendisi olabilmenin iç huzurunu yakalamış bir insan özdenetime sahip bir yaşam ve eylem biçimiyle, özgüvenin sağladığı tutarlı bir kişilikle, her türlü kibri ve üstünlüğü yenerek hizmet eder. Başkalarını da kendisi gibi görür. Sağlıklı ve güvenli toplum için çaba sarf eder.

SÜRYANİ MİSTİSİZMİN PRATİK YARARLARI

Süryani mistisizmi, merhametli farkındalığı ve ruhsal uyanışı tetikleyerek, karakter dönüşümüyle, insanda içsel devrim yapmaktadır. Mana/anlam dünyasının titreşimlerini yükselterek insana ait öz bilgiyi ve öz değeri ona geri yüklemektedir. Yaşam yolculuğu esnasında içsel soğuklukları ısıtarak, içsel karanlıkları aydınlatarak, içsel yolları temizleyerek ve genişleterek, algılama ve değerlendirme sistemini güçlendirerek, insana farklı şekillerde yardımcı olmaktadır.

Geçici olanın içinde ebedi olanı bulmak mistisizmin ana karakterini oluşturur. Mistik arayışın altında yatan temel

neden görünmeyi bulma ve görünmeyi idrak etme çabasıdır. Gizemlerle ve görece- li yaklaşımlarla dolu bir yer olan bu ölüm- lü dünyada mistiklerin kesin yargıları yoktur. Başkalarının sezgilerine de kendi sezgileri kadar önem verme vardır.

Mistisizm, bir inanç sistemi değil, ruhani/ manevi bir hissedıştır.

Görünen dünyanın ötesindeki görünmeyenin bilincidir. İlham kaynağı, ilahi ışığın temel farkındalığıdır. İç görü- ye dayanan bu durum, insana çok farklı özellikler bağış- lamaktadır. İnsanın içindeki ilahi özün enerjisini yayan ruhu işlevsel kılarken, yaşamın bütün alanlarında insanı güçlendirmektedir. Alışveriş içinde olduğu her şeye, sahip olduğu bilgiye ilahi terkipleri de katarak insanı ebedi fay- dalar sağlayan işlere teşvik etmektedir. Bilinen bütün yak- laşımların ve fikirlerin ötesinde kendine ulaşma yolunda, ördüğü ruhani bağlarla, Tanrı'yla birleşme süreçlerinde ru- hun sezgi yöntemlerini kullanır. Çünkü ruh, içe/hakikate bakar. Ruh, cemaldır. Ve bütün cemiller onun tecellisidir. Bütün iyilikler onun tesellisidir. Bütün erdemler onun can- lanmasıdır. Bütün temizlikler onun bedenlenmesidir. Bütün

Ruh büyümeden,
ruhu kaplayan düzen-
siz hırslar ve gizli eğil-
imler de yok olmuyor.
Ruhun büyüme oranı-
na bağlı olarak insanın
edebi de, terbiyesi de
gelişir.

tün estetikler onun hayat bulmasıdır. Bütün üretkenlikler onun kanatlanmasıdır. Bütün gelişmeler/yenilikler onun şahlanmasıdır.

Mistisizmin asıl faydası, Tanrısal sevgiden ötürü keşfedilmeye çalışılan kişisel aydınlanmaya sağladığı büyük katkılardır. Ruhsal gözün açılmasına sunduğu faydalardır. Aydınlanmanın başka bir ifadesi olan gönül gözünün açılması, her türlü alınganlığı ve gücenikliği aşan yargısız bakabilmenin anahtarıdır. Bu anahtar, arınmışlığın, saflığın, olmuşluğun, tevazuun, sevginin, şefkatin, merhametli farkındalığın hal ve bilinci içinde olmanın, olabilmenin kapısını açmaktadır.

Mistisizm, bir inanç sistemi değil, ruhani/manevi bir hissedıştır.

Görünen dünyanın ötesindeki görünmeyenin bilincidir. İlham kaynağı, ilahi ışığın temel farkındalığıdır.

Gerçekleri ruha ileten gönül gözü, fiziksel bakışla göremediğimiz kısmın, arka planını görebilmektedir. Bu bakışa nail olan insan, gerçek ilahi aşkla, kâinat sevgisiyle, hayata bütüncül bilinçle bakmasını becerebilen insandır. Onun için gönül gözüyle bakabilenin, insanlar arasında ayırım yapması, hayata

kadın-erkek gözüyle bakması, hayatı kategorize etmesi, ayırtması, sınıflandırması, ayartması, yanıltması, aldatma-

sı, manipüle etmesi, sömürmesi, istismar etmesi mümkün değildir. Çünkü gönül, ilahi hakikatlerin yaşamın doğruları ile buluşup yaşandığı yerdir.

Ruhani yaklaşımlar olmadan gönül gözümüzü açmamız, sürekli açık tutmamız, her yerde ve her şeyde ilahi yansımayı görmemiz kolay değildir. Ruhani yaklaşımların hasletlerini içselleştirip özümseyebilirsek, kendimize mal edebilirsek, şuurumuzu açabilirsek, dünya elbisesi içinde yani fiziksel bedende maneviyatımızı doyusya yaşar ve emin adımlarla tekâmül basamaklarında yükselmeye başlarız. Bu da manevi dünyamızın daha çok büyümesine ve farklılaşmasına kapı aralayacaktır.

SÜRYANİ MİSTİSİZMİN DİNAMİKLERİ

Hayat durağan değil, devamlı devinim ve dönüşüm halindedir. Egonun/nefsin örgülerinden, ruhun donanımlarına, karmaşadan/bozuk halden, ıslahata/düzene/iyileştirmeye doğru süregelen bu döngüde değişmeyen tek şey, ilahi dengede kalma durumudur. Süryani mistisizminin ana dinamiği işte bu dengedir. O dengede kalmaz. O denge, yaşamı yöneten ilahi hakikatlerin öğrenilmesi ve uygulanması anlamına gelmektedir.

Süryani mistisizmine göre, insan ektiğini biçecektir. Dış koşulların verdiği doyum/huzur/tatmin geçici ve yüzeyseldir. Kalıcı değildir. Kalıcı içsel tatmin/huzur/doyum/sevinç, Tanrı'nın huzur/doyum/sevinç durumunun bir parçasıdır. İnsanın iç dünyasında orada doğal haliyle bulun-

maktadır. Esas mesele ruhsal sondajlarla insanın kendini kazıp kalıcı olanları orada o doğal öz madeninde/yerin- de bulması ve hayata yaymasıdır. Onun için kendini tanımadan yapılan her şey bu hassas dengeyi sarsmaktadır. İlahi dengenin insanda şekillenmesi ve aktifleşmesi, içsel boşlukların ve ruhsal çukurların dolmasına bağlıdır. Hatalara sürükleyen ruhsal boşluk (zihinsel/ahlak-sal), insanı günaha da meyilli kılmaktadır. İçimizdeki boşluğu başkasında boşluk yaratarak doldurmanın adı kötülüktür. Herhangi bir nedenle iradesi dışında başkasından bir şey almaya yeltendiğimizde o insana kötülük yapmış olmaktadır. Sömüren

Onun için gönül
gözüyle bakabilenin,
insanlar arasında
ayrım yapması, hayata
kadın-erkek gözüyle
bakması, hayatı kate-
gorize etmesi, ayrıştır-
ması, sınıflandırması,
ayartması, yanıltması,
aldatması, manipüle
etmesi, sömürmesi,
istismar etmesi müm-
kün değildir. Çünkü
gönül, ilahi hakikatler-
in yaşamın doğrularıy-
la buluşup yaşandığı
yerdir.

ve istismar eden hırsız konumuna düşmekteyiz. Onun için Mesih, **“Koyun ağılına kapıdan girmeyip başka yoldan giren kişi hırsız ve hayduttur”** (Yuhanna 10:1-5) sözünü söylemiştir.

Kolay olmasa da, gerçek ilahi sevgiyi/ışığı keşfetmeden, o sevgiyi/ışığı içsel dünyada bulmadan, o sevginin gereklerini yerine getirmeden içsel boşlukların dolması mümkün değildir. Dolayısıyla o ilahi denge şekillenmiyor ve aktifleşmiyor. Her şey burada başlamakta ve burada bitmektedir. **“Tanrı’nın egemenliği göze görünür bir şekilde gelmez. İnsanlar da, ‘İşte burada’ ya da, ‘İşte şurada’ demeyecekler. Çünkü Tanrı’nın egemenliği içinizedir.”** (Luka 17:20-21) sözü bunun ne anlama geldiğini çok iyi ifade etmektedir. Aziz Pavlus da, cenneti/melekütü şöyle tanımlamaktadır:

Esas mesele ruhsal
sondajlarla insanın
kendini kazıp kalıcı
olanları orada o doğal
öz madeninde/yerinde
bulması ve hayata
yaymasıdır.

“Tanrı’nın egemenliği, yiyecek ve içecek sorunu değil, doğruluk, esenlik ve Kutsal Ruh’ta sevinçtir” (Romalılar 14:17).

Tecrübelerden de anlaşıldığı üzere, maddi imkânların genişliği, ruhun daralmasını önleyemez. Dış dünyada çok arzulanan, peşinden gidilen, şöhrat, dünya malı, güç, makam, kariyer ve bağımlılıklar sadece geçici bir tatmin ve haz vermektedir. Maalesef içsel boşlukları ve ruhsal çukurları dolduramamaktadır. Kalıcı tatmin ve huzur ancak bu boşlukların ve bu çukurların, Mesih'in ışıyla ve bilgeliğiyle dolmasıyla mümkündür. Böylelikle, dış dünyada yapılan her şey, varılan her hedef, her durak, daha çok anlam kazanır. Daha çok verimli ve bereketli olur. Anbar'lı Mor Eliyo (M.S. + 922), benlik ve yaşam algısını gözeterek, **“Yükselmek istiyorsan, cevvalce ve cesurca başlamalısın. Ruhuna sinmiş bezginliğin, düzensiz ve gizli eğilimin köklerini baltayla kesebilmeli ve yok edebilmelisin!”** sözünü yazarken aslında bunu dile getirmektedir. Çünkü Mesih'in üstünde titrediği ruhi manaların özü (mayası) gerçek sevgidir. O sevgide, özdenetim, etkin diğerkâmlık, merhametli farkındalık, şefkat, insaf, vefa, yardımlaşma, koruma, kollama, sahip çıkma, sahiplenme, değer verme, paylaşma gibi erdemler var.

Allah'ı tanımak isteyen, önce kendini tanımalıdır. Kendini tanımak, varlığının neden yaratıldığını, dünyadaki görevinin ne olduğunu ve ölümden sonra nereye gideceğini bilmek demektir. Bu hayati farkındalıktan yola çıkan Aziz Antunius (M.S. 251-356) **“Allah'ı tanımak için önce kendini tanımalısın”** diyerek o çok önemli/meşhur hatırlatmasını yapmıştır. Ve bu anlamda kapalı anlamların anlaşılması yönünde yeni bir çağır açmıştır.

Aziz Agustinus (M.S. 354-450), **“Kendinizden uzak-tayken Tanrı’ya nasıl yaklaşabilirsiniz?”** demiş ve şöyle dua etmiştir: **“Ya Rab, seni tanıyabilmem için kendimi tanımamı sağla”**

“Kendini bilen Rabbini bilir, Rabbini bilen haddini bilir” mantığının ana kaynağı olan bu tarihsel deyiş, çok manidardır. İnsanın içindeki zıtlığa/ikiliğe/düaliteye işaret ederken, aslında çelişkinin merkezine götürmektedir. Ego-nun ve ruhun içsel çatışmalarını dile getirmektedir. İnsan olarak içimizdeki karanlık ve aydınlık yanlarımızın savaşını anlatmaktadır. Bu çatışmanın ve bu savaşın sonucunda ilahi özümüzü keşfetmenin gerekliliğini vurgulamaktadır. İstikrarın/tevazunun yolunu düzleştiren bu yaklaşım, Me-sih’in söylediği **“büyüklenenler küçültülür, tevazu gösterenler yüceltilir”** sözünün daha iyi anlaşılmasını sağlayarak, **“küçülmeden büyüklük olmaz”** gerçeğini insan yaşamında daha çok olanaklı hale getirmektedir.

Hayatın anlamını yazınsal üretkenlikte bulan Süryani mistisizmin büyük ustadı Barebroyo (M.S. 1226-1286) **“Kendi kendimizi zorla alıkoyalım ve içimize odaklanalım ki, yüreğimizde saklı cennetimizi keşfedelim. Yani orada Allah’ımızı görelim”** derken aslında içsel özgürlüğe kavuşmanın yolunun içsel dünyayı temizleme cesaretine bağlı olduğunu vurgulamaktadır. Bu temel gerçeği, **“Çamurdan arınmadan, pınardan içemeyiz”** şeklindeki deyişle de, ruhtan beslenmenin ön koşulunu çamurdan/ego-dan arınmaya bağlamaktadır. Süryani Kilise’sinin ritüeline göre haftalık dua kitabında/şhimo’da okunan ilahinin anlamı bu bağlamda çok değerli çağrışımlara sahiptir. Diyor ki;

“Ey günahkâr, melekût/cennet senin içindedir. Orada, senin yüreğindedir. Gir oraya ve onu ara. Onu rahatlıkla bulacaksın. Mal mülk sevgisinden, benliği öldüren şehvetten, geçici hazlardan, sana zarar veren sohbetlerden sakın. Miskin gönlünü temizle ki, davranışlarınla Rab hoşnut olsun.”

Bu yaşam hakikatinin ışığını yakalamak insanın tercihlerine bağlı olsa da, sadece kendini bilmek yetmez. Kendini bildikçe güçlenen insanın haddini de bilip, edep ve terbiyeli olması gerekir. Ninovalı Mor İshak (M.S. 613-700), **“Niyetin doğal haliyle temiz ve pak olsa da, duyuların geçitleriyle gelen dış uyaranlar onu bulandırmaya ve kirletmeye yeterlidir”** demektedir. Mistik yaklaşımlar olmadan, insanı bulandıran ve kirleten etkilere/uyaranlara karşı uyanık ve tetikte olmak, gönül gözümüzü açmak, sürekli açık tutmak, her yerde ve her şeyde ilahi yansımayı görmek kolay değildir.

Malfono Yuhanun Bar Adi'nin (M.S. 893-974) düşüncesini burada hatırlatmak pekiştirici olacaktır:

“Eğer insan kendini bırakırsa şehvet gücü onu hayvana yaklaştırır. Tutku veya öfke gücü ise onu saldırgan veya kinci yapar. Buna karşın rasyonel güç insanı varlık olarak hayvanlardan ayırır. Bu güç onu öğrenmeye, dünya iş-

lerinde adil davranmaya, yetenekli ve iyilik-sever, sabırlı ve ılımlı olmaya götürür. Eğer insan zenginliğe tenezzül etmez ve kardeşlerini sevmeyi öğrenirse inciyle kıyaslanabilen ve ruha en güzel süsü veren bilgeliğe ulaşabilir.”

SÜRYANİ MİSTİSİZMİNDE YAŞAM DÖNGÜSÜ

Süryani mistisizmi demek bir bütün olarak yaşamı kutlamak demektir. Bu bütünün içinde yaşamın bütün boyutlarıyla yüzleşen insan -ruhaniyetle/tinsellik- büyümeye ve yücelmeye davet edilir. İnsan ektiğini biçeceğine göre, esas mesele yaşam tarlasına iyi tohum ekmek ve delice/yabani ot olmamaktır. Başak olabilmektir (Matta 13:24-30). Onun için dünyayı daha iyi bir yere dönüştürme bağlamında kalıcı değerleri teşvik eden Süryani mistisizminde **“İnsanlığa hizmet eden Allah’a en yakın olandır”** denilmektedir.

Burada esas mesele, ilahi hakikatlerden insana yansıyan enerjinin kirlenmeden hayata akıtılmasıdır. Fakat maalesef nefsin/egonun kirli filtrelerinden süzülünce bu enerji negatife dönüşmektedir. Onun için insandan iki enerji çıkmaktadır: Biri negatif, diğeri pozitif. Negatif enerji, nefsin kirli eğilimlerinden çıkan enerjidir. Pozitif enerji, ruhun ilahi boyutundan -doğal haliyle- çıkan enerjidir. Asıl olan, hayatı ayakta tutan bu enerjidir. Dolayısıyla, içsel ikiliğin (**karanlık/aydın, iyilik/kötülük, ruh/ego**) farkında olmadan insanın yaşam döngüsüne pozitif katkı sunması zordur.

Yapmaya yeltense dahi, sonu hüsrân ve zarardır. Çünkü bir insanda ruh kaybı başlarsa, o insanın kimliği de dumura uğrar. Samimi ilişki kurma yeteneği sakatlanır. Hayattaki amacımızın başarısı için ruh iş başında olursa, zorluklar içinde her şey daha rahat olacaktır. **Unutulmasın ki, ‘ruh’, sadece kendimize değil, her şeye değer vermemizi sağlayan ilahi bir enerjidir.**

Yaşam, pozitif enerji anlamına gelen, geliştirici ve dönüştürücü etkiye sahip ruhsal iyiliklerle kaimdir. Mesîhi kriterlere göre, niyette/söylemde/eylemde iyiliği gözetmeyen her şey yaşam döngüsüne olumsuz yönde zarar vermektedir. Negatif etki yapmaktadır. Bu da düzensizliğe ve sorunlara neden olmaktadır. Persli Bilge Mor Afrahât’a (M.S. + 346) göre, **“Bu, insanlıktan ve Tanrısal evlatlıktan çıkmak demektir.”**

Tanrısal evlatlıktan çıkmamaya gayret etmeliyiz. Yaşam, tıpkı bir madalyon gibi, görünen-görünmeyen iki taraflıdır. Olumlu-olumsuz yaşamı şekillendiren görünmeyen taraftır. O görünmeyen tarafın barındırdığı değerler, sahip olduğu güdüler; pozitif değerler uğruna harcanan çabalar, ödenen bedeller, çekilen cefalar ve dahi emekler belirleyicidir.

Süryanilerin tanınmış üstatlarından Bardaysan (M.S. + 222), mahiyeti ve içeriği itibarıyla **“İyilik insanın doğasıdır. Kötülük ise anomalidir”** demektir. Mor Muşe Bar Kifo’ya (M.S. 813-903) göre, **“Doğamızda murdar (kirlili) bir şey yoktur. Şayet olsaydı, onu baştan yaratmazdı. Allah murdar bir şey yaratmadı. Günah dışında murdar**

olan bir şey yoktur. Günah da yaratılmamıştır. O itaat-sizliğin ve iyiliklerin yoksunluğudur.”

Süryanice Diatasron'un yazarı Mor Tatyanus'a (M.S. + 189) göre, **“Tesadüfen değil, Allah insanı karşılıksız ve özgür bir eylemle yarattı.”** Onun için ilahi iradenin yönettiği yaşam döngüsü sistemli ve kusursuz bir şekilde devam ederken, evrenin en değerli ve akıllı varlığı olan insanın ruhsal döngüsü neden düzensiz sürmektedir sorusu kafaları çok karıştırmaktadır.

Aziz Mor Afrem (M.S. 303-373) bir yakarışında **“Ya Rab, Cennete laik değilim. Cehennem de istemem. İstediyin yere bırakıver beni!”** diye yazmaktadır. Temkinli bir özeleştirici niteliğindeki bu yakarış, devamlı başkalarına bakan, başkalarını yargılayan insanın kendini kilitlemekten kendine yakınlaşmasının, kendi kendini gözlemlemesinin, ne denli önemli olduğunu vurgulamaktadır. Çünkü kendi kendini kilitlemeyerek, samimi bir şekilde kendini gözlemleyebilenler, iç dünyalarında merhametli farkındalıkla, etkin diğerkâmlıkla buluşacaklar. O içsel dünyada ruhun katmanlarına ve derinliklerine inen bir merdiveni görecekler. Esas mesele o merdiveni iyi kullanabilmenin yollarını öğrenmektir. Ninovalı Mor İshak (M.S. 613-700) o merdiveni şöyle tanımlamaktadır:

“Melekütelcennete götüren merdiven içinizde ve ruhunuzda gizlidir. Günahtan uzaklaşarak kendinize dalın. Orada yükselebileceğiniz basamakları bulacaksınız.”

İnsandaki bilgi noksanlığına ve eksiklik farkındalığına gönderme yapan Barebroyo da bizi şöyle uyarmaktadır:

“Bilmediğin her şeyin var olmadığını sanarak saçmalama. Çünkü bildiğin şey, bilmediğin şeylerin yanında çok azdır.”

Doğrusu, insan ile yaşam devamlı etkileşim içindedir. Onun için yaşam döngüsünün düzensizliği birçok nedene ve etkene bağlıdır. Bu etkenlerin başında da ilahi doğrulara ve hakikatlere uyumsuzluk gelmektedir. Kendi başına noksan/eksik/yetersiz olan insanın kendini başkalarından tamamlama aşamalarında yaşadığı gelgitler, ikilemler, çalkantılar, bulanıklıklar, içsel istikrarsızlıklar, psiko-sosyal süreçler ve bu süreçlerin doğurduğu krizler, tepkiler, iletişimler, etkileşimler vs... belli başlı etkenler ve nedenler arasındadır.

Aynı ortamda, aynı ailede, aynı koşullarda büyüyen insanlar bile birbirinden farklı olunca, aynı inancı taşıyan iki insanın bile hayat, evren, ilahi algıları farklı olunca, mutlak hakikat bilgisi yetersiz olunca, fizik ve fizikötesi (metafizik yani ruhsal boyut) bilgiler eksik olunca, kişisel bütünlük aksak olunca, ruhsal olgunluk olmayınca, ruhsal tekâmül tamamlanmayınca, ruhsal çukurlar dolmayınca; dışsal etkenler, içsel dalgalanmalara neden olur. Bu da ruhsal döngünün düzensizliğini, istikrarsızlığını doğurmaktadır.

Onun için insanda var olan eksiklik varoluşundan bugüne azalacağına, artış göstermektedir. Tamlık olmadığına göre devam edecektir. Burada fizik ve metafizik bilgiler, zıtlıklar, çelişkiler, olaylar ve durumlar, beden ile ruh arasındaki dengede olumlu-olumsuz birer etkindir. Bunlara bakış ve tepki tarzı da çok belirleyicidir.

Eksikliğin nedenleri derinlemesine anlaşıldıkça, tamlığın gelişmesi artar. İçsel donanımların büyüklüğüne-küçüklüğüne, ruhsal olgunluk aşamasına, karakterin faydalı bilgilerle beslenme oranına, hayatı anlama kapasitesine, insanın kendini tanıma kalitesine, iradenin gücüne, özgürlüğün ve sorumluluğun anlamına, bilginin kullanılışına, kişisel özgünlüğün ortaya çıkmasına, ilişkilendirme yanılgılarının, önyargıların, stereotiplerin (kalıp yargıların) dönüşümüne, bilgilenme ve aydınlanmaya göre olumlu-olumsuz o artış devam edecek, gelgitler yaşanacaktır. Bu devam eden bir süreçtir. Süregiden bir gidişattır.

Çünkü bütün düzensizlikler kalpte başlar ve kalpte düzene girer. Bilinmelidir ki, cahil yürek, insandaki ikiliği olumsuz yönde büyötmektedir. İkiliği aşmayan cahil yürek de sürekli çelişkilerden ve çatışmalardan beslenir. Dolayısıyla, düzensiz döngünün düzene girmesi, kalbin ikiliği bertaraf etmesine ve barışıklığı simgeleyen tekliğe kavuşmasına bağlıdır.

Ruhlar ve yürekler, bu farkındalıkla ilahi enerjiye bağlı ve uyumlu kalırsa, vicdanı ve ahlakı önceleyen merhamet ve şefkat duygusu ile aktive olursa, düzensizliğin ve dikkatsiz suratın neden olduğu ikiliğin etkisi azalır. Sağduyu ve

temkinlilik canlanır. Böylece düzensizlik, düzene girerken, bütüncül bakış/bilinç/yaklaşım devreye girer.

Bunun daha çok işlerlik kazanabilmesi için bozuk güdüler, kıskançlıklar, kibirler, hileler, negatif gururlar, büyüklenmeler, hor görmeler, karalamalar, aşağılamalar, istismar ve sömürüler, kinler, öfkeler, intikamlar, negatif rekabetler, kıyaslamalar, kendini beğenmişlikler, yanlış anlaşılmalara, çekememezlikler, sevginin ve bağışlamanın temiz sularıyla dezenfekte edilmelidir!

Bütün bunlar kolay olmadığına ve her insanda aynı oranda gerçekleşmeyeceğine göre, o eksiklik hep var olacaktır ve devam edecektir. Devam edecek ki, hayattaki karşılıklı bağımlılık ilkesi yürürlükte kalsın ve işlerlik kazansın. **Belki de ilahi sisteme göre, gelişim ve tekâmül için bunun bu şekilde olması gerekir. Çünkü ilahi sistem, tekâmülü gerçekleştirmeye kapılar açan, fırsatlar sunan bir sistemdir. Yeter ki, insan, ilham dolu o sistemin kapılarından geçmeye karar vermiş olsun!**

Anlama kapasitesi genişledikçe, farkındalık büyüdükçe, iç görü de o oranda büyür. Özgürlük ve özgünlük yaşam bulur. Özdenetim ruhu güçlenir. İlahi özden gelen hakikat ışığı berraklaşır. Ruhun ışığını kaplayan egosal çamurlar dağılır. Ve böylece insan nefes alır, düzenin disiplinine sarılır. Bu sayede güncel çelişki ve zıtlıklarda yaşayan hakikat yakalanarak ve deneyimlenerek ruhsal döngü, düzene girer. İşte o yol, yaşam yoludur. O yol, içsel huzur ve istikrar yoludur.

O yolda söylendiği üzere, **“Hiç kimse iki efendiye kulluk edemez. Ya birinden nefret edip öbürünü sever, ya da birine bağlanıp öbürünü hor görür. Siz hem Tanrı’ya, hem de paraya kulluk edemezsiniz”** (Matta 6:24). Burada hayatımıza yön veren ana dürtüye dikkat çekilmektedir. Özgürleştirici hakikat sevgisine ve anlamlarına vurgu yapılmaktadır. İnsanın iç dünyasında hiçbir sevgi, hayatı

var eden, yöneten bu hakikat sevgisinden üstün ve etkin olmamalıdır. Buna gönderme yapılmaktadır. Bu ilahi söz, hayatın anlamlarına dönük, çok kapsamlı, çok güçlü ve derin mesajlar içermektedir. Çünkü her şeyde olduğu gibi, kulluk etmenin de çeşitleri var. Bu da sevginin farklı türevleriyle olmaktadır. Burada ilahi sevginin ve bilginin konumu en öncelikli ve en yüksek olmalıdır. Çünkü ilahi bilgiye dayanmayan hiçbir sevgi başarıya götürmez. Hayatın dar

Belki de ilahi sisteme göre, gelişim ve tekâmül için bunun bu şekilde olması gerekir. Çünkü ilahi sistem, tekâmülü gerçekleştirmeye kapılar açan, fırsatlar sunan bir sistemdir.

Yeter ki, insan, ilham dolu o sistemin kapılarından geçmeye karar vermiş olsun!

sokaklarında çıkmaza götürür. Onun için hayatta yapacağımız en iyi kariyer birlikte çalışacağımız patronumuzu seçme farkındalığıdır. Ancak o patronun rehberliğinde yapacağımız işlerle kalıcı ebedi doyuma ulaşabiliriz.

Ahlaki-insani-kalıcı değerlere göre yaşamaya, sevgi-saygı verip sevgi-saygı almaya, sorumluluk ve sahiplenme duygusuyla katkıda bulunmaya zorlayan sevgi ile bizi baltalayan, iyilik yapmaktan alıkoyan, dizginleyen, hayatımızı ve çalışmalarımızı sabote eden kötü tercihlere yönelten sevginin gücü burada yatmaktadır. Bu sakınmayı yaparken, aynı zamanda yaşamın kendisi ve özü olan gerçek sevgiye yönlendirmektedir. Bu aynı zamanda, araçların farkındalığı içinde amaca bir çağrıdır. Bu çağrı içsel beğenmişliği, korkuya dayalı, egonun esareti içinde yaşadığımız bir dünyadan çıkarıp içimizdeki Mesih ile buluşturma çağrısıdır. Gücü, sevgiyi, mutluluğu artık dışımızda değil içimizde bulabileceğimizin davetidir. Asma ve çubuk örneğinde olduğu gibi, hayatın amacıyla özdeşleşme sevgisidir. Ruhsal manada içerdeki kavgayı sonuçlandırma çabasıdır.

Nusaybinli Mor Abdyeşu (Bar Briğa)'nın (M.S. +1318) söylediği gibi,

“Yaşam yolunu seven, sevgiye değer versin. İnsani nefreti düşüncesinden yok edebilecek iradeye sahip olsun. Kimseyi dışlamadan, herkesi iyi niyetle, saygıyla, güler yüzle ve içtenlikle karşılasın... Bilgi, eğittiği insanı onurlandırır. Bilge kişi ise sevgiyi özümsemiş olandır.”

Hayal kırıklıklarının acılarıyla kıvrınmamak için son tahlilde gayretlerimizin değil, samimi niyet ve gerekçelerimizin yüksekliği oranında karşılık alacağımızı bilmek zorundayız.

Hayata dair gerekçeleri ve anlamları güçlendirmek öncelikli hedefimiz olmalıdır. Bu bağlamda çarpıklıklara değil, hedefe/hedeflere odaklanılmalıdır. İçsel donanımlar ve düşünsel korunaklar geliştirilmelidir. Hayata güvenle, saygıyla, cesaretle hizmet edebilmek için bunlar zorunludur. Başka türlü maddi ve manevi öz değer yükselmez, büyümmez.

Yaşamın döngüsüne pozitif katkı sunmak isteyenler, bunun bedelini ödemeye hazır olmalıdırlar. Bedeli de kâinatın doğal kanunlarıyla uyum içinde yaşamakla ödenir. Bu kanunlar ruhsal yasaya tabidir. Doğası ruhsaldır. Ruhun rotası değişmezdir. Sevgi, saygı, tevazu, şefkat, tolerans, bağışlama, koşulsuz kabullenme, sempati, işbirliği... gibi ürünleri değişmezdir. Her zaman aynıdır. Eğer bu prensipleri takip edebilirsek, doğru yaşamak adına her şeyde ölçüyü yakalayabildiğimizi göreceğiz. Fakat karar verme sorumluluğu devamlı bize aittir. Çünkü Rab bizlere özgür irade nimetini vermiştir.

Evet, doğrudur, her şey insana bağlıdır. Ancak yaşamın akışı içinde insan zorunlu gayretlerin ve yükümlülüklerin hizmetkârı olabilirse, aşağıda aktaracağım hikâyede olduğu gibi her şey düzelecek, düzensiz gözüken yaşamın döngüsü de düzene girecektir.

Anlatılara göre, adamın biri, bir haftalık bir yorgunluğun ardından Pazar sabahı uyandığında bu yorgunluğu üzerinden atmak için gazetesini eline aldı ve bütün gün evde rahat ve huzurlu bir şekilde oturup dinlenebileceğini düşündü. Tam da bunları düşündüğü esnada oğlu koşarak yanına geldi ve sinemaya ne zaman gideceklerini sordu. Baba, oğluna hafta sonu kendisini sinemaya götüreceğine dair daha önce söz vermişti ancak hiç dışarı çıkmak istemediğinden bir bahane bulması gerekiyordu.

Hayal kırıklıklarının acılarıyla kıvrınmamak için son tahlilde gayretlerimizin değil, samimi niyet ve gerekçelerimizin yüksekliği oranında karşılık alacağımızı bilmek zorundayız.

Tam o esnada gazetesinin promosyon olarak dağıttığı dünya haritası gözüne ilişti. Haritayı eline alarak parçalara ayırdı. Daha sonra oğluna dönerek, bu haritayı tekrar bir araya getirebilersen seni sinemaya götüreceğim, dedi. Oğlu oradan ayrıldıktan sonra baba derin bir oh çekerek, kendi kendine, en iyi coğrafya profesörü bile

gelse bu haritayı akşama kadar bir araya getiremez, dedi ve sinemaya gitme planından kurtulabileceğini düşündü.

Aradan on dakika geçmeden oğlu babasının yanına koşarak geldi ve sevinç içinde, baba haritayı bir araya getirdim, artık sinemaya gidebiliriz, dedi. Adam önce inanamadı ve haritayı görmek istedi. Haritayı eline alıp baktığı anda hayretler içinde kaldı ve oğluna, bunu nasıl yaptın, diye sordu.

Çocuk, bana verdiğin haritanın arkasında bir insan resmi vardı. **O insan resmini düzelttiğim zaman dünya kendiliğinden düzeldi,** diye cevap verdi.

Eğer hayatımızdaki sonuçları ve dünyayı beğenmiyorsa, haritanın arkasındaki insanı düzelten tıpkı o çocuk gibi, düşünce yapımızı değiştirmemiz ve zihinsel kalıplarımızı genişletmemiz gerekir. Kreatif düşüncenin bir dışavurumu olarak, daha net anlaşılması için **“bilgisayar ekranı”** ve **“bilgisayar işletim sistemi”** somut bir örnek olarak gösterilebilir. Burada hayat ekran; düşünceler, bilgisayarın işletim sistemidir. Düşünceler bilgisayarımıza programlanmış, hayatın ekranına kaydedilmiş veriler gibidir. Eğer ekranda gördüğümüz şeyleri beğenmiyorsa, ekranda gördüğümüzü silmeye çalışmanın bir anlamı yoktur.

Kadim zamanlardan beri, tarihin her döneminde insanlar daima bir hazine arayışı içinde olmuştur. Çabalar bazen boşa çıksa da, bu arayış hep var olmuştur, var olacaktır. **Aslında insanların aradığı hazine kendi ruhlarında, yani egolarından arınmış saf özlerinden başka bir şey değildir.** O kutsal hazinenin kendi iç dünyalarında olduğunu gördüklerinde, anladıklarında ve bunu kalben bilmeye başladıklarında, özümstediklerinde yaşama ve varoluşa

dair çok farklı bir bakış kazanmış olurlar. Diğer insanları, insanlığı, toplumu, dünyayı, hayatı, evreni, ilahi düzeni daha fazla anlamaya/tanımaya başlarlar. Dolayısıyla içsel rahatlamanın ve kendini yönetebilmenin yolu, kendini tanımaktan geçer. Duyguların, düşüncelerin, davranışların, egosal tutkuların ve nefsanî yaklaşımların farkında olmaktan geçer. Egodan ayrılma, egodan uzaklaşma, varoluşun ve yaratılışın gayesine yolculuktur. Bu yolculuk, yaşama katılıp sorumluluk almayı gerektirir. Ancak insan doğumdan sonra edindiği dünyevi maskelerini atmadan kendini tanıyamıyor, kendi özünü, kendi öz doğasını keşfedemiyor. Bu maskeleri atmadıkça yaratılıştan/doğuştan sahip olduğu ama sonra gölgelenen o ilahi özüne, o eşsiz potansiyeline maalesef ulaşamıyor. Olumsuz hırslar, tutkular, endişeler, şüpheler, bağımlılıklar, önyargılar, olumsuz koşullanmalar, sanrılar, kuruntular, saplantılar, takıntılar, kompleksler, bağnazlıklar, kıskançlıklar, inatlaşmalar, hileler, aşağılamalar, kendini beğenmişlikler, rekabetler, kıyaslamalar, dışlamalar, ötekileştirmeler, hor görmeler, kurumlanmalar, üstünlük taslamalar, kurnazlıklar, bilgiçlik taslamalar, kibirler, kinler, öfkeler, intikamlar, sömürüler, istismarlar, batıl inançlar, hurafeler.... vs bu saydıklarımın her biri, belli başlı maskelerdir.

Maskeler, insanın içsel ve kişisel bütünlüğünü bozar. Bu bütünlük bozulunca, insanın hayatı zıtlıklar/karşıtlıklar arasında bir salınıma maruz kalır. İnsan zıtlıklar/karşıtlıklar arasında bir gelgitin kölesi olur. Özgünlüğünü ve özgürlüğünü kaybeder. Devreye giren nefis vasıtasıyla dünyevi

bağımlılıklara zincirlenir. Böylece ilahi özünü ve yaşamını unutan insan manayı/kelamı yitirir. Hayatın anlamını ve gayesini bulamaz olur. Madde ve mana arasındaki dengeyi gözetemediği için sadece maddi dünyaya göre yaşam sürer. İlahi özden kopuşa neden olan bu durum, sahte benliği geliştirir. Dünyevi/nefsani kir ve pasların çoğalmasına neden olur. Bu da maskelerin çoğalmasına zemin hazırlar.

Yaşam yolunda maskelerden kurtulmamız ve düşüncelerimizin ışıldaması, ilahi iradeye olan uyumla/bağlantıyla doğru orantılıdır. Fiziksel dünyanın mantığıyla, insan ile ilahi irade arasındaki bağlantı elektriğe benzetilebilir. Bir eve elektrik hattı çekilebilir. Fakat eğer evde elektrik donanımı yoksa o elektriğin eve hiçbir faydası olmaz. Burada ilahi irade elektrik cereyanı gibi algılanırsa, o zaman biz insanlar da lambayız. Lambanın büyüklüğü ya da şekli önemli değildir. Önemli olan elektriğe/prize takılı/bağlı olmasıdır. İnsan olarak biz de, kim olduğumuz, hangi makamda oturduğumuz, ya da hangi yeteneklere/becerilere sahip olduğumuz önemli değil. Burada önemli olan her gün okuduğumuz **“Abun d’Başmayo: Ey Göksel Babamız”** duasının anlamları konusunda farkındalık geliştirmemizdir. Bu duada tekrarlanan **“nehve sebyonoğ: İraden olsun”** niyazına sadık kalmaktır. O iradenin hizmetinde istekli ve kararlı olmaktır.

Unutulmasın ki, elektrik akımına bağlı olmayan ampuller ışık yaymazlar, ampulsüz elektrik de ışık yaymaz. Ama ikisinin bağlantısı karanlığı dağıtmaktadır, bertaraf etmektedir.

Tıpkı rahimdeki bir çocuğun besinini doğrudan annesinden aldığı gibi, biz insanlar da gerçek gıdamızı doğrudan ilahi sevgiden, ilahi olanlardan almaktayız. **Bu da, hayata dair sorumluluktan kaçmak değildir; sorumluluğun üst düzeyde alınması demektir.**

O halde bütün bunların farkındalığı içinde, sağlıklı ve düzenli bir yaşam döngüsü için kendimizi değil, ruhumuzu büyötmeliyiz. Kendimizi değil, idrakimizi yükseltmeliyiz. Kendimizi değil, bilincimizi yükseltmeliyiz. Kendimizi değil, ahlakımızı süslemeliyiz. Kendimizi değil, sorumluluğumuzu büyötmeliyiz. Kendimizi değil, anlayışımızı büyötmeliyiz. Kendimizi değil, sevgimizi büyötmeliyiz. Kendimizi değil, insanlığımızı yüceltmeliyiz. Kendimizi değil, değerlerimizi büyötmeliyiz. Kendimizi değil, diğerkâmlığımızı yükseltmeliyiz. Kendimizi değil, içimizdeki çocuğu büyötmeliyiz içimizdeki Mesih'i keşfederek... İşte o zaman, içsel dünyamıza yön veren düzensiz gizli eğilimlerden, yerleşik algılardan, kalıp yargılardan, önyargılardan ve bencil tutumlardan kurtulmuş oluruz.

Çünkü gerçek iç realitemizi tanımak, kabul etmek ve ifade etmek dürüstlüğün kalbini oluşturur; ancak kendimize dürüst olduğumuz zaman başkalarına karşı da dürüst olabiliriz. Kişisel bütönlük anlamında dürüstlük, negatif dürtölere rağmen yüksek ilahi yasalara uygun davranmayı gerektirir. Eğer eylemlerimizi kıskançlık, hırs, kurnazlık, şahsi çıkar vb. dürtölerin yönetmesine izin verirsek, bu eylemlerin sonuçları derhal hizmet/iletişim/etkileşim alanımızın işleyişine dâhil olur. Yüksek ilahi yasalara uymadığı-

mızda, mevcut adaletsizlikleri derinleştirmektedir. Bunun için de ayrı bir cezalandırılmaya ihtiyaç yoktur, eylemlerin kendisi ve sonuçları **“cezadır”**.

Bütün bunları, başkalarını yenmek ve yıkmak için değil; kendimizi dönüştürmek ve geliştirmek için yapmalıyız. İşte o zaman biz de yükselir, biz de büyürüz, yükseliriz... Yaşamın döngüsü de düzelmiş olur. Ve insanın en büyük sorunu olan **‘ahlaksal ve ruhsal’** tikanıklıklar da daha rahat çözüm yoluna girmiş olur. Çünkü içimizdeki olumsuz güdülere rağmen kişisel bütünlükle (tutarlı dürüstlükle) davrandığımızda, içimizdeki yüksek enerji ve ilham kapılarının açıldığını hissederiz. Kişisel bütünlükle davrandığımızda, gerçek ihtiyaçlarımızı ve duygularımızı ifade etme cesaret ve bilgeliğine ulaştığımızda; kişisel ve mesleki ilişkilerimiz yeni bir hayat bulur, hedeflerimiz gerçekleşir, hayatımızda derin değişimler yaşarız.

Bu bağlamda **“kazan kazan, karşılıklılık ve faydalılık”** ilkesini gözeten ruhsal farkındalığımız arttıkça, daha mutlu ve neşeli olur, etrafımıza ışık saçarız! Daha sevgi dolu, şefkatli, özgüvenli oluruz. Daha derin bir anlayışla hareket ederiz. Kişiliğimizin olumsuz yönlerini daha kolaylıkla bırakabilir, kabul edebilir ve hatta olumluya dönüştürebiliriz. Kendimize ve başkalarına daha nazik ve anlayışlı oluruz. Daha farklı ve daha tatmin edici anlar yaşarız. Böylelikle hayatta kalmaktan öte, gerçekten yaşadığımızı hissederiz. **Hayat bir mücadele ve rekabet alanı olmaktan çıkar, heyecanlı bir keşif yolcuğuna dönüşür.**

Hayat, ruhumuzdan ve içimizden çıkanların bir perde de yansıması olduğuna göre; aklımızdan ve niyetimizden geçen her düşünce hayatı ya yaralayacak, ya da iyileştirecektir. Yaşamın akışı içinde sevgiyi bulduğumuzda, aklımızdan geçen her düşünce, içimizde tomurcuklanan her niyet, iyileştirici ve dönüştürücü olacaktır. Kişisel dönüşümün, düşünsel yenilenmenin, zihinsel tazelenmenin, kendini gerçekleştirmenin, ruhani olgunluğa erişmenin anahtarı budur. Ruhani benliğimizde bulunan bu anahtar kaybetmemeye azami derecede dikkat etmeliyiz. Bu konuda düzenli ve sistemli bir şekilde gayret etmeliyiz. Kim bilir cennetin o görünmez kapısını açmak istediğimizde -bu anahtar- bize lazım olabilir!

Çağdaş yazar Paul Coelho'nun dediği üzere;

"İnsanı olduğundan farklı birine dönüştüren tek şey sevgidir. Dünyadaki amacımız sevmeyi öğrenmektir. Hayat, sevgiyi öğrenme sürecidir. Allah katında huzura ulaşmak için sevgiyi yeryüzündeyken bulmak gerekir. O olmadan hiçbir değerimiz yoktur."

Süryani Marunî Yazar Mikhail Naimy, sevgiyi şöyle tarif etmektedir:

“Sevgi bir erdem değildir. Sevgi bir ihtiyaçtır; ekmek ve su gibi; ışık ve hava gibi. Kimse sevdiği için kendisiyle gurur duymasın. Ama tıpkı havayı içinize çekip dışarı soluduğunuz gibi çekin içinize sevgiyi. Kimsenin onu göklere çıkarmasına gerek yoktur sevginin.. Sevgi kendi değerini bulduğu yürekleri çıkarır göklere. Sevgi için ödül beklemeyin. Sevgi yeterli bir ödüldür sevgi için, tıpkı nefretin yeterli bir ceza olduğu gibi nefret için. Sevginin hesabını da yapmayın. Sevginin verecek hesabı yoktur, kendinden başkasına. Sevgi ödünç de almaz, borç da vermez; almaz da satmaz da; ama verdiği zaman her şeyini verir; aldığında, her şeyi alır. Zaten almanın kendisi vermektir, vermek ise almak. Bu yüzden aynıdır ikisi bugün, yarın ve gelecekte. Tıpkı vahşi bir nehrin kendini denize akıtması ve denizle dolması gibi, siz de kendinizi sevgiye akıtmalı ve sevgiyle dolmalısınız. Denizden gelen armağanı almayan havuz, durgun bir havuzdur.”

İnsanın yaşamdaki başarısı ve kalıcı tatmini ilahi sevgiye olan bağlantısı ve içtenliğiyle doğru orantılıdır. Onun için sevgi demek, incitmemek, hiçbir şekilde zarar vermemek demektir. Çünkü Allah sevgidir. Allah’ı seven, O’nun yer-

yüzündeki suretini de sever. Allah'ın sureti insandır. Kâinattaki bütün varlıklardır. Bu varlıklara değer verdiğimiz ve kıymetini bildiğimiz oranda sevgimizi yaşayabiliriz. Hepsi varlığımızı tamamlamaya katkı sunan yoldaşlarımızdır. Yazıldığı üzere

“Bütün Kutsal Yasa tek bir sözde özetlenmiştir: Komşunu kendin gibi seveceksin. Ama birbirinizi ısırtıyor ve yiyorsanız, dikkat edin, birbirinizi yok etmeyesiniz. Şunu demek istiyorum: Kutsal Ruh'un yönetiminde yaşayın. O zaman benliğin tutkularını asla yerine getirmezsiniz. Çünkü benlik Ruh'a, Ruh da benliğe aykırı olanı arzular. Bunlar birbirine karşıttır; sonuç olarak, istediğinizi yapamıyorsunuz. Ruhun yönetimindeyseniz, Yasa'ya bağımlı değilsiniz” (Galatyalılar 5:14-18).

İlahi özün merkezinden türediği/beslendiği için sevgi, insanı diğer insanlardan ayıran bütün ayrılık duvarlarını yıkip atar, ayrılığı gayrılığı ve yalnızlığı giderir, fakat yine de kendisi kalır. Çünkü kendini bulan sevgiyi, sevgiyi bulan kendini bulur. Bu bağlamda mistik bir üstat sevgi yarasını şöyle açıklamaktadır:

“Sevmek, Tanrı'nın sınırsız hazinelerinin kapılarını açar. Eğer seversek, vermemek elimizde değildir. Vermek ise kazanmaktır.

Sevgi yasasını yerine getirmektir. O zaman, vererek, o sonsuz, 'ölçtüğümüz ölçüyle ölçülme' yasasını harekete geçiririz. Hiçbir alma düşüncesi olmadığında, almaktan kaçınmak olanaksızdır; çünkü verdiğiniz bolluk size bu gerçekleştirildiği için geri dönecektir. Verin ki size de verilsin. Çünkü siz ölçtüğünüz ölçüyle ölçüleceksiniz."

İnsanın yaşamdaki başarısı ve kalıcı tatmini ilahi sevgiye olan bağlantısı ve içtenliğiyle doğru orantılıdır.

Unutulmasın ki, sevginin en yüksek ışığına göre yaşadığımızda, sorumluluğumuzu yerine getirdiğimizde bize daha fazla ışık verilecektir. Tıpkı kile şekil veren çömlekçi gibi, ışıkla yapılan çalışmalar daha çok parlamaya

ve daha fazla ışığın ortaya çıkmasına yardım eder.

Günümüz yaşam koşullarına göre, haddimizi ve hakkımızı bilmek, erdemdir. Bilmemek, kendimize ve çevremize eziyettir. Ahlaki meziyetlerimiz (sevgi, saygı, sorumluluk, hüner, bilgi, terbiye, edep) varsa eziyet etmeyiz. Eziyet görmeyiz. İstemeyi biliyorsak, sorumluluğu, çalışmayı, emek vermeyi, insan onurunu ve emeğe saygıyı baş tacı etmeliyiz. Çünkü sorumsuzluk eken, huzursuzluk biçecektir. O da, sefalet ve perişanlık demektir.

Bundan dolayıdır ki, nefislerini/egolarını kar gibi sevgi kültürünün potasında ve anlayışında eriten Süryani mistikleri sorumluluktan uzak sefalet ve cehalet yaşamına hiçbir değer vermemişlerdir. Ölümsüzlük için devamlı ilimi ve bilgeliği aramışlardır. Bu bağlamda mistik kültürün güdülenmeleriyle Malfono Yuhanun Bar Adi (M.S. 893-974) insana, genel ahlakın temelini oluşturan bireysel bütünlük çerçevesinde rasyonel bir tarz geliştirmesini önermektedir. Sosyal bilimin ve bilgeliğin yağmurlarında çok ıslanan ve ruhun görkemli köşklerinde ve villalarında keyif süren bu değerli üstadımız şöyle devam eder;

“İnsan bilgi ve akıl ile aşamalı olarak kötü alışkanlıklarından sakınmalı, arzularına ve şehvani isteklerine hâkim olmalı ve en yüksek mertebeye ulaşmaya çalışmalıdır. Bunun için, etik ahlak kurallarını ve bunun siyasetini öğrenip bilginlerle ilişki kurmaya çalışmalıdır.”

Yapacağı seçimlere ve tercihlere bağlı olarak insanın iyiyeye ulaşabileceğini ifade ederken de şunları dile getirir:

“İnsanoğlu, ahlak konusunda yazılmış kitapları okumayı kendisi için süreklilik arz eden etik bir kural haline getirmelidir. Ahlak ve ahlak siyaseti ile davranış konularında kaleme alınmış eserleri incelemelidir. Yüce şahsiyetle-

rin, kullanılmasını emrettiği şeyleri kullanmalı, kadim bilgelerin uygulayın dediklerini uygulamalıdır. Az da olsa yazı sanatını ve şerh kabiliyetini kazanmalı, kendisini zarafet ve hitabet ile donatmalı ve nihayet âlim ve bilge kişilerle irtibat halinde olarak, daima sağduyulu ve saygın bireyler yetiştirmelidir.”

Bu özet çalışmada vurgulanan anlamların tematik düşüncesinden şu sonuca varmak mümkündür: Hayatın meydan okumalarında esas mesele insanın kendini tanımasıdır. Kendisini keşfetmesidir. Kendimizi tanımadan, farkında olmadığımız ilahi özellikleri kendimizde keşfetmeden, hedefe ve menzile ulaşmak zordur. Benlik büyüdükçe, ego yükseldikçe, ruh zayıflar. Ve ruh zayıf düştükçe, buna paralel sıkıntılar da çoğalır. O halde zinde ve sağlıklı bir yaşam için ruhumuzu güçlendiren aktiviteleri odak haline getirmeliyiz. **Ne yapıyorsak, sevgi ve farkındalıkla yapmalıyız.** Bunun için etkin diğerkâmlığı tetikleyen vicdanımızı; kurnaz düşüncelere debriyaj, hor gören sinsi tutumlara fren yapmalıyız. Bencil ve dışlayıcı yaklaşımlara karşı vicdanımızın bu işlevi görmesi menzile/amaca -bizi- daha rahat ulaştıracaktır.

Büyük/makro kozmos içinde her insan küçük/mikro kozmostur. Küçük bir dünyadır. Dünya burada nefis/ego anlamındadır. Daha önce de ifade edildiği gibi, nefsanî/bencil arzuları dönüştürmeden ruhun tekâmül etmesi ve hakikati idrak etmesi mümkün değildir. Çünkü nefis terbi-

ye oldukça, ruh hizaya girer, idrak artar. Nefis/ego/dünya olmadan insani olgunlaşma, ruhun tekâmülü gerçekleşmez. Esas mesele, nefsin dünyevi arzularını yenmektir. Alt edebilmektir. Onun için Mesih, **“Dünyayı yendim”** demiştir.

Dolayısıyla, **“Dünyada sıkıntınız olacak. Ama cesur olun, ben dünyayı yendim!”** (Yuhanna 16:33) mantığından yola çıkan Süryani Mistisizmi, tevazu ve erdemin disiplinleriyle dünyevi/nefsani/bencil tutkulara karşı koymayı ve onları dönüştürmeyi amaç edinir. Ve doyumlu/sağlıklı bir yaşam için bu dönüşümü zorunlu görür. Çünkü başka türlü insanın maddi-manevi arzulanı sağlığa kavuşması mümkün değildir. Ancak bu farkındalıkla içeriye attıklarına (yeme-içme-beslenme) ve içerden çıkardıklarına (niyet-düşünce-söylem-eylem) dikkat edebilir. Onları kontrol altında tutabilir.

Unutulmasın ki, günün sonunda, bize emanet edilen dünya malı, bilgi/makam/statü/yetenek/beceri/hünerimizi nasıl kullandığımıza ve onlarla nasıl davrandığımıza göre karşılık bulacağız. Etki ve yetki alanımıza, ilişki içinde olduğumuz insanlara, başkalarına (kâinatta var olan canlı-cansız her şeye) görünen (maddi/beden) ve görünmeyen (mana/ruh) dünyada hissettirdiklerimiz ve yaşattıklarımız bize eşlik edecektir. Onların tanıklığıyla ve kantarıyla tartılacağız ve ona göre mükâfatlandırılacağız. Söylenmiş olduğu üzere, **“Ölçtüğünüz ölçü ile size ölçülecektir. Ve hatta size daha fazlası verilecektir”** (Markos 4:24).

Evet, hayatın temaşası ve şamatası bittiğinde, karşı konulmaz **“keşkelerin”** ıstırabına maruz kalmamak için ha-

yatımıza anlam katacak faydalı eylemlerin, çalışmaların ve yatırımların ne olduğunu -çok önceden- etraflıca düşünmemiz ve iyi analiz etmemiz gerekir. Sağlıklı ve doyumlu bir yaşam için sorumluluk ve çalışkanlıkla ile birlikte **“iyi söz gönül yaylasıdır, güzel söz yüreğin baharıdır”** gibi özlü sözleri de akılda tutmakta fayda vardır. Çünkü gönül, ruh, yürek, vücut şehrimizin yaylasıdır. Yayla ferahlık, temizlik ve serinlik anlamına gelir. Ona inilmez, çıkılır. Yüksektedir. İyi olan her şey, her davranış, her söz, tatlı bir esinti oluşturur o yaylamızda. Orayı korumak, kirlenmeyi engellemek için çaba göstermek gerekir. Orayı çer çöp atan, hor

Hayatın meydan okumalarında esas mesele insanın kendini tanımasıdır. Kendisini keşfetmesidir. Kendimizi tanımadan, farkında olmadığımız ilahi özellikleri kendimizde keşfetmeden, hedefe ve menzile ulaşmak zordur. Benlik büyüdükçe, ego yükseldikçe, ruh zayıflar. Ve ruh zayıf düştükçe, buna paralel sıkıntılar da çoğalır.

gören ve hor kullanan kimselerden uzak tutmak icap eder. Elem girdabına düşmemenin, içine düşülmüşse kurtulmanın başka yolu yoktur. Ruhumuzun şefkatli samimiyetine ve ahlaki tutarlılığına başka türlü kavuşamayız.

Geleceğe atılan iyi tohumlar, yapılanlar, söylenenler, yazılanlar eksik de olsa, samimi olduğunda, etki yapacağı kuşkusuzudur. Belki de bir söz, ufak bir anlayış, bir gülümseme, kim bilir belki de, uyuşmuş ruhlara su serpecek ve onu uykulardan uyandırabilecektir.

Onun için, hayatın kolaylaşması ve zenginleşmesi için sorumluluk alanında herkes kendine özgü bir motivasyon cümlesi geliştirebilirse çok faydalı olacağına inanıyorum. Bu cümlenin samimi farkındalığıyla, neyi bildiğini ve neyi bilmediğini; haddini ve hakkını bilerek, köstek yerine, destek olunmalı, pozitif katkı sunulmalıdır geleceğe... Ve ekilen yeni tohumlara. Yeni anlayışlara... İnsan onurunu yücelterek ve de kutsayarak... Manevi azağa dikkat ederek...!

Bir veciz sözün dediği gibi; **“Ne verirsen elinle o da gelir seninle...”**

FAYDALANILAN KAYNAKLAR

Eski ve Yeni Ahit, Süryanice Kutsal Kitap, Kitabı Mukaddes Şirketi, İstanbul, 1979.

Kutsal Kitap, Kitabı Mukkaddes Şirketi ve Yeni Yaşam Yayınları, Kore, 2014.

Yeni Yaşam Açıklamalı Kutsal Kitap, Yeni Yaşam Yayınları, Güney Kore, 2009.

Odo, Tuma, Urmiye Keldani Metropoliti, Süryanice Dil Hazinesi, İkinci Baskı, Stockholm, İsveç Asuri Federasyonu, 1979.

Evgin Manna, Yakup, Süryanice-Arapça Leksikon, İkinci Baskı, Babil Merkez Yayınları, Beyrut, 1975.

Sokoloff, Michael, Süryanice-İngilizce Leksikon, Yenilenen Baskı, Eisenbrauns (Winona Lake, Indiana) ve Gorgias Press (Piscataway, New Jersey), 2009.

Bulut, Aziz, Sözlük, Türkçe-Süryanice ve Süryanice-Türkçe, Süryani Mor Afrem Yayınları, Hollanda, 1996.

Evgin Manna, Yakup, Derleme, Marge Feğyonoye d'Mardutho d'Oromoye (Arami Edebiyatının Nezih Çayırıları), Dominikan Matbaası, Musul, 1901.

Menbeci, Mor Filoksinos, Urho d-Gmirutho (Kemal Yolu), Bağdat, 1978.

Barebroyo, Mor Gregorios Yuhanun, Mnorath Kudşe (Kutsal Alan Lambası), Barebroyo Yayınları, Hollanda, 1977.

Yuhanun Barebroyo, Mor Gregorios, Kthobo d-Yavno (Güvercin Kitabı), Barebroyo Yayınları, Hollanda, 1983.

Yuhanun Bar Ebroyo, Mor Grigorios, Muşhotho (Süryanice Şiir Divanı), Kudüs Mor Markus Matbaası, 1929.

Yuhanun Barebroyo, Mor Gregorios, Moral Değerler (Ethikon), Mor Afrem Manastırı Yayınları, Hollanda, 1985.

Odo, Tuma, Kthobo d'Yulfono Mşihoyo (Mesihsel Öğretinin Kitabı), Dominikan Matbaası, Musul, 1889.

Harranlı, Abrohom Nushası (1208 yılında yazılan), Sobo (Aziz Rahiplerin Yaşam Hikayeleri), Yenilenen Baskı, Mor Gabriel Öğretim Kadrosu, Anadolu Ofset Matbaası, İstanbul, 2017.

Joosse, N. Peter, Aristotales Felesefesinin Süryanice Ansiklopedisi, (Etik, Ekonomi, Politik Kitabı), Brill (Leiden-Boston), 2004.

Ninovalı, Mor İshok, Dinsel Yetkinlik (Mamlo Mavtrono d'Al Urho d-Dayroyutho), Quam Edit, Paulus Bedjan P. C. M. (Lazarista), Paris 1909.

P. Brock, Sebastian, Ninovalı Mor İshok'ın Hikmeti, Gorgias Press, 2006.

Anbarlı, Mor Eliyo, Alıştırma Kitabı (Kthobo d-Durošo, Kthobo d-Mavotho, Memra I-III), Andreas Juckel, Lovanı, In Aedibus Peeters, 1996.

D-Kleytah, Yusuf, Ninova Orucuna Dair Şiir Kitabı (Kthobo d-Mimre d-Boutho d-Ninvoye u d-A-bthulotho, Akh Tekso d-İto d-Madenho), Doğu Kilise'sinin Dua Kitabı, I. Baskı, Papaz Yusuf d-Kelayta Asuri Matbaası, Musul, 1933.

Odo, Tuma, Urmiye Keldani Metropoliti, Kili-sedeki Makamlara Eğitimlik (Malfonutho Lamşamşonay Darğe d-İto), Dominikan Matbaası, Musul, 1895.

Odo, Tuma, Urmiye Keldani Metropoliti (ve Al-kuşlu Papaz Demyanus), Görevin Uygulamasında Kahinlerin Rehberi (Mhadyono d-Kohne Bvolyot-ho d-Darğhun), İkinci Baskı, Domanikan Matbaası, Musul 1893.

Sohduno, Mor Marturius, Kemal Kitabı (Kthobo d-Şumloy Dubore), Paulus Bedjan, Paris, 1902.

D-Suba, YEŞU, Fardayso d-Eden (Aden Bahçesi), Yesu-iler Katolik Matbaası, Beyrut, 1889.

Mor Narsay, Malfono Suryoyo, Vezinli Şiirler (Mimre Mahroye), Papaz Alfunsos Managana, II Cilt, Dominikan Matbaası, Musul, 1905.

Suruçlu, Mor Yakup, Egrotho d'Kadišo Mor Yakup d-Sruğ, (Suruçlu Mor Yakup'un Mektupları), Yeni Baskı, İstanbul, Temmuz 2021.

Şhimo (Haftalık Dua Kitabı), 5. Baskı, Barebroyo Matbaası, Hollanda, 1991.

Musullu, Rahip Yuhanun, Kthobo d-Şafir Dubore (İyi Davranışlar Kitabı) 1245 Derlemesi, Roma Baskısı, 1888.

Cemal Yıldırım, Bilim Tarihi, Remzi Kitabevi Yayınları, İstanbul 1983.

Medeniyetler Arası Diyalog Uluslararası Sempozyumu, 18-20 Eylül 1998, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Yayınları No: 12.

Doru, M. Nesim, “Süryani Düşüncesinde Metafizik”, Divan Kitap, I. Baskı, İstanbul, 2016.

Efrem, İsa Yusuf, “Mezopotamya’nın Bilim Öncüleri, Süryani Tercüman ve Filozoflar”, Doz Yayıncılık, I. Baskı, İstanbul, 2007.

Beğtaş, Yusuf, Karyo Hliso (Çalınmış Buğday), Enheduanna Yayınları, Cambridge-İngiltere, 2017.

Beğtaş, Yusuf, Tasroro u Buyo-ye d-Sabro, (Savaşçı ve Umudun Tesellisi), YAY Yayınları, İstanbul, Ağustos 2021.

www.Karyohliso.com websitesi.

Çamurdan arınmadan, pınardan içemeyiz

Barebroyo (1226-1286)

Temel dinamiğini Mesih'ten ve Mesihî öğretiden alan Süryani mistisizmi, ruhani dünyadan yola çıkarak, insanın hem dış/maddi hem de iç/manevi dünyasını geliştiren güçlü bilgi ve disiplinlere sahiptir. Bu bilgi ve disiplinlerin başında ise insanın kendini tanıması, tanıyabilmesi gelir. Hayat yolculuğunda insanın ulaşabileceği en büyük bilgi, özünü yani kendini ya da nefsin tanıyabilmesidir. İnsana kendini tanıma anahtarını veren mistik öğretisi, insanın gönül gözünün açılmasına, içsel dünyada yaydığı ilahi ışık sayesinde de sevgi şuurunun güçlenmesine vesile olur ki bu da kişisel yaşamı zenginleştirerek toplumsal yaşamda kişiye parmakla gösterilen bir ahlak ve ıfta edilen bir kalite kazandırır.

Süryani mistisizmine göre, gerçek huzura ve ebedi yaşama kavuşmanın yolu, öz denetim ruhunun, içsel hâkimiyetle bütünleşmesinden geçer. Bu da doğru davranış, doğru tutum ve eylem demektir. Burada büyüklük, bilgiçlik ve sahiplik taslamak yoktur, sadece insan haysiyetine ve özgünlüğüne değer veren tevazu vardır. Nasıl ki doğru tadı yakalayabilmek için tuz gerekliyse, sağlıklı birey ve sağlıklı toplum var etmek için de tevazu o derece gereklidir ve insan onuruna yakışır şekilde bir hayat sağlamanın yegâne şartı da odur. Çünkü asıl mesele, göreceli tutumları bir kenara bırakarak insanın kendisine ve karşısındakine değer vermesidir. Hizmetkâr güdülerle, tamamlanmak için başkasını imkânlar dahilinde tamamlayabilmektir.

İşte Süryani mistisizminin esas gayesi de nefsi terbiye eden disiplini egemen kılarak tevazu inşa etmektir. Bu terbiye edici disiplinini özümsemiş insan, kendi zayıflığını kabul ettiği gibi insanların görünen veya görünmeyen farklılıkları olduğunu da kabul eder. Kabullendikçe güçlenir, güçlendikçe hafifler ve hafifledikçe ağırlaşır.

